DIGITAL SOUTH CAUCASUS COLLECTION

This pdf is a file in the Digital South Caucasus Collection (DSCC), a collection in the Ancient World Digital Library (AWDL) hosted by the Institute for the Study of the Ancient World Library at New York University.

- Creator: Jalaghonia, I. / ჯალაღონია, ი. / Джалагониа, И. Л.
- Title: საქართველოს სამონეტო განძები ტომი I / Монетные клады грузии том I
- Publication Date: 1975
- Publisher: Georgian National Academy of Sciences
- Place of Publication: Tbilisi
- Collection: Digital South Caucasus Collection
- Collection ID: dscc_e4d98fd132

About

The Digital South Caucasus Collection (DSCC) is a collection in the Ancient World Digital Library (AWDL), a project of the Library of the Institute for the Study of the Ancient World (ISAW) at New York University in cooperation with the Georgian National Museum and the Institute of Archaeology and Ethnography in the National Academy of Sciences of the Republic of Armenia. AWDL's mission is to identify, collect, curate, and provide access to a broad range of scholarly materials relevant to the study of the ancient world. The ISAW library is responsible for curating the collection, clearing the rights as needed, preserving the digital copies in NYU's Faculty Digital Archive, creating high-quality metadata in order to maximize discoverability, and making the works accessible to the general scholarly public.

Rights

The Georgian National Museum has granted permission to the Institute for the Study of the Ancient World of New York University to publish this material electronically in the Digital South Caucasus Collection (DSCC). We are making such material available on a noncommercial basis for research and educational purposes, in an effort to expand access to thinly-held and/or out-of-print material related to the study of the ancient world to the widest possible audience. If you wish to use copyrighted material from this site for purposes beyond those in accordance with fair use (Title 17 U.S.C. Section 107), you must obtain permission from The Georgian National Museum. We respect the intellectual property rights of others. If you believe that you own the copyright to the material made available on this site, please see our takedown policy: http://dcaa.hosting.nyu.edu/dscc/takedown-notice.

ირინე ჯალაღანია

საქართველოს სამონეტო განძები

I

გამომცემლობა „მეცნიერება“
თბილისი
1976

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია
ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის, არქეოლოგიისა და
ეთნოგრაფიის ინსტიტუტი

Академия Наук Грузинской С С Р
Институт истории, археологии и этнографии
им. И.А.Джавахишвили

И.Л. Д Ж А Л А Г А Н И А

МОНЕТНЫЕ КЛАДЫ Г Р У З И И

I

Издательство " Мецниереба "
Тбилиси
1975

IVE
3567

ირინე ჯაველიძე

საქართველოს სამონეტო განძები

I

გამომცემლობა "მეცნიერება"
თბილისი
1975

902.9 (41)
737 (47.922)
ჯ 184

ნაშრომი ეძღვნება საქართველოს ტერიტორიაზე სხვადასხვა დროს ნაპოვნ სასანურ-არაბულ მონეტების ექვს განძს.

შესწავლილი და მიმოხილულია განძში შემავალი ყველა მონეტა, შეძლებისდაგვარად მოყვანილია ანალოგიური მსოფლიოს უდიდესი ნუმიზმატიკური აოლექციებიდან.

ნაშრომი გამიზნულია არამარტო სპეციალისტი-ნუმიზმატებისათვის, არამედ საქართველოს აღრეშუასაუკუნეების სავაჭრო-ეკონომიურ ურთიერთობათა და სავაჭრო გზების საკითხებით დაინტერესებულ ყველა ისტორიკოსისათვის.

ჯ. 10602
607(03)-75

© ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტი, 1975.

გამოყენებულ ლიტერატურათა სია

М а р к о в – А.К. Марков, Инвентарный каталог мусульманских монет Эрмитажа(с дополнениями) СПБ 1896.

Т – В.Г.Тизенгаузен, Монеты восточного халифата,СПБ,1873.

К л а д ы – Е.А.Пахомов, Монетные клады Азербайджана и других республик, краев и областей Кавказа, вып. I–IX,Баку, 1926–1959 г.г.

Пахомов I– Е.А.Пахомов, Монеты Азербайджана, вып. I, Баку,1959.

Пахомов II–Е.А.Пахомов, Монеты Азербайджана, вып. II,Баку,1963.

Эрмитаж – სახელმწიფო ერმიტაჟის აღმოსავლური მონეტების გამოუცემელი ნაწილი.

გ.ჯაფარიძე – აბასელთა სახაზინოს გარაფხანები, კრ."მახლობელი აღმოსავლეთის სოციალურ-ეკონომიური ისტორიის ნარკვევები" თბ.1968, გვ. 71–118.

Br. Mus. – St. Lane Poole, Catalogue of oriental Coins in The British Museum. B.I–X, London, 1875–1890.

Codrington – O. Codrimgton, A manual of Musalman Numismatics, London, 1904.

Göbl – Robert Göbl, Sasanidische Numismatik, Würzburg, 1968.

Lane Poole, Kh.L. – St. Lane Poole, Catalogue of the collection of arabic Coins preserved in the Khedivial Library at Cairo, London, 1897.

Lavoix – H. Lavoix, Catalogue des monnaies musulmanes de la Bibliothèque Nationale, I–III, Paris, 1887–1896.

G. Miles – G.C.Miles, The Coinage of the Umayads of Spain, I–II, N.I. 1950.

Nützel – Königliche Museen zu Berlin. Katalog der orientalischen Münzen, I-II, Berlin, 1898, 1902.

Paruck – F. Paruck, Sasanian Coins, Bombay, 1924.

Rare – G.C.Miles, Rare islamic coins, N.I.1950.

Walker I – A catalogue of the Arab-Sassanian Coins, London, 1941.

Walker II – J.Walker, A catalogue of the Arab-Byzantine and Post Reform Umaiyad Coins, London, 1956.

Zambaur – E.V.Zambaur, Die Münzprägungen des Islams. Wiesbaden, 1968.

ნაშრომში წარმოადგენს ექვსი ქუფური განძის (სავანის, ფშაველის, მთისძირის, დილიფის, ფიჩხოვანის და ე.წ. " უპასპორტოს ") სრულ, მეცნიერულ პუბლიკაციას[1], ორი მათგანი - ფშაველისა და დილიფის - აღრე სუმარულად გამოაქვეყნა პროფ. ე. პახომოვმა[2]. შემდეგში ამ მონაცემებით ისარგებლეს ხ.მუშკელიანმა[3] დ. პაპუაშვილმა[4], დ. მუსხელიშვილმა[5]. ამ განძებისადმი გაზრდილმა ინტერესმა დაგვანახა, რომ მომწიფდა მათი სრული, მეცნიერული პუბლიკაციის აუცილებლობა.

ფშაველის, დილიფის და ე.წ. " უპასპორტო" განძების მონეტათა პირველადი განსაზღვრები აღგანსვენებულ დოც.დ. ლომოურს ეკუთვნის, მის შემდეგ არაერთი ათეული წელი გავიდა და სპეციალური - ნუმიზმატიკური ლიტერატურაც უფრო ხელმისაწვდომი გახდა. ამის გამო ზოგი განსაზღვრა ჩვენს მიერ შეივსო და გასწორდა.

ეკონომიურ ურთიერთობათა, ფულადი მიმოქცევის, ქვეყნის ცხოვრებაში უცხოური მონეტის ადგილის და რიგი სხვა საინტერესო საკითხია გარკვევაში, განძის როლი და მნიშვნელობა - უდაოა. ამასთან დაკავშირებით საინტერესოა ვ. პოტინის მიერ ნამოყენებული დებულება რომ " განძები ნაწილდება ან უძველეს დასახლებათა ტერიტორიაზე, ან მათთან უშუალო სიახლოვეს"[6], განხილული განძები ე.წ."ეკონომიურთა" კატეგორიას ეკუთვნიან და ჩაიმარხენ შენახვა-დაცვის მიზნით[7].

---

1 ირ.ხალაფანია,ქუფური მონეტების ტოპოგრაფია საქართველოში,თბ.1972, NN 10,31,40,45,41;მისივე,საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმის ოქიანთა მონეტები,კრ."მასალები საქართველოსა და კავკასიის არქეოლოგიისათვის" ტ.IV,თბ.1965,გვ.138-156.

2 Е.А.Пахомов,Клады... Ш, ,N822,VI N 1607;ცნობები განძების შესახებ მიაწოდა დოც.დ.ლომოურმა.რომელმაც ისინი განსაზღვრა.

3 Денежное обращение Двина по нумизматическим данным,Ереван,1962, стр.42,45.

4 ჰერეთის ისტორიის საკითხები, თბ.,1970, გვ. 65-66.

5 ფეოდალური ხანის საქართველოს და ამიერკავკასიის მნიშვნელობა საერთაშორისო ვაჭრობაში(IV-XIII სს)ჟურ."ცისკარი",1970,NII,გვ.127-134.

6 В.М.Потин,Древняя Русь и европейские государства в X-XIII вв. Ленинград,1968, стр.25.

7 იქვე, გვ 12-13.

ნაშრომში განძები განხილულია ქრონოლოგიური თანმიმდევრობით (ჩამარხვის მიახლოვებითი თარიღების მიხედვით), აღწერილია ყველა მონეტა და შეძლებისდაგვარად მოცემულია მათი ფოტორეპროდუქციები.[8] ყოველ ცალკეულ განძშიც მონეტები აგრეთვე ქრონოლოგიურად არის განლაგებული, დანვრილებითი ცნობები და ანალოგიები ყოველი აღწერილი მონეტისათვის, მოთავსებულია სქოლიოში (უკანასკნელის ნომრები შეესაბამება აღწერილობის რიგით ნომერს). ანალოგიები მითითებულია მსოფლიოს უდიდესი მუზეუმების კოლექციებიდან - სახელმწიფო ერმიტაჟი, ბრიტანეთისა და ბერლინის მუზეუმები, პარიზის ნაციონალური ბიბლიოთეკა, ხელივის ქაიროს ბიბლიოთეკა, ამერიკული ნუმიზმატიკური ასოციაცია. სქოლიოებშივეა მოყვანილი ცნობები ომაიანთა და აბასიანთა · პარაფხანების შესახებ ვ. ტიზენჰაუზენის[9], O.Codrington - ის[10], Zambaur - ის[11], J.Walker -ის[12] და გ. ჯაფარიძის [13] შრომების მიხედვით. ნაშრომის ბოლოს დართული ფოტორეპროდუქციების ნომრები შეესაბამება, მონეტათა საინვენტარო ნომრებს მოთავსებულს აღწერილობის მეორე გრაფაში.

შესწავლილ განძებს ახასიათებს ერთი საერთო ნიშანი - ისინი შედგებიან მონეტათა ორი ჯგუფისაგან : ქუფური (მრავალრიცხოვანი) და სასანური (მცირერიცხოვანი); უკანასკნელი გულისხმობს: საკუთრივ სასანურს, სასანური პროვინციების ომაიანი მმართველების, ამავე პროვინციების აბასიანი მმართველების (ისპეჰბედების) მონეტებს. ამ მხრივ გამონაკლისია სავანისა და " უპასპორტო" განძები - ისინი არ შეიცავენ მონეტა-

---

8 განძი ს. ფშაველიდან, დაცულია თელავის ისტორიულ-ეთნოგრაფიულ მუზეუმში, სადაც მისი ფოტოგრაფირება ვერ მოხერხდა. ამის გამო ნაშრომს არ ახლავს ამ განძის მონეტათა ფოტოები.

9 В.Г.Тизенгаузен,Монеты восточного халифата, СПБ,1873.

10 A manüal of Musalman Numismatics L. 1904.

11 Die Münzprägungen des Islams, Wisbaden, 1968.

12 A Catalogue of the Arab-Byzantine amd Post-Reform Umaiad Coins, L.1956.

13 აბასელთა სახალიფოს პარაფხანები,კრ."მახლობელი აღმოსავლეთის სოციალურ-ეკონომიური ისტორიის ნარკვევები", თბ. 1968.

თა მეორე, სასანურ ჯგუფს. საქმე ისაა, რომ სავანის განძის ძირითადი ნაწილი აღმოჩენისთანავე მიმოიფანტა და ამდენად მის შეგნილობაზე მსჯელობაც-პირობითია. " უპასპორტო" განძის პირვანდელი სახეც ცნობილი არ არის.

შესწავლილ განძებში სასანური მონეტის არსებობა შემთხვევითი მოვლენა არ არის. თუ აღმოსავლეთ ევროპის განძებში ის ქუფური მონეტის ნაკადმა შეიტანა და უკანასკნელის გამოჩენამდე ის იქ არ მიმოიქცეოდა[14] (აღმოსავლეთ ევროპაში არ არის ნაპოვნი საკუთრივ სასანური მონეტების განძები)[15], აღმოსავლეთ საქართველოს ტერიტორიაზე ქუფურ დირჰემის გაჩენამდე სასანური დრამის ფართო და საყოველთაო მიმოქცევის უტყუარი საბუთია მისი აღმოჩენები არამარტო ცალკეულ ცალებად, არამედ დიდ განძებათაც (მცხეთა, თოლენჯი, ურბნისი და სხვ.).[16]

ქუფური მონეტების ჯგუფშია - ომაური, აბასური, ჩრდილო-აფრიკული დინასტიების იდრისიანთა (მთისძირი, ფიჩხოვანი), აღლაბიდების (ფშაველის, დღივის) წარმომადგენელთა დირჰემები და ესპანეთის ომაიანთა ფულები (ფშაველის, მთისძირის, ფიჩხოვანის განძები).

ქუფური განძი ს. სავანედან (საჩხერის რაიონი), შეიცავს 68 დირჰემს (1-ომაური, 67-აბასური), შეგნილობის მიხედვით ის მდებარეობს სახალიფოს ცენტრის - ერაყის (სავაღი). გარაფხანებიდან არის გამოსული; უმნიშვნელო მინარევის სახით არის არრანის (2 ც.) და არმინიის (5 ც.) პროდუქცია. ჰ.155 წ. არმინიაში მოჭრილი დირჰემი დღემდე ცნობილი არ იყო[17], ხოლო არრანის ჰ. 169 წ. მონეტა, რომელიც

---

14 В.А.Янин, Денежно-весовые системы русского средневековья (домонгольский период), М., 1956, стр.84-85.

15 იქვე

16 ირ.ჯალაღანია, ქუფური მონეტების მიმოქცევა VIII-X სს. საქართველოში, ჟურ."მაცნე", 1973წ.№ 4, გვ.70.

17 იხ.№ 11 აღწერილობისა " სავანის განძი ".

ე. პახომოვმა ხაიფა მაჰდის მიაკუთვნა, აგრეთვე სრულიად ახალი ტიპისაა[18]. განძი შეიცავს არდაშირ ჰურრაში (ფარსის პროვინცია) ჰ. 135 წ.მოჭრილ ერთ დირჰემს, რომელიც, როგორც ჩანს, უნიკალურია[19].

მიუხედავად განძის ნაკლულოვნებისა , იგი მშვენივრად ასახავს არგვეთის ისტორიული პროვინციის ფულადი მიმოქცევის სურათს,რომელიც VIII-IX ს.ს. აღმოსავლეთ საქართველოს ფულადი მიმოქცევისაგან არაფრით არ განსხვავდებოდა[20].

1937 წ. თელავის რაიონის ს. ფშაველში აღმოჩნდა ქუფური მონეტების განძი, რომელიც შეიცავდა აგრეთვე ხოსრო II სასანიანის (590--628 წწ.)[21] და სასანური პროვინციის აბასიანი მმართველის (ისპეჰბედის) ʿაბდ არ-რაჰმან იბნ ზიადის[22] თითო-თითო მონეტას.

განძის ქუფური დირჰემები მოჭრილია როგორც ცენტრალური, ერაყის-ვასიტი, ბასრა, მადინათ ას-სალამი, ქუჯა (50 მდე ეგზ.), ასევე უკიდურესი აღმოსავლეთის პროვინციების - მუჰამმადია, ჯაჯ , ბერენჯი, ბალხის (49-მდე ეგზ.) ზარაფხანებში. ჩდილოაფრიკის ზარაფხანებიდან (აბბასია, იფრიკია) 10 დირჰემია გამოსული. ქუფურ მონეტებში ურევია I ეგზ. ესპანეთის ომაიანის ʿაბდ არ- რაჰმან I მოჭრილი ჰ.154წ. ალ-ანდალუსში[23], და ორი - იბრაჰიმ I აღლაბიდისა[24]. ამიერკავკასიის ზარაფხანებში არმინიასა და არრანში 15 ეგზ. მოჭრილი. უკანასკნელთაგან ყურადღებას იმსახურებს ჰ.183 წლის საკმაოდ იშვიათი დირჰემი, რომელიც გვამცნობს, რომ ჰ.183 წელს, არმინიის მმართველად ხდება ʿიაზიდ იბნ მეზიადი[25] და ჰ.186 წ. მონეტა,რომელზეც მოხსენიებულია

---

18 იხ.№38, აღწერილობისა.
19 იხ.№ 2 აღწერილობისა.
20 ირ. ჯაღანია,... მიმოქცევა, გვ.79
21 იხ.№1 აღწერილობისა"ფშაველის განძი".
22 იხ.№2 აღწერილობისა.
23 იხ.№7 აღწერილობისა.
24 იხ.№87,88 აღწერილობისა.ამ მონეტათა ზუსტი ატრიბუცია მოხერხდა ჩვენს მიერ"ტოპოგრაფიის" გამოცემის შემდეგ, სადაც ისინი განსაზღვრულია როგორც ხაიფა ჰარუნ არ-რაშიდის ჰ.186 და 189 წწ. იფრიკიაში მოჭრილი მონეტები(გვ.11).
25 იხ.№ 38 აღწერილობისა.

მმართველი მუჰამმად იბნ იაზიდი ცნობილი მხოლოდ მონეტათა გეგნერილებიდან. იგივე იოქმის არრანის ჰ.189 წ. დირჰემზე: " На котором появляется имя Бишр иб Хузайма, о котором никаких сведений кроме монетных, не имеется.Судя по отчеству, этот Бишр был сыном Хузаймы (правителя Арминии) и замещал отца в некоторых областях"[27].

ფშაველას განძის შემადგენლობაში ქ. მუბარაქში ჰ.156წ.მოჭრილი დირჰემიც არის, ეს გარაფხანა დღემდე ლოკალიზებული არ არის და არც ამ თარიღიანი მონეტებია ცნობილი[28].

მეტად საყურადღებოა, რამ ჰურმუზში(ხუზისტანის პროვინცია) ჰ.189წ. მოჭრილი მონეტაც[29] დღემდე, ამ გარაფხანაში მოჭრილი მხოლოდ ჰ.134წ.აბასური დირჰემი იყო ცნობილი[30]. აღსანიშნავია, რომ მონეტის ბურგის ცენტრალური გეგნერილის თავზე მოთავსებულია არმინიის მმართველის ჰუზაიმ იბნ ჰაზიმის სახელი, რომელმაც ეს პოსტი ჰ.187წ. დაიკავა; რამ ჰურმუზი კი ხუზისტანის პროვინციაში მდებარეობს. მართალია, ნუმიზმატიკაში ცნობილია შემთხვევები,როდესაც მონეტა ერთ გარაფხანის სიქით იჭრება, მაგრამ ამ გამოცანის ამოსახსნელად მეტი ფაქტიური მასალაა საჭირო

ფშაველის განძი,მა'დინ ბაჯუნა სმი სხვადასხვა წელს მოჭრილ 6 დირჰემსაც[31] შეიცავს. ამ გარაფხანის ადგილმდებარეობა დადგენილი არ არის. მის ლოკალიზაციასთან დაკავშირებით არაერთმა მეცნიერმა გამოსთქვა თავისი აზრი - ლაზარიანმა,რ.ფასმერმა,კ.მინორსკიმ, გ.ნერეთელმა[32]. უკანასკნელის აზრით, ბაჯუნაჯსი - ბიჯნისია, რომელიც

---

27 იხ N 43 ალბერილობისა.
28 იხ.N22 ალბერილობისა და სქოლიო.
29 იხ.N 45 ალბერილობისა.
30 Zambaur - გვ. 125
31 იხ.N60-63 ალბერილობისა.
32 ციტირებულია გ.ხაფარიძის დასახელებული ნაშრომის მიხედვით, გვ. 111-112.

ქ. დვინის ჩრდილოეთით მდებარეობს, მდ.ბანგის შუა დინებაზე სომხეთის სსრ. დღევანდელი ახტის რაიონი)[33]. მოჰყავს რა მეცნიერთა ეს მოსაზრებანი, გ. ჯაფარიძე ღიად სტოვებს მა'დენ ბაჯუნაჯსის ლოკალიზაციის საკითხს, მაგრამ აღნიშნავს, რომ ამ ბარაფხანის პროდუქცია ცნობილია ჰ.199 წლიდან. ავტორს გამორჩა მხედველობიდან, რომ ვ.ფიზენჰაუზენისათვის აღრევე ცნობილი იყო ამ ბარაფხანაში, ჰ.190, 191 და 192 წ.წ. მოჭრილი დირჰემები[34] (სახ. ერმიტაჟის აღმოსავლური მონეტების კოლექციიდან). ამას ასაბუთებს მათი არსებობა ჩვენს განძშიც.

აბასიანმა ხალიფა ჰარუნ არ-რაშიდმა პროვინცია იფრიკია (თანამედროვე ტუნისი) სამბარათველოდ უბოძა ხორასნის აბასიანთა ლაშქრის სარდლის შვილს იბრაჰიმს[35]. ამ აქტით საფუძველი ჩაეყარა აღლაბიდების დინასტიის არსებობას ჩრდილოეთ აფრიკაში. ამ დინასტიის პირველი წარმომადგენლის, იბრაჰიმ I იბნ აღლაბის მიერ ჰ.186 და 189 წწ მოჭრილი ორი დირჰემი ფშაველის განძშიც არის[36]. ეს საკმაოდ იშვიათი მონეტებია და ანალოგიები არ მოეძებნათ ისეთ დიდ კოლექციებში როგორიც ერმიტაჟი, ბრიტანეთის და ბერლინის მუზეუმებია.

ბარაფხანების ბრავალრიცხოვნებითა და ნაირსახეობით გამოირჩევა მთისძირის განძი(საქ.სსრ ყვარლის რაიონი)[37] ერაყის ბარაფხანებში: ვასაცში, მედინათ ას-სალამში, ბასრაში, ქუფასა და დამასკოშია მოჭრილი განძის მონეტების მეტი ნაწილი (130 ეგზ.). დანარჩენი კი, როგორც ცენტრალური პროვინციების - ჯიბალის, ფარსის და ქირმანის, ისე შორეული-ხორასნის, სიჯისთანისა და სოღდის ბარაფხანებში(120 ც.)

---

33 ციტირებულია გ.ჯაფარიძის დასახელებული ნაშრომის მიხედვით, გვ.111-112.

34 დასახ.ნაშრომი, NN 1483, 1502, 1500, 1525.

35 К.Э.Босворт, Мусульманские династии, М.1971.стр.52.

36 იხ.N 87,88 აღნერილობისა.

37 იხ.ჯალაღანია, ტოპოგრაფია, N 35.

განძისათვის დამახასიათებელია, ჩრდილო აფრიკის – აბბასიისა და იფრიკიის (55 ეგზ.) მონეტათა სიმრავლე; ეს მონეტები გამოირჩევა როგორც მოჭრის მდარე ტეენიკით, ასევე განსხვავებული, ლაკნინებული წონით. შედარებით მოგვიანო განძებში ისინი ერთეულებად, უმნიშვნელო მინარევის სახით შეიმჩნევიან.

განძის მეტი ნაწილი, ხალიფა მანსურს, მაჰდისა და ჰარუნ არ-რაშიდის მმართველობაშია მოჭრილი (ჰ.136-173 წ.წ.). ომაური დირჰემები მოჭრილია არდაშირ ჰურრაში [38], ისტაჰრსა[39] და შაკ აღ – თაჯმარა ში[40]. არაქუფურებიდან, მის შემადგენლობაშია, მმართველობის მე-2 და მე-6 წწ. მოჭრილი[41], ხოსრო II სასანიანის ჩვეულებრივი ტიპის სამი მონეტა[42].

განძის ძირითადი, აბასური მონეტების ჯგუფიდან საყურადღებოა ჰ.167 წ. დირჰემი ჰარუნაბადიდან[43], რომლის აღგილმდებარეობა დადგენილი არ არის. თავის დროზე ხ.ფრენმა სრულიად მართებულად დაასაბუთა ჰარუნიისა და ჰარუნაბადის იდენტურობა[44]. ირკვევდა რა აბასიანთა ზარაფხანების ლოკალიზაციის საკითხებს, გ.ჯაფარიძემ მიაქცია ყურადღება, რომ ჰარუნაბადის ზოგიერთი მონეტის ზურგის ზედწერილის თავზე სწერია " არმინია", (ასევეა ჩვენი განძის ეგზემპლარზეც). მან დაასკვნა, რომ პუნქტი ჰარუნაბადის სახელწოდებით იყო არმინიაშიც, რომელიც არ აქვთ მოხსენებული არაბ გეოგრაფებს[45]. ჩვენ გვინდა მივაქციოთ ავტორის ყურადღება იმ ფაქტს, რომ მონეტების მოჭრა ჰარუნაბადში არა ჰ.168 წ. იწყება, როგორც ის აღნიშნავს, არამედ ჰ.167 წ.[46], რაც ჩვენი ეგზემპლარითაც საბუთდება.

---

38 იხ.№4,5 აღწერილობისა " მთისძირის განძი".
39 იხ. № 6 აღწერილობისა.
40 იხ.№ 7 აღწერილობისა. განძის პოვნამდე,ეს მონეტა ცნობილი იყო ბრიტანეთის მუზეუმის ერთადერთი ცალის მიხედვით. იხ.ირ.ჯალაღანია ომაური მოხეტები... გვ.156,№128, მისივე,მიმოქცევა,გვ.74.
41 იხ № 1-3 აღწერილობისა.
42 ზარაფხანების აღმნიშვნელი მონოგრამები ა/კავკასიური არ არის. შდ. Пахомов I, стр.8.
43 იხ.№ 61 აღწერილობისა.
44 В.Г.Тизенгаузен მით.ნაშრომი, გვ. XXXI
45 გ. ჯაფარიძე,მითით.ნაშრ.,გვ.113.
46 Br.Mus. IX, გვ.46,№ 132ш

ამიერკავკასიის ორ მარაფხანაში – არრანსა და არმინიაშია მოჭრილი 13 დირჰემი. აქედან საყურადღებოა ჰ.190 წ.არრანის მონეტა, აქამდე, ერმიტაჟის კოლექციის ერთი ეგზემპლარის მიხედვით ცნობილი[47] და ჰ.192 წ. არმინიისა, რომელიც გვამცნობს, რომ ვინმე აიუბ იბნ სულეიმანი, არრანისა და მთელი არმინიის დამოუკიდებელი მმართველი ყოფილა.[48]

განძი შეიცავს ჩრდილო აფრიკის მარაფხანებში – იფრიკიასა აბბასიაში და ვეილაში (იდრისიანთა რეზიდენცია) მოჭრილ მონეტებსაც ორი მაგვანი ჰ.173 წ. არის მოჭრილი იდრის I სახელით[49], ერთი კი, ჰ.180 წ. – იდრის I-ისა[50].

მსგავსად ფშაველის განძისა, აქაც არის ესპანეთის ომაიანის 'აბდ არ-რაჰმან I ჰ.166 წლის ერთი დირჰემიც[51].

" უპასპორტო" განძის აღმოჩენის ადგილისა და გარემოების შესახებ; ზუსტი ცნობები ჩვენ არ გაგვაჩნია. ცნობილია მხოლოდ, რომ იგი „ნაპოვნია, სადღაც აღმოსავლეთ საქართველოში".

იგი შეიცავს ბასრაში, დამასკოში, ას-სამიაში, სუკ ალ-აჰვაზში[52], მაჰიში და ვასიტში მოჭრილი 15 ომაყრ დირჰემს, უმრავლესობა აბასურებისა კი მოჭრილია ერაყში, არცერთი ჩრდ.აფრიკაში და მხოლოდ ორი-სამარყანდაში[53].

ამიერ კავკასიაშია მოჭრილი განძის მხოლოდ ორი მონეტა ერთი მაგვანი, ჰ.177 წ. ცნობილი მხოლოდ ჩვენი განძის ეგზემპლარის მიხედვით[54], მეორე კი ჰ. 186 წლისა.[55]

---

47 იხ. № 113 აღწერილობისა.
48 იხ.№116 აღწერილობისა.
49 იხ.№ 185-186 აღწერილობისა.
50. იხ.№ 187 აღწერილობისა.
51. იხ.№ 17 აღწერილობისა.
52 იხ.№ 4 აღწერილობისა,"უპასპორტო განძი", იხ.ირ.ხალაღანია,ომაური მონეტები,გვ.146, № 31.
53 იხ.№№ 38-39, აღწერილობისა.
54 იხ.№ 27 აღწერილობისა, Пахомов П, стр.88-89.
55 იხ.№ 28 აღწერილობისა.

საყურადღებოა ჰ.208 წ. დირჰემი არ-რაჟიკადან[56] და ჰ.236 წ. უნიკალური მონეტა სურა მან რა'ა - დან [57]. უკანასკნელის მსგავსი დაცულია ამერიკის ნუმიზმატიკური ასოციაციის კოლექციაში, მაგრამ ტიპით მაინც განსხვავებულია[58].

1949წ. ბოგდანოვკის რაიონის ს.დღივში, (დიდიორი ე.პახომოვის მიხედვით)[59] აღმოჩნდა ვერცხლის მონეტების განძი[60], რომელიც მპოვნელებმა იქვე დაიტაცეს და მხოლოდ 14 მთელი და 19 ნატეხი მოხვდა საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმში.

გემოაღნიშნულთაგარემოებათა გათვალისწინებით, განძის მონეტათა რაობრივი ურთიერთობისა და მისი შედგენილობის შესახებ მსჯელობა მხოლოდ პირობითად შეიძლება. განძის მთავარი დამახასიათებელი ნიშანი - მასში მთელი და ნატეხი დირჰემების შეთავსებაა.

აქ ჩვენს წინაშე, დაჭრილი ქუფური დირჰემების ჩვენში მიმოქცევის მეტად საინტერესო და დღემდე გადაუწყვეტი საკითხი დგას. თავის დროზე, ჩვენ გვქონდა საშუალება შეგვენიშნა, რომ " დღეისათვის, რომელსაც აღმოსავლეთ ამიერკავკასიაში დაჭრილი ქუფური მონეტების განძების აღმოჩენა გახშირდა, ვფიქრობთ საკმარისი საბუთი გვაქვს ვიღაპარაკოთ არა " ოქრომჭედლის მიერ გადასაბნობად მომზადებულ ვერცხლზე" (როგორც ამას ე. პახომოვი ფიქრობდა), არამედ უკუშემოტანაზე იმ ქვეყნებიდან, სადაც ისინი ამ სახით ბრუნავდნენ და მათს აქ მიმოქცევაზეც"[61].

---

56 იხ № 44 აღნერილობისა.
57 იხ. № 46 აღნერილობისა.
58 Rare, გვ. 78, № 273.
59 Клады ... VI, № 1607
60 ირ. ხალაბანია, ტოპოგრაფია,... გვ. 23, № 40
61 იხ. ხალაბანია, ქუფური მონეტების მიმოქცევა, გვ. 76-77.

რამდენიმე სიტყვით გვინდა შევეხოთ ა/კავკასიაში ნაპოვნ დაჭრილი დირჰემების განძებს.

დღივის განძის შემონახული ეგზემპლარების მიხედვით, მისი ჩამარხვის თარიღად IX ს. მეორე მეოთხედი შეიძლება ჩავთვალოთ; ამგვარად, ა/კავკასიაში ნაპოვნ ამგვარ განძთა შორის იგი ყველაზე ადრეულია. მასში შეთავსებულია მთელი[62], ირგვლივ შემოჭრილი[63] და დაჭრილი დირჰემები[64]. ჩამარხვის დროს მიხედვით, მეორეა მინგეჩაურის განძი[65], რომელიც ასევე შეიცავს 24 მთელ დირჰემს, 1 მთელ ნახევარდირჰემს, დაჭრილი და დამტვრეული დირჰემების დიდ რაოდენობას. აღსანიშნავია, რომ განძში არის ჰ.192 წ. ანონიმური აბასური დინარიც; მისი ჩამარხვის თარიღი - IX საუკ. მესამე მეოთხედია.

ქრონოლოგიურად ამათ მოსდევთ განძები, რომელნიც მხოლოდ დაჭრილ დირჰემებს შეიცავენ - აღი - ნაბადი[66], ბურა-დიღია[67], რომელთა ჩამარხვის თარიღი IX ს. ბოლო- X საუკუნეა. და ბოლოს, X საუკ. დასასრულსა და XI საუკ. დასაწყისში დაფლული ნახიჩევანისა[68] და თბილისის (ბოტანიკური ბაღი)[69] განძები.

ბევრმოყვანილი ცნობები მიგვანიშნებენ, რომ ჩვენში დაჭრილი დირჰემები ჩნდება არაუადრეს IX საუკ. შუა წლებისა (დღივის განძი) მაშინ, როდესაც VIII ს. დასასრულისა და IX ს. დასაწყისის რუსეთის ფულად მიმოქცევაში, ამგვარი მონეტა ფართოდ არის ჩაბმული[70]. რუსეთში მათ გაჩენასთან დაკავშირებით ვ. იანინი შენიშვნავდა: " Основной

---

62 იხ. NN 1,2,3,6,8,9,11,13,15 აღწერილობისა "დღივის განძი".
63 იხ. NN 4,5,22 აღწერილობისა.
64 იხ. N 7,14,16,17,23-31 აღწერილობისა.
65 Клады...У, № I454.
66 Клады...I, N 85.
67 Клады...П,№ 392
68 Клады...Ш,№ 826
69 ირ.ჯაღაღანია, ტოპოგრაფია, გვ.29-39, N 47.
70 В.Л.Янин, მითით.ნაშრომი, გვ. 99.

причиной их появления надо считать метрологическую пестроту(куфические монеты 2,7-2,9г., Табаристанские монеты сасанидского типа I,9-2,0 г.,сасанидские монеты с весом 4,0-4,2г.) восточной монеты в составе русского денежного обращения конца УШ и начала IX в. употреблялись они лишь с одним стремлением - подогнать хотя-бы при помощи зрительной оценки, целые монеты, не соответствующие по своим весовым данным, определенным денежно-весовым нормам"[71]

რა შეიძლება ითქვას დაჭრილი დირჰემების მიმოქცევაზე აღმოსავლეთ ა/კავკასიაში საერთოდ და კერძოდ აღმოსავლეთ საქართველოში? გარკვეული მეტროლოგიური სიჭრელე ამ დროისათვის აღმოსავლეთ საქართველოს ფულად მიმოქცევაშიც შეიმჩნევა - აქ ერთდროულად ბრუნავს სასანური, ტაბარისტანული, ქუფური, და უკანასკნელის გაჩენამდე, საკუთრივ ქართული- - ქართველ ერისმთავართა ფული. მაგრამ საკუთრივ ქართული ფულადი სისტემის და გარედან შემოსულ ფულად ერთეულებთან მის დამოკიდებულების არასაკმარისი შესწავლილობის გამო-დაჭრილი დირჰემის ჩვენში მიმოქცევის საკითხი ჯერ-ჯერობით გადაუჭრელი რჩება. უნდა ვიფიქროთ, რომ ჩვენში მისი შემოტანა, უთუოთ იმ გაძლიერებულ სავაჭრო-ეკონომიურ ურთიერთობათა შედეგია, რომელიც ამ დროისათვის მყარდება აღმოსავლეთ ევროპასთან.

18082

არაქუფური მონეტებიდან განძში არის მეფობის 31-ე წლით დათარიღებული,ხოსრო II სასანიანის ერთი მთელი დირჰემი[72](ეს თარიღი, ვფიქრობ ყველაზე გვიანდელია, შერეულ განძებში აღმოჩენილ სასანურ მონეტებისათვის), ისპეჰბედ სა'იდ იბნ და'ლაჯის ორი მონეტა[73](მთელი და ნატეხი).

ქუფური მონეტების ჯგუფი შეიცავს - 5 ომაურ,23 აბასურ და 2 აღრაბიდურ დირჰემს. განძი, ძირითადად, ერაყის ტარაფხანების პროდუქციისა-

---

71 В.Л.Янин , მითით.ნაშრომი,გვ.99,იგულისხმება რუსული"კუნის"წონა- = 2,7 გრ.

72 იხ.№1 ანბერილობისა.

73 იხ.№ 2, ანბერილობისა.

გან შედგება, აფრიკული და ა/კავკასიური დირჰემების უმნიშვნელო მინარევით.

აფრიკიაში ჰ.189 და 193 წ.წ. აღლაბიდის იბრაჰიმ I სახელით მოჭრილი ორი მონეტა[74], რომელთაგან პირველი საკმაოდ იშვიათია და არ აღმოჩნდა არც ერთ გამოცემულ ცნობილ დიდ კოლექციაში. საყურადღებოა ჰ. 217 წ. არმინიაში მოჭრილი დირჰემი[75], რომელზეც ხალიფა მამუნის შვილის, აღ-აბბასის სახელია აღბეჭდილი. იგი ჰ.217 და 218 წ.წ. პროვინცია არმენიის ნომინალურ მმართველად ითვლებოდა, მაგრამ არსად სხვაგან, გარდა ამ მონეტებისა არ იხსენიება[76].

შესწავლილი განძებიდან ყველაზე გვიანია ფიჩხოვანის, (ახმეტის რაიონი), რომელიც შედგება: სასანური,[77] სასანური პროვინციის ომაიანი გუბერნატორის[78], ისპეჰბედის[79], ესპანეთის ომაიანის[80], აბბასიანებისა და იდრისიანების მონეტებისაგან.

ქუფურ მონეტათა შორის არის ორი დირჰემი მოჭრილი ჰ.206 წ.ჰერათსა და მუჰამმადიაში[81], რომელთაც ზოგიერთი მეცნიერი ტაჰერიანების დინასტიას აკუთნებს. რაჲ - ში (მუჰამმადია) მოჭრილი მონეტებისადმი მიძღვნილ სპეციალურ ნაშრომში, მუჰამმადიის ჰ. 206 წ. დირჰემები მოთავსებულია ჯგუფში:" ხალიფის სახელის მოუხსენებლად, მეტსახელით ذو اليمينين (ტაჰირ იბნ აღ-ჰუსაინი)"[82].

ფიჩხოვანის განძი გარაფხანათა შემადგენლობით ძალზე ჭრელია-იგი შეიცავს ცენტრალურ, ჩრდილო აფრიკულ, შუააზიურ, ამიერკავკასიურ და სხვ.გარაფხანათა პროდუქციას, იმისდამიუხედავად, რომ განძი მოგვიანოა

---

74 იხ.№ 13,14 აღწერილობისა
75 იხ.№ 10 აღწერილობისა.
76 Пахомов II стр.125-126.
77 იხ.№ 1,2 აღწერილობისა"ფიჩხოვანის განძი"
78 იხ.№3 აღწერილობისა.
79 იხ.№ 4 აღწერილობისა.
80 იხ. № 17 აღწერილობისა.
81 იხ.№№ 78,79, აღწერილობისა.
82. G.C.Miles, The Numismatic History of Rayy, N.I. 1938.p.111.

და მასში მუთამიდის, მუთადიდის და მუქთადირის მონეტებიც არის. უმრავლესობას მაინც ჰარუნ არ-რაშიდის დირჰემები შეადგენს (27 ეგზ.).

განძი შეიცავს მეცნიერებისათვის დღემდე უცნობ, ჰ.297 წ. არმინიაში მოჭრილ დირჰემს[83], და არრანში ჰ.149 წ. მოჭრილ მონეტას[84], რომლის მსგავსი ერთადერთი ეგზემპლარი, დაცულია ამერიკის ნუმიზმატიკური ასოციაციის კოლექციაში[85], საყურადღებოა ჰ.212 წ. დირჰემი არრანიდან[86], რომლის მსგავსი თითო-თითო მონეტა არის მოსკოვის ისტორიულ მუზეუმში და ტაღინის კოლექციაში.

შეიძლება დავასახელოთ კიდევ რამდენიმე იშვიათი და საინტერესო მონეტა ამ განძიდან: ხალიფა მუავიას სახელით დარაბჯერდში მოჭრილი სასანური ტიპის დირჰემი[87], და ჰ.93 წ. ომაური მონეტა რამ ჰურმუზიდან[88], ჰ.210 წ. აბბასური დირჰემი მა'დენ ბაჯუნაჯსიდან[89]. ეს უკანასკნელი არ იხსენიება არც სპეციალურ ლიტერატურაში და არ არის არც ერთ ცნობილ დიდ კოლექციაში. Zambaur - ი აღნიშნავდა, რომ ჰ.209 და 212 წლებს შორის მა'დენ ბაჯუნაჯში მოჭრილი მონეტები ცნობილი არ არის[90].

საინტერესოა მა'დენ ბაჯუნაჯში ჰ.195 მოჭრილი დირჰემიც[91], რომლის არსებობა გვაფიქრებინებს, რომ ცდება გ.ჯაფარიძე, როდესაც

---

83 იხ. № 91 აღწერილობისა
84 იხ. № 26 აღწერილობისა
85 Rare, გვ.58, № 224.
86 იხ. № 83 აღწერილობისა.
87 იხ. № 3 აღწერილობისა
88 იხ. № 13 აღწერილობისა; ირ. ჯალაღანია, ომაური მონეტები, გვ.155.
89 იხ. № 80 აღწერილობისა
90 Zambaur, გვ.244
91 იხ. № 70 აღწერილობისა.

ამ გარაფხანაში მონეტის მოჭრის დასაწყის თარიღად ჰ.199 წ.თვლის[92]. საქმე ისაა, რომ სახელმწიფო ერმიტაჟის აღმოსავლური მონეტების ფონდში, მა'დენ მაჯუნაჯსში ჰ.194 წ. მოჭრილი დირჰემიც არის დაცული[93].

ფიჩხოვანის განძი შეიცავს იერისანთა სახელით მოჭრილ კიდევ ორ საყურადღებო მონეტას[94]- იერის I ჰ 174 წ. ბედა"ა-ში მოჭრილს[95], რომლის მსგავსი ერთადერთი ცალი ბრიტანეთის მუზეუმის კუთვნილებაა[96] და იერის II ჰ.195 წ. თუღუის გარაფხანიდან[97], რომელიც როგორც ჩანს უნიკალურია.

ჩვენს მიერ შესწავლილი და აღწერილი განძები უთუოთ საინტერესო იქნება არამარტო სპეციალისტი-ნუმიზმატების, არამედ ყველა ისტორიკოსისათვის ვინც სწავლობს აღრეშუასაუკუნეთა საქართველოს და მახლობელი აღმოსავლეთის სავაჭრო-ეკონომიურ ურთიერთობებს.

---

92 გ.ჯაფარიძე, დასახ.ნაშრომი, გვ. 111-112.

93 Марков, стр. 36, № 6II.

94 მაფი განსაზღვრები დაზუსტდა ჩვენს მიერ " ტოპოგრაფიის"გამოცემის შემდეგ, სადაც ისინი აბასური მონეტების ჯგუფშია მოთავსებული(№ 45)

95 იხ.№ 92 აღწერილობისა.

96 Br. Mus. , გვ. 53, № 183.

97 იხ .№ 93 აღწერილობისა.

Предлагаемая работа является полной научной публикацией шести куфических кладов из сс. Саване, Пшавели, Мтисдзири, Дливи, Пичховани и т.н. "беспаспортного"[1].

Некоторые из них, как пшавельский и длившский - ранее суммарно публиковались проф. Е.А. Пахомовым[2]. В дальнейшем эти данные привлекались Х.А. Мушегяном[3], Т.Папуашвили[4], Д.Л. Мусхелишвили[5], что свидетельствует о назревшей необходимости полной научной публикации этих кладов.

Первичное определение монет пшавельского, дилипского и т.н. "беспаспортного" кладов принадлежит покойной доц. Т.Н. Ломоури, многие годы проработавшей в отделе нумизматики Государственного Музея Грузии. С тех пор прошел не один десяток лет. На основании новейшей специальной литературы, эти определения нами частично дополнены и исправлены; поэтому в некоторых случаях они не совпадают с ранее опубликованными.

Значение и роль клада в исследовании многих вопросов денежного обращения, экономических связей и месте иноземной монеты в жизни страны-не подлежат сомнению. В этой связи интересен вопрос, поставленный В.М. Потиным "о размещении их (т.е. кладов-И.Д.) или на территории древних поселений, или в непосредствен-

---

1 И.Л.Джалаганиа,Топография куфических монет на территории Грузии, №№10,31,40,45 и 41; Тб. 1972г. (на груз.яз.); Омейядские монеты Государственного Музея Грузии, в сб. "Материалы по археологии Грузии и Кавказа,т.IУ,1965,стр.138-156.

2 Е.А.Пахомов,Клады...Ш,№822,УI №1607; сведения о них, автору были сообщены доц. Т.Н.Ломоури.

3 Денежное обращение Двина по нумизматическим данным,Ереван, 1952,стр.42,45.

4 Вопросы истории Эрети,Тб.1970,стр.365,66 (на груз.яз.).

5 Значение феодальной Грузии и Закавказья в международной торговле (IУ-ХШ вв.),жур."Цискари" №II 1970г.стр.127-134 (на груз.яз.).

ной близости от них"[6].

Привлекаемые в работе клады относятся к категории т.н. "экономических", скрытых с целью их сохранения[7]. Рассмотрены они нами в хронологической последовательности (по приблизительной дате захоронения), описаны все монеты и, по мере возможности, даны их фото-репродукции[8].

В каждом отдельном кладе, монеты также расположены в хронологической последовательности. В сносках к описываемому экземпляру(нумерация сноски соответствует порядковому номеру описания для каждого отдельного клада) приведены аналогии из крупнейших нумизматических собраний мира - Британский Музей, Берлинский Музей, Эрмитаж, Парижская Национальная Библиотека, Каирская библиотека Хедива, Американская Нумизматическая Ассоциация; даются сведения о расположении аббасидских монетных дворов по работам В.Г. Тизенгаузена[9], O.Codrington -а[10], Zambaur -а[11], Г. Джапаридзе[12]; о монетных дворах Омейядов - по работе I.Walker -а[13].

Номера фото-репродукций на прилагаемых таблицах соответству-

---

6 В.М. Потин, Древняя Русь и европейские государства в X-XIII вв, Ленинград,1968,стр.25.

7 Т а м ж е, стр.12-13.

8 Клад из с.Пшавели ныне хранится в Историко-этнографическом музее г.Телави, где сфотографировать его не удалось.По этой причине, в работе отсутствуют фоторепродукции этих монет.

9 Монеты восточного халифата,Спб,1873.

10 A manual of Musalman Numismatics, L. 1904.

11 Die Münzprägungen des Islams.Wisbaden, 1968.

12 Монетные дворы аббасидского халифата,Сб."Очерки по социально-экономической истории Ближнего Востока",Тб.,1968 (на груз.яз.)

13 A Catalogue of the Arab-Bizantine and Post-Reform Umaiad Coins, London, 1956.

ют инвентарным номерам, указанным во второй графе описаний.

Публикуемые клады объединяет общая черта - они состоят из двух основных групп монет - куфических дирхемов (наиболее многочисленная) и сасанидских монет (малочисленной, но не менее характерной). В последней подразумеваются монеты собственно сасанидские, омейядских наместников сасанидских провинций и испегбедов.

Клад из с.Саване и т.н. "беспаспортный", в этом отношении составляют исключение - в них отсутствует вторая, сасанидская группа монет. Дело в том, что основная часть клада из с.Саване разошлась по рукам и постольку судить о его составе можно весьма приблизительно. Первоначальный состав "беспаспортного" клада также не совсем ясен.

Присутствие сасанидской монеты в публикуемых кладах, явление не случайное. Если в клады Восточной Европы они влились вместе с потоком куфической монеты и до появления последней там не обращались[14] (о чем свидетельствует отсутствие находок чисто сасанидских кладов)[15], то свидетельством их повсеместного и широкого обращения на территории Восточной Грузии (до появления куфических монет) являются не только единичные их находки, но и довольно многочисленные клады (Мцхета,Толенджи, Урбниси и др.)[16].

Группа куфических монет содержит дирхемы омейядские, аббасидские, по несколько экземпляров североафриканских династий идрисидов (Мтисдзирский, Пичхованский), Аглабидов (Пшавельский, Дливский клады), а также Омейядов Испании (Пшавельский, Мтис-

---

14 В.Л. Янин, Денежно-весовые системы русского средневековья, М.,1956,стр.84-85.

15 Т а м ж е.

16 Ир.Джалагания,Обращение куфических монет в Грузии в УШ-Х вв. жур."Мацне",№4,1973г.,стр.70.

дзирский,Пичхованский клады).

Клад куфических монет из с.Саване (Сачхерский р-н Грузинской ССР) состоит из 68 монет (I-омейядской и 67 аббасилских). По составу монетных дворов, он полностью иракского происхождения, с незначительной примесью продукции Аррана (2 экз.) и Арминии (5 экз.), Арминийский дирхем I55 г.х. доселе известен не был[I7], а дирхем I69 г.х. из Аррана, относимый Е.А. Пахомовым к халифу Махди, также совершенно нового типа[I8]. Клад содержит и одну любопытную монету I35 г.х. (=752/53 г) из Ардешира Хурра (Фарс), являющейся, по-видимому, уникумом[I9].

Несмотря на неполноту состава, клад вполне отображает картину денежного обращения исторической провинции Аргвети (где расположено с. Саване) во всем схожего с денежным обращением Восточной Грузии УШ-IX вв.[20].

В I937 г. в с.Пшавели (Телавский р-н Грузинской ССР) найден клад куфических монет, содержащий также одну монету Хосроя П (590-628 гг.) Сасанида[2I], и одну, омейядского губернатора сасанидской провинции ʿАбд ар-Рахмана ибн Зияда[22].

Куфические монеты в кладе представлены продукцией как центральных, иракских-Васит, Басра, Мединат ас-Салам, Куфа (около 50 экз.), так и монетных дворов крайневосточных провинций - Мухаммедия, Джей, Зеренж, Балх (около 40 экз.). Клад примечателен присутствием продукции и североафриканских монетных дворов -

---

I7 См.№II описания "Клад из с.Саване".
I8 См. №38 описания.
I9 См.№2 описания.
20 Ир.Джалаганиа,Обращение...,стр.79.
2I См.№I описания Пшавельского клада.
22 См. №2 описания.

Ифрикия, Аббасия (10 экз.). Среди куфических,одна монета принадлежит Испанскому Омейяду Абдар-Рахману I, чеканенная в ал-Андалусе в 154 г.х.[23], две - Ибрахиму I Аглабиду[24]. Закавказский чекан представлен здесь двумя монетными дворами - Арминией (8 экз.) и Арраном (7 экз.). Из последних заслуживает внимания довольно редкий дирхем 183 г.х. (=799/800 г), указывающий, что наместником Арминии в 183 г.х. стал Иезид ибн Мезияд[25], дирхем 186 г.х. (=802г) с упоминанием наместника Мухаммеда ибн Йезида, сведения о правлении которого подчерпаны лишь с надписей на монетах[26].

То же можно сказать и об Арранском дирхеме 189 г.х. (=804/05 г), на котором"появляется имя Бишр ибн Хузайма, о котором никаких сведений, кроме монетных, не имеется. Судя по отчеству, этот Бишр был сыном Хузаймы (правителя Арминии)и замещал отца в некоторых областях"[27].

В составе Пшавельского клада есть дирхем г. Мубарека 156 г.х (=772/73 г). Месторасположение этого города по сей день не установлено да и дирхемов с этой датой пока не известно[28]

Немалый интерес представляет дирхем 189 г.х (=804/05) из Рам Хурмуза (Хузистан)[29]. До селе был известен аббасидский дирхем 134 г.х., чеканенный на этом монетном дворе[30]. Любопытно,

---

23 См. №7 описания Пшавельского клада.

24 См. №№87,88 описания. Точная атрибуция этих монет стала возможна лишь после издания нами "Топографии",где на стр.II,они помещены среди монет Харуна ар-Рашида Ифрикийского чекана 186 и 189 г.г.х.

25 См.№38 описания.

26 Пахомов П,стр.98.См.№40 описания.

27 Пахомов П,стр.101,см.№43 описания.

28 См.№22 описания и сноску.

29 См.№45 описания.

30 Zambaur - стр.125.

что на обороте монеты помещено имя правителя Армении Хузайма ибн Хазима, занявшего эту должность в I87 г.х. (=802/03 г), Рām Хурмуз же расположен в провинции Хузистан. В нумизматике известны случаи чекана монеты иногородним штемпелем, но для окончательного решения этой загадки необходимо наличие большего фактического материала.

Пшавельский клад содержит 6 дирхемов Ма'дин Баджунейса различных годов чекана)[3I], расположение которого также не локализовано. По этому поводу высказывались многие ученые: Газарян, Фасмер, Минорский, Г.В. Церетели[32]; по мнению последнего Баджунайс это Биджнис расположенный севернее Двина, на среднем течении р. Занг (сегодняшний Ахтинский район Армянской ССР)[33]. Приводя эти высказывания, Г.Джапаридзе оставляет открытым вопрос локализации Ма'ден Баджунейса, но отмечает, что продукция этого монетного двора известна с I99 г.х. Автор упустил из виду,что Тизенгаузену были известны дирхемы, чеканенные в I90,I9I,I92 г.г.х.[34] (по-видимому, из Эрмитажного собрания восточных монет). Существование таковых подтверждается наличием их и в нашем кладе.

Аббасидский халиф Харун-ар-Рашид, в I84 г.х. (=800 г) пожаловал Ибрахиму (сыну начальника хорасанского ополчения армии Аббасидов) провинцию Ифрикия (современный Тунис)[35]. Это было началом существования Аглабидской династии в сев. Африке. Две монеты первого представителя этой династии Ибрахима I ибн Аглаба

3I См. №№60-63 описания.
32 Цитируется по упомянутой работе Г. Джапаридзе,стр.III-II2.
33 Т а м ж е.
34 Монеты Восточного халифата, №№I483, I502, I500, I525.
35 К.Э. Босворт,Мусульманские династии,М.,I97I,стр.52.

86 и 189 г г х. имеются в Пшавельском кладе[36]. Это довольно редкие монеты и аналогии их отсутствуют в таких больших собраниях, как Эрмитаж, Британский и Берлинский музеи.

Наибольшим разнообразием, да пожалуй и многочисленностью монетных дворов, отличается Мтисдзирский клад (Кварельский р-н Грузинской ССР)[37]. С иракских монетных дворов (Васит, Мединат ас-Салам, Басра, Куфа, Дамаск) выпущено около 130 экз. нашего клада; около 120 экземпляров же относятся к самым разнообразным монетным дворам как центральных провинций - Джибала, Фарса, Кирмана, так и отдаленных - Хорасана, Сиджистана, Согда. Необходимо отметить и многочисленность продукции североафриканских монетных дворов - Аббасии, Ифрикии (55 экз.). Эти монеты отличаются грубостью чекана и заметной разницей в весе, по сравнению с иракскими дирхемами. в более поздних кладах они имеются в виде незначительной примеси, единичными экземплярами.

Большая часть клада приходится на время правления аббасидских халифов Мансура, Махди и Харуна ар-Рашида (136-193 = 754-809 г.г.). Из некуфических, клад содержит три монеты Сасанида Хосроя П, 2 и 6 года правления[38], обычного типа[39]. Омейядские дирхемы чеканены на монетных дворах Ардашира Хурра[40], Истах-

---

36 См. №№87,88 описания.

37 Ир.Джалаганиа, Топография... №35.

38 См.№№1-3 описания. Мтисдзирского клада.

39 Монограммы, обозначающие монетные дворы, не относятся к Закавказским. ср.Пахомов I,стр.8.

40 См. №№4,5 описания.

ра[41], Шак ал-Таймара[42].

Из второй основной группы клада аббасидских дирхемов обращает на себя внимание монета 167 г.х. из Харунабада[43], месторасположение которого точно не установлено. В свое время Х.Френ доказал, что Харуния и Харунабад совершенно идентичны[44]. Занимаясь вопросами локализации аббасидских монетных дворов, Г. Джапаридзе обратил внимание, что над центральной надписью оборотной стороны некоторых Харунабадских монет значится название Арминия, (как и на описанной нами монете); автор предполагает, что пункт с названием Харунабад был и в провинции Арминия, но не упомянут арабскими авторами[45]. Мы же хотим обратить внимание автора на то, что монеты в Харунабаде начали чеканиться не с 168 г.х., а с 167 г.х.[46], что подтверждается и экземпляром нашего клада.

Закавказский чекан в кладе представлен десятью арранскими и тремя арминийскими дирхемами. Из них примечателен Арранский дирхем 190 г.х., до сих пор известный в одном экземпляре Эрмитажного собрания[47] и Арминийский дирхем 192 г.х., подтверждающий что некий Эйюб ибн Сулейман являлся самостоятельным правителем в Арране и всей Армении[48].

Клад содержит монеты североафриканских монетных дворов - Ифрикии, Аббасии и Велилы - резиденции Идрисидов. Две из них чеканены в 173 г.х. от имени Идриса I[49], одна в 180 г.х. Идри-

---

41 См.№6 описания.

42 См.№7 описания;до находки описываемого клада,монета была известна в единственном экземпляре из собрания Британского Музея.См.Ир.Джалаганиа,Омейядские монеты...,стр.156,№128; Обращение...,стр.74.

43 См.№61 описания.

44 В.Г.Тизенгаузен,ук.соч.,стр.XXXI.

45 Г.Джапаридзе,ук.соч.,стр.113.

46 Br.Mus.IX,стр.46,№132[m].

47 См.№113 описания.

48 См.№116 описания.

49 См. №№185-186 опсания.

сом П[50]. И, наконец, как и в Пшавельском кладе, здесь имеется один дирхем Испанского Омейяда Абдар-Рахмана I I66 г.х.[5I].

Точными сведениями о месте и обстоятельствах находки т.н. "беспаспортного" клада, мы не располагаем; известно лишь, что найден он где-то в Восточной Грузии. Клад содержит I5 экз. омейядских дирхемов, чеканенных в Басре, Дамаске, ас-Самие, Сук ал-Ахвазе[52], Кирмане, Махи и Васите. Здесь нет ни одного североафриканского дирхема аббасидов и преобладает продукция монетных дворов Ирака; лишь две монеты чеканены в Самарканде[53].

Закавказский чекан представлен двумя арминийскими дирхемами, одна из коих - I77 г.х. известна лишь по экземпляру нашего клада[54], а вторая I86 г.х.[55].

Любопытен дирхем 208 г.х. из ар-Рафики[56] и уникальная монета 236 г.х. из Сураман Ра'а (Самара)[57]; монета, подобная последней, имеется в коллекции Американской Нумизматической Ассоциации, но совершенно другого типа[58].

В I949 в с.Дливи, (Дилиори по Пахомову)[59] Богдановского района Грузинской ССР были найдены серебряные монеты[60] которые тутже разошлись по рукам и только I4 целых и I9 обломков поступило в Государственный музей Грузии. Учитывая вышеотмеченные обстоятельства, о составе клада и соотношении монет в нем, можно судить лишь относительно. Главной отличительной чертой клада является совмещение в нем целых и ломанных(или рубленных дирхемов). Здесь мы сталкиваемся с очень интересным, и по сей день

---

50 См.№ I87 описания.
5I См.№ I7 описания.
52 См. № 4 описания "безпаспортного" клада. Ир. Джалагания, Омейядские... стр.I46, № 3I.
53 См.№ 38 и 39 описания.
54 См.№ 27 описания. Пахомов П. стр.88-89.
55. См.№ 28 описания.
56 См.№ 44 описания
57 См.№ 46 описания
58 Rare, стр.78, № 273
59 Клады... УI, № I607
60 Ир. Джалаганиа, Топография... стр.23, № 40.

не совсем разъясненным вопросом обращения ломанных куфических дирхемов.

В свое время нами отмечалось, что "участившиеся находки подобных кладов (т.е. кладов, содержащих ломанные - резаные дирхемы) в Восточном Закавказье, позволяют усмотреть в них не материал для ювелирных мастерских (как предполагал Е.А. Пахомов), а массу монет, завозимых оттуда, где они обращались в таком виде и допустить их местное обращение"[61].

Несколько слов о подобных Закавказских кладах.

Датой захоронения публикуемого **длившего** клада (судя по сохранившимся экземплярам) можно считать вторую четверть IX в. Таким образом, он является самым ранним; в нем совмещены целые[62], обрезанные вокруг[63] и ломанные (рубленные) дирхемы[64]. Вторым, по времени зарытия, является клад из Мингечаура[65], также содержащий 24 целых дирхема, I целый полудирхем и большое количество рубленных и ломанных дирхемов, а также один аббасидский анонимный золотой динар I92 г.х. (=807/08 г); время его зарытия - третья четверть IX века. За ними следуют клады, состоящие исключительно из дробленных монет - Али - набад[66], Бура-Дыгя[67]; время зарытия которых - самый конец IX - начало X в. И, наконец, клады из Нахичевана[68] и Тбилиси (ботанический сад)[69], зарытые в конце

---

61 Ир.Джалаганиа, Обращение...стр.76-77
62 См.№№I,2,3,6,8,9,II,I3,I5,I8 описания.
63 См.№№4,5,22 описания.
64 См.№№7,I4,I6,I7 ,23-3I описания.
65 Клады... У, №I454.
66 Клады... I, №85.
67 Клады... П, №392.
68 Клады... Ш, №826.
69 Ир.Джалаганиа, Топография...стр.29-30,№47.

X - начале XI вв.

Как явствует из вышеприведенных данных, ломанные (рубленные) дирхемы появляются у нас не ранее середины IX в. (**Дливи**), тогда как в русском денежном обращении конца УШ - начала IX вв. обломки монет получили широкое распространение[70]. Основной причиной их появления автор совершенно справедливо считает "метрологическую пестроту (куфические монеты 2,7-2,9 г., табаристанские монеты сасанидского типа I,9-2,0г., сасанидские монеты с весом 4,0-4,2г) восточной монеты в составе русского денежного обращения конца УШ начала IX в.; употреблялись они лишь с одним стремлением - подогнать хотя бы при помощи зрительной оценки целые монеты, не соответствующие по своим весовым данным определенным денежно-весовым нормам"[71].

Что можно сказать относительно бытования подобных обломков в Восточном Закавказье вообще, и в Восточной Грузии, в частности? Определенное метрологическое разнообразие наблюдается в денежном обращении и Восточной Грузии - здесь одновременно обращаются монеты сасанидские, испегбедские, халифские и до появления последних, также и собственно грузинские - монеты грузинских эриставаров. Но ввиду недостаточной изученности собственно грузинской монетной системы, а постольку и расхождений с поступающими извне денежными единицами - вопрос обращения здесь резанных дирхемов остается пока не разрешенным. Ясно одно, появление их здесь, по-видимому, явилось результатом усилившихся

---

70 В.Л.Янин,ук.соч.,стр.99.

71 Т а м ж е; имеется ввиду вес куны = 2,7 г.

торговых связей с Восточной Европой – районами их повсеместного обращения.

Помимо куфических, в **дливском** кладе имеются: монета Сасанида Хосроя П (целая), 3I годацарствования (по-видимому, самая поздняя из найденных в кладах)[72], две монеты Испегбеда Са'ида ибн Да'ладжа[73](целая и обломок). Из куфических 5 экз. омейядских, 23 аббасидских и 2 Аглабидских дирхема. По составу это, в основном, продукция монетных дворов Ирака с незначительной примесью монет африканских и Закавказских. Из чеканенных в Ифрикии, два экземпляра принадлежат Аглабиду Ибрахиму I и чеканены в I89 и I93 гг.х.[74]. Первый из них довольно редок и не имеется ни в одной из привлекаемых нами коллекций.

Арминийская монета 2I7 г.х. (=832г.)[75] примечательна помещенным на ней именем ал-Аббаса, сына Халифа Мамуна, который номинально считаясь наместником Арминии в 2I7 и 2I8 г.г.х нигде кроме арранских и арминийских дирхемов не упоминается[76].

Из рассматриваемых, самым поздним является Пичхованский (Ахметский район Груз.ССР) клад, в составе которого следующие монеты: сасанидские, омейядского губернатора сасанидской провинции[78], Аббасидского правителя табаристана (испегбеда)[79], омейядские, Омейядов Испании[80], Аббасидов и идрасидов. В числе ку-

---

72 См.№I описания.
73 См. №2 описания.
74 См.№№I3,I4 описания.
75 См.№I0 описания.
76 Пахомов П,стр.I25-I26.
77 См.№I,2 описания Пичхованского клада.
78 См.№3 описания.
79 См.№4 описания.
80. См.№I7 описания.

фических имеются две монеты, не выделенные нами в отдельную подгруппу - это дирхемы 206 г.х., чеканенные в Герате и Мухаммедии[81], относимые некоторыми исследователями к Тахеридским. В специальной арботе, посвященной монетам Рея (Мухаммедия), мухаммедийские дирхемы 206 г.х. помещены в группу монет "без имени халифа, с прозвищем ذو اليمينين (Тахир ибн ал-Хусайн)"[82].

По составу монетных дворов пичхованский клад очень пестр: содержит монеты центральных, северо-африканских, среднеазиатских закавказских и др. монетных дворов.

Как и в предыдущих кладах, преобладает чекан Харуна ар-Рашида (27 экз.), хотя клад более поздний и содержит монеты **Мутамида**, Мутадида и Муктадира.

Дирхем 297 г.х. из Арминии[83] до сих пор не был известен; не знал о его существовании Е.А. Пахомов, а Арранский дирхем 149 г.х.[84] был известен по уникальному экземпляру нумизматической коллекции Американской нумизматической Ассоциации[85]. Любопытен и арранский дирхем 212 г.х.[86], известный в двух экземплярах - Московского Исторического Музея и Таллинского собрания. Можно перечислить еще несколько интересных и редких монет Пичхованского клада: дирхем сасанидского типа, чеканенный от имени халифа Муавии в Дарабджерде[87], омейядскую монету 93 г.х. из Рам Хурмуза[88], аббасидский дирхем 210 г.х. из Ма'ден Баджунейса[89].

---

81 См. №78,79 описания.
82 **G.C.Miles, The Numismatic History of Rayy**, N.I. 1938 стр.III.
83 См. №91 описания.
84 См. №26 описания.
85 **Rare...** стр.58, №224.
86 См. №83 описания.
87 См. №3 описания.
88 См. №13 описания. Ир. Джалаганиа, Омейядские монеты...стр.155.
89 См. №80 описания.

Подобная последней монете не имеется ни в одном привлекаемом нами большом собрании и не упоминается в специальной литературе; Zambaur отмечает, что между 209 и 212 г.г.х продукция этого монетного двора не известна[90].

Интерес представляет также дирхем Ма'ден Баджунейса 195 г.х.[91] существование которого подтверждает, что ошибается Г. Джапаридзе, принимая 199 г.х. за начальную дату чекана на этом монетном дворе[92]. Примечательно, что в собрании восточных монет Эрмитажа есть дирхем, чеканенный и в 194 г.х.[93].

Пичхованский клад содержит две Идрисидские монеты[94] - Идриса I, 174 г.х. из Беда'а[95], известную по единственному экземпляру нумизматического собрания Британского Музея[96] и Идриса II 195 г.х. из Тудги[97] - являющуюся уникумом.

Вышеописанные клады представят безусловный интерес как для специалистов-нумизматов, так и для историков, занимающихся вопросами торговых путей и торгово-экономических связей раннего средневековья.

Для более подробного ознакомления с каждым из публикуемых кладов, приводим все данные о них.

---

90 Zambaur, стр.244.
91 См.№70 описания.
92 Г.Джапаридзе,ук.соч.,стр.III-II2.
93 Марков - 36/6II.
94 Точная их атрибуция стала возможной после издания нами "Топографии", где они помещены в группу Аббасидских (№45).
95 См. №92 описания.
96 Br.Mus. II - стр.53 №I83.
97 См. №93 описания.

КЛАД ИЗ с.САВАНЕ

I. Омейяды - I экз.

2. Аббасиды - 67 экз.

Правители.

I. Халиф Хишам Омейяд - I экз.

2. Халиф ас-Саффах Аббасид - I экз.

3. " ал-Мансур " - 39 экз.

4. " ал-Махди " - I5 экз.

5. " ал-Хади " - 3 экз.

6. "Харун ар-Рашид " - 3 экз.

Монетные дворы.

I. Васит واسط - I экз.

2. Ардашир Хурра اردشير خرّة - I экз.

3. Басра بصرة - 8 экз.

4. Арран ارّان - 2 экз.

5. Арминия ارمينية - 5 экз.

6. Куфа كوفة - 6 экз.

7. Рей الرى - I экз.

8. Мединат ас-Салам (Багдад) مدينة السلام - 4I экз.

9. Мухаммедия محمدية - 3 экз.

Пшавельский клад

С о с т а в.

I. Сасаниды - I экз.

2. Омейядский губернатор сасанидской провинции – I экз.
3. Омейяды – 4 экз.
4. Испанские Омейяды – I экз.
5. Аббасиды – II8 экз.
6. Аглабиды – 2 экз.

Правители

I. Хосрой П Сасанид – I экз.
2. ʿАбдар-Рахман ибн Зияд, правитель Хорасана – I экз.
3. Халиф Хишам Омейяд – 3 экз.
4. " Марван П Омейяд – I экз.
5. " ʿАбдар-Рахман I Испанский Омейяд – I экз.
6. " ас-Саффах Аббасид – I экз.
7. " ал-Мансур " – 23 экз.
8. Халиф ал-Махди " – 23 экз.
9. " ал-Хади " – I экз.
IO. " Харун ар-Рашид " – 72 экз.

Монетные дворы

I. Васит واسط – 4 экз.
2. ал-Андалус الاندلس – I экз.
3. Басра بصرة – 7 экз.
4. Арминия ارمينية – 8 экз.
5. Мухаммедия محمدية – 26 экз.
6. Мединат ас-Салам مدينة السلام – 36 экз.

7. Кӯфа	كوفة	I экз.
8. Мубāрек	مبارکة	I экз.
9. Кирмāн	کرمان	2 экз.
I0. Джей	جي	8 экз.
II. ʿАббāсӣя	عباسية	7 экз.
I2. Аррāн	ارّان	7 экз.
I3. Рāм Хурмуз	رام هرمز	I экз.
I4. Ифрӣкӣя	افريقية	4 экз.
I5. Зеренджь	زرنج	4 экз.
I6. Маʿдин Бāджунейс	معدن باجنيس	6 экз.
I7. Балх	بلخ	2 экз.

Мтисдзирский к л а д

С о с т а в.

I. Сасаниды - 3 экз.

2. Омейяды - I5 экз.

3. Испанские Омейяды - I экз.

4. Сторонники Аббасидов - I экз.

5. Аббасиды - 282 экз.

6. Идрисиды - 3 экз.

П р а в и т е л и.

I. Хосрой II Сасанид - 3 экз.

2. Халиф Абд ал-Малик.Омейяд - I экз.

3. " ал-Валид I Омейяд - 5 экз.

4. " Хишам " - 5 экз.

5. " ал-Валид II " - 2 "

6. " Марван II " - 3 "

7. " Абд ар-Рахман I Испанский Омейяд-I экз.

8. " ас-Саффах Аббасид - I экз.

9. " ал-Мансур " - 80 экз.

I0. " ал - Махди " - 83 экз.

II " ал-Хади " - I3 "

I2.	Халиф Харун ар-Рашид	Аббасид	- 9I экз.
I3.	" ал-Амин	"	- 6 "
I4.	" ал-Мамун	"	- 8 "
I5.	Идрис I	Идрисид	- 2 "
I6.	Идрис II	"	- I "

Монетные д в о р ы.

I. Герат	هراة	- I экз.
2. Шаḳ ал-Таймара	شق التيمرة	- I экз.
3. И с т а х р	اصطخر	- I "
4. Ва̄сит	واسط	- 8 "
5. Р е й	الري	- 4 "
6. Ас-Са̄мийя	السامية	- I "
7. Арра̄н	ارّان	- I0 "
8. Аббасӣйя	عباسية	- 35 "
9. Медӣнат ос-Сала̄м	مدينة السلام	- 84 "
I0. Ал-Андалус	الاندلس	- I "
II. Ардашӣр Хурра	اردشير حرّة	- 2 "
I2. Б а ṣ р а	بصرة	- I6 экз.
I3. К ӯ ф а	كوفة	- I9 экз.
I4. Муḥаммедӣя	محمدية	- 49 экз.
I5. М е р в	مرو	- I экз.
I6. Харӯнӣйя	هرونية	- 3 экз.
I7. Хурӯнабад.	هرون اباد	- 2 экз.
I8. Кирма̄н	كرمان	- 3 экз.
I9. Ифрӣкӣя	افريقية	-20 экз.
20. Д ж е й	جي	-I2 экз.
2I. Армӣнӣя	ارمينية	- 3 экз.
22. Ма̄дин Ба̄джунейс	معدن باجنيس	- 7 экз.
23. Ар-Ра̄фика	الرافقة	- 2 экз.
24. Б а л х	بلخ	- 2 "
25. Зеренж	زرنج	- 4 экз.

26. Самарканд سمرقند I экз.
27. Сиджистāн سجستان 2 экз.
28. Нйсāбур نيسابور I экз.
29. Дамаск دمشق I экз.
30. Велӣла ولبله 3 экз.
31. Монетный двор не ясен 3 экз.

Дливский клад

Состав.

I. Сасаниды - I экз.
2. Аббасидские правители Табаристана - 2 экз.
3. Омейяды - 5 экз.
4. Аббасиды - 25 экз.

Правители.

I. Хосрой П Сасанид - I экз.
2. Са ид абн Да ладж, правитель Табаристана-2 экз.
3. Халиф ал-Валид I Омейяд - 3 экз.
4. " Хишам " - 2 "
5. " ал-Мансур Аббасид - 2 "
6. " Харун ар Рашид Аббасид - I экз.
7. " ал - Мамун " - 3 "
8. Ибрагим I Аглабид - 2 "
9. Неопределенных - I7 экз.

Монетные дворы.

I. Табаристāн طبرستان 2 экз.
2. Дамаск دمشق 2 "
3. Вāсит واسط 3 "
4. Рей الرى I "
5. Медйнат ас-Салāм مدينة السلام 4 "
6. Сиджистāн سجستان I "
7. Ифрйкйя افريقية 3 "
8. Армйнйя ارمينيه I "
9. Аббāсйя عباسية I "

IO. Ārrān ارّان I экз.

"Беспаспортный" клад

Состав.

I. Омейяды - I5 экз.
2. Аббасиды - 37 экз.

Правители

I. Халиф ал-Валид I омейяд - 3 экз.
2, " Сулайман " - 2 экз.
3. " Умар ибн Абд ал-Азиз Омейяд -I экз.
4. " Йазид П Омейяд - I экз.
5. " Хишам " - 3 экз.
6. " ал-Валид П Омейяд - I экз.
7. " Йазид Ш - " - I экз.
8. " Марван П " - 3 "
9. " Ал-Мансур Аббасид-5 экз.
IO. " ал-Махди " - 8 экз.
II. " ал- Хади " - I экз.
I2. " Харун ар-Рашид " - I3 экз.
I3. " ал-Мамун " - 8 экз.
I4 " ал-Мутаваккил " - 2 экз.

Монетные дворы.

I. Васит	واسط	- 9 экз.
2. Дамаск	دمشق	- I "
3. Ас-Самия	السامية	- I "
4. Сук ал-Ахваз	سوق الاهواز	- I "
5. Кирман	كرمان	- I "
6. М а х и	ماهي	- I "
7. Куфа	كوفة	- I "
8. Басра	بصرة	- 3 "
9. Мединат ас-Салам	مدينة السلام	- I9 "
IO. Мухаммедия	محمدية	- 3 "
II. Д ж е й	جي	- 2 "
I2. Арминия	ارمينية	- 2 "
I3. Б а л х	بلخ	- I "
I4. Самарканд	سمرقند	- 2 "
I5. Испаган	اصبهان	- 2 "
I6. Ар-Рафика	الرافقة	- I "
I7. Сура ман Ра'а	سر من راى	- 2 "

Пичхованский клад

Состав.

1. Сасаниды – 5 экз.
2. Омейяды – 12 экз.
3. Испанские Омейяды – 1 экз.
4. Аббасиды – 90 экз.
5. Идрисиды – 2 экз.
6. Неопределенных – 8 экз.

Правители.

1. Хосрой II Сасанид – 3 экз.
2. Омейядский губернатор сасанидской провинции –1 экз.
3. Аббасидский правитель Табиристана–1 экз.
4. Халиф ал–Валид I Омейяд – 3 экз.
5. " Йазид II, Омейяд – 1 экз.
6. " Хишам " – 4 экз.
7. " Йазид III, " – 1 экз.
8. " Марван II, " – 3 "
9. " ʿАбд ар–Рахман I, Испанский Омейяд–1 экз.
10. " ас–Саффах Аббасид – 1 экз.
11. " ал–Мансур " – 21 экз.
12. " ал– Махди " – 12 "
13. " ал–Хади " – 1 экз.
14. " Харун ар–Рашид " – 27 экз.
15. " ал – Амин " – 6 "
16. " ал – Мамун " – 11 "
17. " ал – Муʾтасим " – 3 "
18. ал –Мутаваккил " – 7 "
19. " ал–Муʿтамид " – 1 "
20. " ал – Муʿтадид " – 1 "
21. Идрис I, Идрисид – 1 экз.
22. Идрис II, " – 1 экз.

Монетные дворы.

1. Васит واسط – 7 экз.

2. Кирма̄н	كرمان	I эк:
3. Ра̄м-Хурмуз	رام هرمز	I "
4. Ифрӣкия	افريقية	2 "
5. Дамаск	دمشق	I "
6. К ӯ ф а	كوفة	6 "
7. Ал-Андалус	الاندلس	I "
8. Б а ṣ р а	بصرة	8 "
9. А р р а̄ н	ارّان	I "
I0. Армӣния	ارمينية	2 "
II. Медӣнат ас-Сала̄м	مدينة السلام	4I "
I2. Муḥаммедӣя	محمدية	9 "
I3. Аббасия	عباسية	3 "
I4. Аш-Ша̄ш	الشاش	2 "
I5. Зеренж	زرنج	I "
I6. Б у х а̄ р а̄	دبارا	I "
I7. Ма дин Ба̄джунейс	معدن باجنيس	2 "
I8. Самарканд	سمرقند	3 "
I9. Испага̄н	اصبهان	2 "
20. Б е д а ʿ а	بدعة	I "
2I. Т у д г а	تدغة	I "
22. Г е р а̄ т	هراة	I "
23. Сура ман Ра ʾ а̄	سر من راى	2 "

ს ა ვ ა ნ ი ს გ ა ნ ძ ი

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამა	შ უ ბ ე რ ი	გ უ რ გ ი
			ა) ო მ ა ი ა ნ ე ბ ი	
			ვასიტი واسط X	
1	11848გ	2,92	123 ნ. ჰ (= 740/41 ნ.)	
	ტაბ.1	24/25	ცენტრში: /وحده لا شريك له/	ცენტრში: /الله احد الله الصمد لم يلد و/لم يولد و لم يكن/
			ირგვლივ: ضرب هذا الدرهم بواسط في سنة ثلث و عشرين و مئة	ირგვლივ ხაზოვანი რკალი და გარშემოწერილი: محمد رسول الله ارسله بالهدى و دين الحق ليظهره على الدين كله ولو كره المشركون
			ორმაგი ხაზოვანი რკალი და ბეე 00000	
			ბ) ა ბ ბ ა ს ი ა ნ ე ბ ი	
2	11849გ	2,84	ხალიფა საფაჩი (ჰ.132-136=750-754ნ.)	
			არდაშირ ხურრა اردشير خرّه XX	
	ტაბ. 1	23/24	135 ნ.ჰ (= 752/53 ნ.)	
			როგორც 1, მხოლოდ بسم سنة خره اردشير و ثلثين و مئة	ცენტრში: الله/رسول/محمد ირგვლივ სამმაგი რკალი და გარშემოწერილი როგორც 1
			სამმაგი რკალი და ბეე 000 000 000 000	

X ქალაქი სავადის პროვინციაში, მდებარეობდა ქუფასა, ბასრასა, აჰვაზსა და მადაენს შორის, მდ.ტიგროსის ორივე ნაპირზე.

1 T - 616; Walker II-574-75; Nützel I-566-67; Марков-I/262-64

XX ფარსის პროვინციის უმთავრესი ოლქი.

2 ? - არ არის; Br.Mus. I - არ არის; Марков - არ არის; Rare - არ არის; Zambaur, გვ.41-მკვლევარისაფვის ცნობილია ამ გარაფხანაში აბასიანთა მიერ მხოლოდ ჰ.134 და 135 წწ.მოჭრილი მონეტები.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ე ი	ზ უ რ ზ ი
3	11850ზ	2,88	ბ ა ს რ ა البصرة[X]	
		25	134 ნ. ჰ (= 751/52 ნ.)	
			როგორც 1, მხოლოდ بالبصرة اربع ثلثين ومئة სამმაგი რკალი და ზედ 000 000 000 000	როგორც 2.
4	11851ზ	2,88	135 ნ.ჰ (= 752/53 ნ.)	
	ფაბ. I	25	როგორც წინა, მხოლოდ خمس وثلثين ومئة სამმაგი რკალი და ზედ: 000 0 000 0 000 0	როგორც 2.
			ხალიფა საფაჰი თუ მანსური ბ ა ს რ ა البصرة	
5	11857ზ	2,74	136 ნ. ჰ (= 753/54)[XX]	
	ფაბ. I	24/25	როგორც 3, მხოლოდ ست وثلثين ومئة სამმაგი რკალი და ზედ: 000 0 000 0 000 0	როგორც 2.

X დიდი სავაჭრო ცენტრი ტიგროსისა და ევფრატის შესართავში (ერაყი).

3 T-667; Br. Mus. I-არ არის; Nützel I-607-08; Марков-I4/6.

4 T -677; Br.Mus. I- არ არის; Nützel I-609; Марков-I4/I3

XX მონეტებს ამ თარიღით, Тизенгаузен - ი გადაწყვეტით ვერ აკუთვნებს ვერც ხალიფა საფაჰს და ვერც მანსურს; სახ. ერმიტაჟის (Марков) და ბერლინის მუზეუმების(Nützel) კატალოგებში განსაზღვრულია როგორც ხალიფა საფაჰისა, ხოლო ბრიტანეთის მუზეუმისაში - როგორც ხალიფა მანსურისა.

5 T - 684; Br.Mus. I-32; Nützel I-610; Марков - I4/I36.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამა	მ უ ზ ე ი	გ უ რ გ ი
6	11862გ	2,88	ქ უ ფ ა الكوفة X 136 წ. ჰ (= 753-54 წ)	
	ტაბ. I	25/26	რეგორც I, მხოლოდ و ست سنة سنة الكوفة و مئة و ثلثين სამმაგი რკალი და ზედ 000 000 000	რეგორც 2, მხოლოდ ზედნერილის ქვეშ 0 და რკალები შერწყმულნერტილოვანია.
			ხალიფა მანსური (ჰ 136-158 წ. = 754-755 წწ)	
			ა რ რ ა ნ ი ارّان XX 152 წ. ჰ (= 769 წ.)	
7.	11852გ	2,92		
	ტაბ. I	27	რეგორც I, მხოლოდ و ثنتين اثنتا سنة باران و خمسين مئة ორმაგია.	რეგორც 2, მხოლოდ რკალი
			ა რ მ ი ნ ი ა ارمينية XXX 143 წ.ჰ (= 760/6' წ)	
8	11853გ	2,91		
	ტაბ. I	25/26	რეგორც I, მხოლოდ و ثلث سنة ثمانية بارمينية و مئة و اربعين ორმაგი ხაზ.რკალი და ზედ: 00 0 00 0 00 0	რეგორც წინა.

X ერაყის მნიშვნელოვანი სავაჭრო-სახელოსნო ცენტრი.

6 T -684; Br. Mus. I-არ არის; Nützel I-617,18. Марков-I4/I38. ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№ 11863,11864 ბბ=2,9;2,91.

XX პროვინცია ჩრდილო-აღმოსავლეთ ირანში; იგულისხმება ოქის მთავარი ქალაქი ბარდავი.

7 T -806; Br. Mus.I არ არის; Nützel I- 863(განსხვავებული ტიპის); Марков - არ არის; Пахомов I- სტრ.67.

XXX პროვინცია არმენია. მონეტებზე ნიშნავს მის დედაქალაქს დაბილს(დვინი) ზოგჯერ დბილისსაც.

8 T -723; Br.Mus. IX-28; Nützel I-623; Марков -I6/48, Пахомов I-стр.62.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამა	ავერსი	რევერსი
9	11854გ	2,89	150 წ. ჰ. (= 767 წ)	
	ტაბ. I	26/27	როგორც წინა, მხოლოდ ثمن و مئة	როგორც 7.
10	11855გ	3.00	155 წ. ჰ (= 771/72 წ.)	
	ტაბ. I	26/27	როგორც 8, მხოლოდ ثمن وخمسين و مئة სამმაგი რკალი და გედ 00 00 00 00	ცენტრში: محمد/بن علي/بن امير المومنين ქვეშ: الحسن ირგვლივ ორმაგი რკალი.
11	11856გ ტაბ. I	2,95 25/26	როგორც წინა.	როგორც წინა, მხოლოდ სიტყვა الحسن გარეშე
			ხალიფა მანსური (ჰ. 136-158=754-775 წწ)	
			ბასრა	بصرة
12.	11858გ.	2/93 25	141 წ. ჰ (= 758/59 წ.) როგორც 3 მხოლოდ احد واربعين و مئة სამმაგი რკალი და გედ 0 00 0 00 0 00	როგორც 2.

9 T - არ არის; Br. Mus. I-29; Nützel I-არ არის; Марков - არ არის; Эрм.-№ 46/I03გ; Пахомов I- стр.66.

10 T - 845; Br. Mus. I-31; Nützel I-645; Марков - I8/I40; Пахомов I- стр.72.

11 ე. პახომოვი ამ ვარიანტს არ იცნობს.

12 T - 713; Br. Mus. I-37; Nützel I-656; Марков - I5/4I.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	მ უ ბ ე ი	ზ უ რ გ ი
13	11859	2,88	143 ნ. ჰ (= 760/61 ნ)	
		26/27	როგორც 3, მხოლოდ ثلث و اربعين و مئة	როგორც 2.
			სამმაგი რკალი და ზედ: 000 0 000 0 000 0	
14	11861გ	2,93	147 ნ. ჰ (= 764/65 ნ.)	
		24	როგორც 3, მხოლოდ سبع و اربعين و مئة	როგორც 11.
			ირგვლივ როგორც 12.	
			ქ უ ფ ა كوفة	
15	11865გ	2,9	142 ნ. ჰ (= 769/60 ნ.)	
	ტაბ. II	26	როგორც 11, მხოლოდ اثنتين و اربعين و مئة და ირგვლივ როგორც 12.	როგორც 2, მხოლოდ ზედნე-რიცის ქვეშ ∴
16	11866გ	2,92	144 ნ. ჰ (= 761/62ნ .)	
		25/26	როგორც 11, მხოლოდ اربع و اربعين و مئة	როგორც წინა.
			ირგვლივ როგორც 12.	

13 T - 722; Br.Mus. I-39; Nützel I-658; Марков - I5/45

ამავე თარიღის და ტიპის იხ .№ 11860, წ=2,89.

14 T - 761; Br. Mus. I-44-45; Nützel I-665; Марков-I6/78

(მითითებულ ლიტერატურაში მოყვანილი ვარიანტი ორივე განსხვავდება ჩვენისაგან Av-ში პატარა წრეების განლაგებით).

15 T - 716; Br. Mus. I-62; Nützel I-682; Марков - I5/43

16 T - 727 ; Br. MusI-64; Nützel I-685; Марков - I6/53

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამა	ტ უ ბ ი	გ უ რ გ ი
17	11867გ	2,85	147 წ. ჰ (= 764/65 წ.)	
		24/25	როგორც 11, მხოლოდ سبع واربعين ومئة	როგორც 2.
			ირგვლივ როგორც 12.	
			რაი	(რ ე ი) الري X
18	11868გ	2,9	147 წ. ჰ (= 764/65 წ.)	
	ტაბ. II	25/27	როგორც 1, მხოლოდ بالري سنة سبع واربعين ومئة	ცენტრში: /ا بن امرا مما ... عبد الله امير المومنين ...
			საბმაგი რკალი და ბედ	ირგვლივ ორმაგი რკალი.
			θ ∘∘ θ ∘∘ θ ∘∘	
19	11869გ	2,9	149წ. ჰ (= 764/65 წ.) მადინათ ას-სალამი	
	ტაბ. II	25/26	როგორც 1, მხოლოდ مدينة السلام سنة تسع واربعين ومئة	როგორც 2, მხოლოდ ბედნე... ლის ქვეშ ح
			ორმაგი რკალი და ბედ	
			0 ∘∘ 0 ∘∘ 0 ∘∘	
20	11870გ	2,82	150 წ. ჰ (= 767 წ.)	
	ტაბ. II	25/26	როგორც წინა, მხოლოდ ... ومئة	როგორც წინა.

17 T - 760; (მხოლოდ Rv - ბედნერიერის ქვეშ.) ; Br. Mus. I-66; Nützel I-689; Марков - I7/80

X ამავე სახელწოდების ოლქის მთავარი ქალაქია.

18 T - 764; Br. Mus. I-47; Nützel I-671; Марков - I7/8I

XX სახალიფოს უდიდესი პოლიტიკური ეკონომიური და კულტურული ცენტრი. მდებარეობ... სავაში (ერაყში).

19 T - 781; Br. Mus. I-69; Nützel I-713; Марков -I7/99.

20 ამავე ტარიღის და ტიპის იხ. №11897, წ=2,9
T - 788; Br. Mus I-70; Nützel I-714,15; Марков - I7/IOI
ამავე ტარიღის და ტიპის იხ. №№ 11871, 11872, წწ = 2,88; 2,9

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შ უ ბ ი	ზ უ რ გ ი
21	11873გ	2,9	152 წ. ჰ (= 769 წ.)	
	ტაბ.II	25	როგორც 19 მხოლოდ اثنتين و خمسين و مئة	როგორც 19
22	11875გ	3,0	153 წ. ჰ (= 770 წ)	
		24	როგორც 19,მხოლოდ ثلث و خمسين و مئة	როგორც 19
23	11877გ	2,84	154 წ. ჰ (= 770/71 წ.)	
	ტაბ.II	26	როგორც 19, მხოლოდ اربع و خمسين و مئة	როგორც 2, მხოლოდ ზედწერილის ქვეშ [illegible] და რკალი ორმაგია.
24	11880გ	2,92	156 წ.ჰ (= 772/73 წ.)	
	ტაბ.II	24/25	როგორც 19 , მხოლოდ ست و خمسين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	როგორც წინა.
			157 წ. ჰ (= 773/74 წ.)	
25	11885გ	2,95	როგორც 19, მხოლოდ سبع و خمسين و مئة ირგვლივ როგორც წინა.	როგორც 23
	ტაბ.II	25		

21 T - 805 Br. Mus. I-72; Nützel I-718-20; Марков - I8/II4.
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№11874 წ=2,92.

22 T - 816; Br.Mus. I-73; Nützel -721-22. Марков - I8/II9-20
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 11876;წ=2,95.

23 T - 828; Br. Mus. I-74; Nützel I-723-28; Марков - I8/I25-26.
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№ 11878,79,წწ=2,90;2,91.

24 T - 880; Br. Mus I-76; Nützel I-738-44; Марков - I9/I43

25 T - 860; Br. Mus I-78; Nützel I-745-47; Марков - I9/I5I
ამავე თარიღისა და ტიპის იხ.№№11886;11887;11888;11889წწ=2,9;2,85;2,85;2,85;

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
26	11890გ	2,9	158 ნ. ჰ (= 774/75 ნ)	
	ტაბ. II	25/26	როგორც 19, მხოლოდ ثمان وخمسين ومئة ირგვლივ როგორც 24.	როგორც 23.
27	11891გ	2,9 24/25	როგორც ნინა.	როგორც 23, მხოლოდ ზედნერილის ქვეშ ح د ح
			ხალიფა ბ ა ჰ ი ი (ჰ. 158-169=775-785 ნნ)	
			ა რ მ ი ნ ი ჲ ა ارمينية	
28	11894გ	2,92	162 ნ.ჰ (= 778/79)	
	ტაბ. II	25	როგორც 6, მხოლოდ اثنتين وستين ومئة სამმაგი რკალი და ზედ 00 ∘∘ 00 ∘∘ 00 ∘∘	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله/عليه وسلم/الحيفة المهدي/ب ირგვლივ შერნყმულ ნერტილოვანი რკალია.
			ბ ა ს რ ა بصرة.	
29	11895გ	2,9	160 ნ. ჰ (= 776/77ნ)	
	ტაბ. III	24/25	როგორც 10, მხოლოდ ستين ومئة სამმაგი რკალი და ზედ ⊖∘⊖∘⊖∘	როგორც ნინა, მხოლოდ ზედნერილის ქვეშ محمد ირგვლივ ორმაგი რკალი

26 T - 873; Br.Mus. I-79; Nützel I-759-61; Марков - I9/I58
27 T - 874; Br.Mus I-80; Nützel I-762-65; Марков- I9/I6I
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№11892; 11893 ნნ=2,85; 2,92.
28 T - 925; Br.Mus.I- არ არის; Nützel I-786; Марков-2I/208; Пахомов-I стр.75.
29 T -892; Br.Mus I-95 ; Nützel I-800-801; Марков- 20/177

№№ რიგ.	ფონდი და ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			მუჰა მმა̄დ ი̄ ჲ ა	محمدية X
30	11896ვ.	2,91	166ნ.ჰ(=782/83ნ.)	
	ტაბ. III	25	როგორც 1, მხოლოდ باطحمدية سنة ست وستين و مئة	როგორც 28, მხოლოდ ზედწერილის ქვეშ: ـ
			ორმაგი რკალი და ზედ 0 ∘∘ 0 ∘∘ 0 ∘∘	
			მადი̄ნათ ას-სალა̄მი	مدينة السلام
31	11898გ.	2,9	160ნ.ჰ(=776/77 ნ.)	
	ტაბ. III	26/27	როგორც 19,მხოლოდ ستين و مئة	როგორც 28, მხოლოდ ზედწერილის ქვეშ •
			ირგვლივ რკალი სამმაგია.	
32	11902გ.	2,9	161 ნ. ჰ (= 777/78 ნ.)	
		23/24	როგორც წინა, მხოლოდ احد وستين و مئة	როგორც წინა.
33	11905გ.	2,88	162 ნ. ჰ (=778/79ნ)	
		23	როგორც 31, მხოლოდ اثنتين و ستين و مئة	როგორც 31
34	11908გ.	2,85	163 ნ. ჰ(=779/80ნ)	
	ტაბ. III	22/23	როგორც 31,მხოლოდ ثلث و ستين و مئة	როგორც 31

X მუჰამმადიჲა ეწოდა ქალაქ რაჲს, ხალიფა მუჰამმად აღ-მაჰდის პატივსაცემად.

30 T - 988; Br.Mus. I- 119; Nützel I-847-48; Марков-22/247

31 T - 889; Br.Mus I-124; Nützel I-859-65; Марков-20/I75
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№1899,11900,11901 ნნ=2,89;2,92,2,93.

32 T -907; Br.Mus I-125; Nützel I-866-75; Марков-20/I88 ამავე თარიღის და ტიპის იხ. №№ 11903,11904;ნნ=2,9;2,92.

33 T - 918; Br.Mus. I-126; Nützel I-876-88; Марков - 2I/205
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№11906,11907 ნნ=2,92;2,88.

34 T - 934; Br.Mus. I-127; Nützel I-889-92; Марков-2I/2II.

№№ რიგ.	ფონდი და ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
35	11909ვ	2,9 25	165 ნ.ნ. (=781/82ნ) როგორც 31, მხოლოდ خمس وستين و مئة ირგვლივ 00 00 00 00 ხ ა ლ ი ფ ა ჰადი (ჰ.169-170=785-786ნნ) მ ა დ ი ნ ა თ ას-სალ̄ამი	როგორც 28, მხოლოდ ქვეშ ح مدينة السلام
36	11910ვ ფაბ. III	2,92 23/24	169 ნ.ჰ (=785/86ნ) როგორც 31, მხოლოდ تسع وستين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله/علية وسلم/ الخليفة الهادى თავზე: س ქვეშ: ع
37	11912ვ. ფაბ. III	2,77 24/25	170ნ.ჰ (=786/87ნ) როგორც ნინა, მხოლოდ سبعين و مئة გარშემონერილში, სიფყვა بسم. თავზე ნიშანი عر	როგორც ნინა, მხოლოდ თავზე: ابر ქვეშ: هيم | ابرهيم

35 T - 966; Br. Mus. I - 131; Nützel I-902-03; Марков - 22/239

36 T - 1080; Br.Mus. I-137; Nützel I-924; Марков - არ არის.

37 T - 1095; Br.Mus. I- არ არის; Nützel I-925; Марков - 25/325.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ა რ რ ა̄ ნ ი	ارّان
38	11911გ	2,9	169 წ. ჰ (=785/86 წ)	
	ტაბ. III	24/25	როგორც 5, მხოლოდ تسع وستين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 000 0 000 0 000 0	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله علية/وسلم الخليفة موسى თავზე: حزثمة ქვეშ: خ
			ხალიფა ჰარუნ არ-რაშიდი (ჰ.170-193=786-809წ.)	
			მუჰამმადიჲა	محمدية
39	11913გ	2,8	171 წ.ჰ (=787/88 წ.)	
		25	როგორც 30, მხოლოდ احدى و سبعين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00	როგორც 28, მხოლოდ თავზე: مبا ქვეშ: رك مبارك
40	11914გ	2,91	176 წ.ჰ (=792/93)	
		24/25	როგორც 30, მხოლოდ ست و سبعين و مئة	ცენტრში: محمد رسول الله/ الخليفة الرشيد على/مكو جعفر بن ? ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.

38 T- 1067; მიკუთვნებულია ხალიფა მაჰდის, ვინაიდან Rv. მოთავსებულია المهدى და ზედწერილის თავზე روع; Br. Mus. I-არ არის; Nützel I-არ არის, Марков - არ არის; Пахомов II, стр.82,83, ამ თარიღიან მონეტას, მაგრამ სულ სხვა ტიპისას აკუთვნებს ხალიფა მაჰდის.

39 T-1123; Br.Mus. I-189; Nützel I-1075-76; Марков-26/347.

40 T -1210; 1211, (Br. Mus.) I-არ არის; Nützel I-არ არის; Марков - 28/399,409; (იმავე ტიპის რაც T.) Rare - არ არის.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
41	11915გ ტაბ. III	2,9 24/25	-მ ა დ ი ნ ა თ ას-საღამი 170 წ.ჰ(=786/87) როგორც 36, მხოლოდ سبعين و مئة გარშემოწერილის სიტყვების الله ضرب თავზე, რკალს გარეთ حسن ცენტრ. ზედწერილის სიტყვა لا გვერდზე - ر	مدينة السلام ცენტრში: محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم/ الخليفة الرشيد ქვეშ: بالعلا ირგვლივ ორმაგი რკალი.

41 T - 1108; Br.Mus. 1-არ არის; Nützel I - არ არის;
Марков - 25/329.

განძის შეიგენილობა:

1. ომაიანები – 1 ეგზ.
2. აბბასიანები – 67 ეგზ.

მ მ ა რ თ ვ ე ლ ე ბ ი

1. ხალიფა ჰიშამ ომაიანის ერო – 1 ეგზ.
2. ხალიფა საფაჰ აბბასიანი – 7 ეგზ.
3. " მანსურ " – 39 ეგზ.
4. " მაჰდი " – 15 ეგზ.
5. " ჰადი " – 3 ეგზ.
6. " ჰარუნ- არ-რაშიდი " – 3 ეგზ.

ზ ა რ ა ფ ხ ა ნ ე ბ ი

1. ვ̄ასიტი واسط –1 ეგზ.
2. არდაშ̄ირ ხუროა اردشير خرّة – 1 ეგზ.
3. ბ ა ს რ ა بصرة –8 "
4. ა რ რ ა̄ ნ ი ارّان –2 "
5. არმ̄ინ̄ია ارمينية –5 "
6. ქ უ̄ ფ ა كوفة –6 "
7. რ ა ي (რეი) الري –1 ეგზ.
8. მად̄ინათ ას-სალ̄ამი (ბაღდადი) مدينة السلام – 41 ეგზ.
9. მუჰამმად̄ია محمدية –3 ეგზ.

ფშაველის ტანძი

№№ რიგზე	ფონდი და ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ა) სასანიანები	
1.	თ.მ. 144[X]	3,12 26/27	ხოსრო II (590-628ნ.) ხოსრო II ბიუსტი მარჯვნივ. ირგვლივ ორმაგი რკალი. მის გარეთ, არეზე, სამი ნახევარმთვარე, შიგ მოთავსებული ვარსკვლავი ✱	სასანური საკურთხეველი მცველებით, პირდაპირ. ირგვლივ სამმაგი რკალი შერწყმული წერტილებისაგან და არეზე ოთხი ✱ მოჭრის თარიღი: არ ზარაფახანა: ირკვევა
			ბ) ომაიანი გუბერნატორები აღმოსავლეთის პროვინციებში. ხორასნის მმართველი ʿბდ-არ-რაჰმან	
2.	თ.247	3,71 28/30	იბნ ზიადი عبد الرحمن بن زياد (ჰ.41-60- 661-680ნ.) უცნობი ზარაფხანა 52ნ.ჰ(=672ნ.)	
			სასანური ბიუსტი, ხოსრო II ტიპის, ორმაგ რკალს გარეთ, მონეტის არეზე, بسم الله კონტრომარკა და ოთხი ნახევარმთვარე	სასანური საკურთხეველი მცველებით. ზარაფხანას აღმნიშვნელი მონოგრამა ✱ თარიღი: [illegible]-52 სამმაგი რკალი.

X ტანძი, დაცულია თელავის ისტორიულ-ეთნოგრაფიულ მუზეუმში. იმის გამო, რომ ტანძი თბილისში ვერ ჩამოვიტანეთ, ფოტოების გადაღება და ზოგიერთი მონეტის უფრო ზუსტი ატრიბუცია ვერ მოხერხდა.

I Paruck- p. 386-90 Pl.XXI

2 Walker I- NI5I, pl. XV NI3

№№ რიგზე	ფონდი და ნომერი	წონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
			ვარსკვლავებით*, აქედან მეოთხე მოთავსებულია გვირგვინის ფრთებს შორის.	შერწყმული წერტილოვანი რკალი, მის გარეთ აგრეთვე ოთხი ნახევარმთვარე, შიგ ვარსკვლავით.
			გ) ო მ ა ი ა ნ ე ბ ი. ვასიტი واسط	
3	თ.152	3,12	114 წ.ჰ(=732/33წ.)	
		24/25	ცენტრში: لا اله الا/الله وحدة/ لاشريك له გარშემო: بسم الله ضرب هذا الدرهم بواسط في سنة اربع و عشر و مئة სამმაგი რკალი და ზედ ● ● ●	ცენტრში: الله احد الله/ الصمد لم يلد و/لم يولد ولم يكن/له كفوا احد ირგვლივ რკალი. გარშემო: محمد رسول الله ارسله بالهدى ودين الحق ليظهرة على الدين كله ولوكرة المشركون
4	თ.135	3,05	121წ.ჰ(=738/39წ.)	
		23/24	როგორც წინა, მხოლოდ احدى و عشرين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	როგორც წინა.
5	თ.149	2,87	122წ.ჰ(=739/20წ).	
		24/25	როგორც წინა, მხოლოდ اثنتين و عشرين و مئة	როგორც წინა.

3. Walker 11-562, T- 570; Nützel I-551; Марков - 9/230
4 Walker II-571-72; T - 610; Nützel I-563; Марков - IO/254
5 Walker II-573; T - 614; Nützel I-565. Марков - 10/259

№№ რიგ.	ფონდი და ნომერი	წონა გრამა	შ უ ბ ე რ ი	ს უ რ ა თ ი
6	ფ.158	2,85 24/25	130 წ.ჰ(=747/48წ) როგორც 3, მხოლოდ ثلثين و مئة სამი ხაგოვანი რკალი და ზედ 00 00 00 00 00	როგორც 3.
			ე) ესპანეთის ომაიანები	
7	ფ.153	2,77 27/28	ʿაბდ არ-რაჰმან I (ჰ.138-172=756-788წ) აღ ანდალუსი الاندلس X 154წ.ჰ(=770/71წ.) როგორც 3,მხოლოდ اربع و خمسين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	როგორც 3.
			ე) აბბასიანები	
8	ფ.236	2,83 25	ხალიფა საფაჰ (ჰ.132-136=750-754წ.) ბასრა بصرة 134წ.ჰ(=751/52წ.) როგორც 3, მხოლოდ بالبصرة سنة اربع و ثلثين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 000 000 000	ცენტრში: الله/رسول/محمد სამმაგი რკალი და გარშემო ნერიცი როგორც 3.

6 Walker II-585, T -645; Nützel I-594; Марков - 12/290-92

X ამ სახელწოდებით არაბებისთვის ცნობილი იყო ესპანეთი; ხალიფების მონეტებზე აღნიშნავდა კორდოვას-დავლაპირველად ხალიფების ნაცვლების აღგილ-სამყოფელს, შემდეგ კი ესპანეთის ომაიანთა საფახტო ქალაქს.

7 G.Miles I-№ 45; Nützel II -6, Марков- 68/3

8 T -667 (ტიპის მიუთითებლად). Br.Mus. IX-3ᵉ ; Nützel I - 607-08; Марков - I4/6

№№ რიგ.	ფონდი და ნომერი	წონა გრამა	შ უ ბ ე რ ი	გ უ რ გ ი
9	ф.137	2,9 24/25	ხალიფა მანსური (ჰ.136-158წ=754-775 წ.) ა რ მ ი ნ ი ა ارمينية 146 წ.ჰ(=763/64წ.) როგორც 3,მხოლოდ بارمينية ست واربعين ومئة ორმაგი რკალი და გედ 0 oo 0 oo 0 oo	როგორც წინა,მხოლოდ რკალი ორმაგია.
			ბ ა ს რ ა البصرة 136 წ.(=753/54წ.) X	
10	ф.134	2,9 25/24	როგორც 8,მხოლოდ ست وثلثين ومئة სამმაგი რკალი და გედ 0 ooo 0 ooo 0 ooo 148 წ.ჰ(=765/66წ)	როგორც 8.
11	ф.148	2,9 24/25	როგორც 8, მხოლოდ ثمان واربعين ومئة ორმაგი რკალი და გედ oo oo oo oo oo	როგორც 8, მხოლოდ გედნერი-ის ქვეშ 0 0

9 T - 753; Br.Mus. I - არ არის; Nützel I - არ არის; Пахомов -I- стр.63,Эрм.-№44,72.

X ამ ფარიღიანი მოხეჭების შესახებ იხ. "სავახის გაბეძი"გვ.

10 T - 685(საფაჰი თუ მანსური?) Br.Mus. I-32(როგორც მანსური) Nützel I - 610(როგორც საფაჰი); Марков-стр.I4№ 136(როგორც საფაჰი) ამავე ფარიღისა და ტიპის იხ.ტ.186.წ=2,85.

11 T - 772; Br.Mus. IX - 45 ; Nützel I - არ არის. Марков - I7/89.

№№ რიგ.	ფონდი და ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
			მუჰამმადიჲა محمدية	
12	თ.155	2,9 24/25	149ნ.ჰ(=766/67ნ) როგორც 3,მხოლოდ بالمحمدية سنة تسع و اربعين و مئة ირგვლივ ხაზოვანი რკალი და ზედ ◎ ○○ ◎ ○○ ◎ ○○	ცენტრში: مما امر بة/ المحدي محمد/بن امير المومنين ირგვლივ ორმაგი რკალი და გარშემოწერილი როგორც 3
13	თ.154	2,85 25	150 ნ.ჰ(=767ნ.) როგორც ნინა,მხოლოდ خمسين و مئة და ირგვლივ 00 00 00 00	როგორც ნინა, მხოლოდ ცენტრ ზედწერილის ქვეშ ـع
14	თ.221	2,91 26	154ნ.ჰ(=770/71 ნ.) როგორც 12,მხოლოდ اربع و خمسين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	როგორც 12,მხოლოდ ქვეშ ○
15	თ.241	2,98 25/26	როგორც ნინა.	როგორც ნინა, მხოლოდ ზედ- წერილის თავზე ●

12 T - 783 Br. Mus. - არ არის ; Nützel I-№ 692-95; მხოლოდ Av- რგოლების ოდნავ განსხვავებული განლაგებით. Марков - I7/96.

13 T - 790; Br. Mus. I - 51; Nützel I-696-700; Марков - I7/I02.

14 T - 832; Br.Mus. I-55; Nützel I-708; Марков -I8/I3I

15 T - 831; Br. Mus. I - არ არის; Nützel I-707; Марков- არ არის.

№№ რიგ.	ფონდი და ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			მადინათ ას-სალამი (ბაღდადი)	مدينة السلام
16	თ.203	2,9	151 ნ.ჰ(=768ნ)	
		26	როგორც 3, მხოლოდ مدينة السلام سنة احد و خمسين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 00 0 00 0 00 0	ცენტრში: محمد/رسول/الله ქვეშ: ح ირგვლივ ორმაგი რკალი.
17	თ.224	2,9	153ნ.ჰ(=770 ნ.)	
		24/25	როგორც ნინა, მხოლოდ ثلث و خمسين و مئة	როგორც ნინა.
18	თ.198	2,9	154ნ.ჰ(=770/71ნ.)	
		25/26	როგორც 16, მხოლოდ اربع و خمسين و مئة	როგორც 16.
19.	თ.246	2,88	156 ნ.ჰ(=772/73ნ.)	
		25/26	როგორც 16, მხოლოდ ست و خمسين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	როგორც 16, მხოლოდ ზედ-ნერიღის ქვეშ ح ح.

16 T - 797; Br.Mus.I -71; Nützel I - 716-17; Марков-I7/I06

17 T - 816; Br.Mus. I-73; Nützel I-721-22; Марков-I8/II9
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ თ.188, ნ=2,9.

18 T - 797; Br. Mus. I -74; Nützel I-723-28; Марков-I8/I25

19 T - 853; Br.Mus. I-76; Nützel I - 738-44;
Марков I9/I43 ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№ თ.191; 193; ნნ=2,93; 2,85.

№№ რიგზე	ფონდი და ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
20	თ. 217	2,9	1575 ჰ.ჰ (=773/74)	
		24/25	როგორც 16, მხოლოდ سبع و خمسين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 ქ ჳ ϕ ა كوفه	როგორც ნინა, მხოლოდ ზელ-ნერილის თავზე
21	თ.131	2,88	142 ნ.ჰ (=759/60)	
		24/26	როგორც 3, მხოლოდ بالكوفة سنة اثنتين واربعين و مئة ირგვლივრკალი და ზედ θ ϙ0 θ 00 θ 00	ცენტრში: محمد/رسول/الله ქვეშ: ∴ ირგვლივ სამმაგი რკალი.
22	თ.220	1,23	მუბარაქა مباركة 156 ნ.ჰ (=772/73ნ.)	X
		20/23	როგორც 3, მხოლოდ المباركه سنة ست و خمسين و مئة	ცენტრში: محمد/رسول/الله

20 T - 862 ; Br.Mus. I - 77 ; Nützel I-748-53; Марков-I9/I52
ამავე თარიღის და ტიპის იხ. №№ თ.177,173,156,138,190.ნ5 = 2,89; 2,91; 2,9;2,85;2,9.

21 T -716; Br.Mus.I - 62; Nützel I - 682;

X ამ სახელნოდების ქალაქი , Codrington - ის მიხედვით / ეყრდნობა ჯაკუთის ცნობას/ მდებარეობს ხორეზმში / კოორდინატების გარეშე/ გვ. 186, Тизенгаузен - ს, თავის ზარაფხანების ნუსხაში აღნიშნული აქვს, რომ ეს, ჩრდილო აფრიკის ერთერთი ქალაქია, რომლის აღგილმდებარეობა ჯერაც გარკვეული არ არის / გვ. XXX, № 107/. Zambaur- p.223

22 T - არ არის; Br.Mus. - არ არის; Nützel I - არ არის; Lane Pool,Kh.Lარ არის ; Марков - არ არის.

№№ რიგზე	ფონდი და ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ხალიფა მაჰდი (ჰ. 158-169 ნ.=775-785 ნ.ნ.)	
23	ი.143	2,9 25/26	ბ ა ს რ ა بصرة 1616. ჰ (=777/78ნ.) როგორც 8, მხოლოდ احد و ستين و مئة ირგვლივ ნაზოვანი რკალი და ზედ ⊖ ∘ ⊖ ∘ ⊖ ∘	ცენტრში: محمد رسول الله/ صلى الله عليه وسلم/ الخليفة المهدي/ ქვეშ: محمد ორმაგი რკალი.
24	ი.174	2,89 24	მ უ ჰ ა მ მ ა დ ი ჲ ა محمدية 1616ნ.ჰ(=778/79 ნ.) როგორც 12, მხოლოდ احد و ستين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 000 0 000 0 000 0	როგორც ნინა, მხოლოდ ზედ-ნერილის ქვეშ არ არის სიტყვა محمد და რკალი ერთმაგია.
25	ი.146	2,98 23/24	167 ნ.ჰ(=783/84ნ.) როგორც 12, მხოლოდ سبع و ستين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 ∘∘ 0 ∘∘ 0 ∘∘	როგორც 23, მხოლოდ თავზე: 0 ქვეშ: ⊥

23 T - 909; Br.Mus. I- 96; Nützel I - I 802-803; Марков-2I/I97

24 T - 908; Br. Mus. I-117; Nützel I- 842; Марков -20/I90

25 T - 1013; Br.Mus I - 120; Nützel I-849-50; Марков-23/273

ამავე თარიღის და ტიპის ის. № ი.240, ნ. = 2,86.

№№ რიგ.	ფონდი და ნომერი	წონა გრამი	შუბრი მაღინაო	ახ-სახეები	ზურგი مدينة السلام
26	ი.160	2,87	1605.ჰ(=776/775.)		
		26/27	როგორც 16, მხოლოდ		როგორც 24.
			ستين و مئة		
27	ი.169	3,01	161 წ.ჰ(=777/785.)		
		23/24	როგორც წინა, მხოლოდ		როგორც 23, მხოლოდ ველური-
			احد و ستين و مئة		ის ქვეშ.
28	ი.172	2,91	162 წ.ჰ(=778/79 წ.)		
		24	როგორც 26, მხოლოდ		როგორც 23. რკალი ერთმაგია.
			اثنين و ستين و مئة		
29	ი.182	2,9	1635.ჰ(=779/80 წ.)		
		24	როგორც 26, მხოლოდ		როგორც 23.
			ثلث و ستين و مئة		
30	ი.179	3,13	1695.ჰ(=785/86 წ.)		
		23/24	როგორც 26, მხოლოდ		როგორც 23, მხოლოდ
			تسع و ستين و مئة		ველურიდის ქვეშ ჯ და
			ორმაგი რკალი და ველ		რკალი ორმაგია.
			ი ი ი ი ი		
			ქირმანი		كرمان X
31	ი.147	2,97	1675.ჰ(=783/845.)		
		23/24	როგორც 3, მხოლოდ		როგორც 23, მხოლოდ ველური-
			سبع و ستين و مئة بكر ما		ის ქვეშ ჯ

26 T -889; Br. Mus. I-123; Nützel I-არ არის; Марков-20/I73; ამასვე ვარიის და ტიპის იხ. №ი.160,5=2,87.

27 T -907; Br. Mus. I-125; Nützel I-866-875; Марков-20/I88

28 T -918; Br. Mus. I-126; Nützel I-876-888; Марков-2I/205 ამასვე ვარიის და ტიპის იხ. №ი 163,5-2,9.

29 T -934; Br. MUs I-127, Nützel I-889-97; Марков-2I/2II

30 T -1060; Br. Mus. - არ არის, Nützel I-924/როგორც ხალ. ჰაღი/ Марков-24/309
ხოლის სახელწოდება; ხალიფების მონეტებზე აღნიშნავს ოქის დელაქალაქს-სირაკუზს

31 T -1048; Br. Mus. I-არ არის; Nützel I-838 ; Марков-23/274

№№ რიგზე	ფონდი და ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
32	ი.141	2,85	168 ნ.ჰ(=784/85ნ.)	
		23/24	როგორც ნინა, მხოლოდ ثمان و ستين و مئة	როგორც ნინა.
			x ص حي	X
33	ი.239	2,95	162 ნ:ჰ(=778/79 ნ.)	
		26/27	როგორც 3, მხოლოდ بمدينة حي سنة اثنتين و ستين و مئة სამმაგი შერნყმულნერტილო- ვანი ოკალი და ზედ θ θ θ θ θ θ	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله/عليه وسلم/ الخليفة المهدى ქვეშ: بحبى
			ʿ ა ბ ბ ა ს ი ̄ ص ა عباسية	XX
34	ი.225	2,8	162 ნ.ჰ(=778/79ნ.)	
		25/26	როგორც 3, მხოლოდ بالعباسية سنة اثنتين و ستين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	ცენტრში: محمد/رسول/ الله თავზე: ح ქვეშ: يزيد. ორმაგი რკალი.
35	ი.226	2,84	166 ნ.ჰ(=782/83ნ.)	
		25/27	როგორც ნინა, მხოლოდ ست و ستين و مئة	როგორც ნინა, მხოლოდ რკალი ნერტილოვანია და ერთმაგი.

32 T - 1048; Br.Mus. I -არ არის; Nützel I-838; Марков-24/299

X ჯიბალის პროვინციის უდიდესი ქალაქი/მეორე სახელნოდება ისბაჰანი/

33 T -922; Br.Mus. I-101; Nützel I-807-09; Марков -21/200. ამავე თარიღის და ტიპის ის №№ 230,2118,210,200;170;248,ნნ=2,85;2,85;2,92;2,85;2,9; 2,84;№218 Rw-ზედნერილის თავზე ب;№ 170 ზედნერ.ქვეშ عد

XX ჩრდილო აფრიკაში ქაიროვანის მახლობლად.

34 T - 926; Br.Mus.. I-არ არის; Nützel I-817; Марков-2I/204.

35 T -998; Br.Mus.- არ არის; Nützel I-827; Марков-22/249.

№№ რიგ.	ფონდი და ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
36	ი.162	2,8 24/27	1695 ჰ(=785/865) როგორც 34, მხოლოდ تسع وستين ومئة	როგორც წინა, მხოლოდ თავზე 0 და ორმაგი ხაზოვანი რკალი.
			ხალიფა ჰაჯი (ჰ.169-170=785-786 ნ.) ა ბ ბ ა ს ნ ა ნ عباسية 170 ნ.ჰ(=786/87 ნ)	
37	ი.231	2,87 24/25	როგორც 34, მხოლოდ سبعين ومئة	როგორც 34. მხოლოდ ირგვლივ წერტილოვანი რკალი.
			ხალიფა ჰარუნ არ-რაშიდი (ჰ.170-193=786-809 ნ ნ)	
38	ი.175	2,93 25/26	ა რ რ ა ნ ი ارّان 183 ნ.ჰ(=799/800) როგორც 3, მხოლოდ باران ثلث وثمنين ومئة ორმაგი ხაზოვანი რკალი და ზედ 000 0 000 0 000 0	ცენტრში: محمد رسول/الله معا امر بة الخليفة/هرون თავზე: يزيد بن ქვეშ: مزيد
39	ი.229	2,93 25/26	184 ნ.ჰ(=800 ნ) როგორც წინა, მხოლოდ اربع وثمنين ومئة ორმაგი რკალი და ზედ 00000	როგორც წინა.
40	ა.129	2,85 24/25	186 ნ.ჰ(=802 ნ) როგორც 38, მხოლოდ ست وثمنين ومئة	როგორც 38, მხოლოდ ზედწერილის თავზე: محمد ქვეშ: بن يزيد

36 T -1069; Br.Mus. I-136 (როგორც ხალიფა ჰაჯის) ოდნავ განსხვავებული ტიპის Nützel I- არ არის; Марков - 24/302 (ოდნავ განსხვავებული)

37 T-1102; Br.Mus. I-არ არის; Nützel I-919-20; Марков-25/317.

38 T - არ არის; Br.Mus I-არ არის; Nützel I-954; Марков- Пахомов П-стр.93

39 T -1362; Br.Mus. I - არ არის; Nützel I - არ არის; Пахомов П-стр.94

40 T- 1407 Br.Mus. I-არ არის Nützel I - 956 Марков-32/503; Пахомов П-стр.98;

№№ რიგ.	ფონდი და ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
41	თ.242	3,08	187 ნ.ჰ(=802/03ნ)	
		25/26	როგორც 38, მხოლოდ سبع و ثمنين ومئة	როგორც ნინა, მხოლოდ ნერტილის გარეშე.
42	თ.223	3,0	188ნ.ჰ(=803/804 ნ)	
		96	როგორც 38, მხოლოდ ثمان وثمنين ومئة	როგორც 38, მხოლოდ თავ-ზე: خزيمة
			ცენტრალურ ზედნერილის ქვეშ . .	ქვეშ: بن حازم
43	თ. 192	2,9	189ნ.ჰ(=804/05 ნ)	
		25/26	როგორც 38, მხოლოდ تسع و ثمنين و مئة	როგორც 38, მხოლოდ თავზე خزمة بن خازم
				ქვეშ: ع/بشر بن خزيمة
44	თ.207	3,02	როგორც ნინა.	როგორც ნინა, მხოლოდ ع გარეშე.
			ო ა მ ჰ უ რ მ უ ზ ი	رامهرمز X
45	თ.157	3,07	189ნ.ჰ(=804/05ნ)	
		24/25	როგორც 3, მხოლოდ برامهرمز سنة تسع و ثمنين ومئة	როგორც 38, მხოლოდ თავზე: خزمة
				ქვეშ: بن خازم
			ორმაგი ნერტილოვანი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0.	და ნერტილოვანი რკალი.

41 T - 1422; Br.Mus. -1-არ არის; Nützel 1-957; Марков -32/520; Пахомов П - стр.98-99.

42 T - 1439; Br.Mus. 1-არ არის, Nützel 1-არ არის; Пахомов П-стр.100; Марков-32/525.

43 T -1458; Br.Mus. 1-არ არის; Nützel 1-არ არის; Марков - არ არის, Пахомов П-стр.101.

X ამავე სახელწოდების ოლქის მთავარი ქალაქი, ხუზისტანის პროვინციაში.

45 T - არ არის; Br.Mus. 1 - არ არის; Nützel 1- არ არის, Марков - არ არის; Zambaur - გვ.125. მკვლევარი იცნობს ამ ზარაფხანაში აბასიანთა სახელით, მხოლოდ ჰ.134ნ. მოჭრილ მონეტას.

№№ რიგ.	ფონდი და ნომერი	წონა გრამა	მუხლი	ბურთი
46	ფ.161	2,95	არმენია	ارمينية
		25/26	182ნ.ჰ(=798/999ნ)	
			როგორც 9, მხოლოდ	ცენტრში: محمد رسول
			اثنتين و ثمنين و مئة	الله الامين ولي/عهد المسلمين
				თავზე: بن يحيى
				ქვეშ: سلم
				ირგვლივ წერტილოვანი
				რკალი.
47	ფ.197	2,83	185ნ.ჰ(=801ნ.)	
		25/27	როგორც წინა, მხოლოდ	როგორც წინა, მხოლოდ
			ثمنين و مئة و خمس	თავზე: اسد بن
			ხაზოვანი რკალი და გვე	ქვევით: يزيد
			ΘΘ ΘΘ ΘΘ ΘΘ	
48	ფ.132ა	2,95	186ნ.ჰ(=802ნ.)	
		26/27	როგორც 46, მხოლოდ	როგორც წინა.
			ثمنين و مئة و ست	
49	ფ.132ბ	2,85	როგორც წინა.	როგორც 46, მხოლოდ თავზე:
		26/27		بن محمد
				ქვეშ: يزيد
50	ფ.139	3,0	როგორც წინა	როგორც წინა.
		24/25		

46 Т - 1332; Вг.Mus. I-არ არის; Nützel I-არ არის; Марков-30/448, Пахомов П-стр.92-93;

47 Т -1388; Вг.Mus. I-არ არის; Nützel I-არ არის; Пахомов П-стр. стр.95-96; Эрм.=инв.№335е/488в.

48 Т -1405; Вг.Mus. I-არ არის; Nützel I-არ არის; Марков - არ არის, Пахомов II-стр.96-97.

49 Т - 1406; Пахомов П- стр.98.

№№ რიგზე	ფონდი და ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
51	თ.176	2,89 25/26	190 ნ.ჰ(=805/06ნ) როგორც 9,მხოლოდ تسعين و مئة ორმაგი წერტილოვანი რკალი და ზედ 00 00 00 00 00 ა ბ ბ ა ს ი ჲ ა	როგორც 46, მხოლოდ თავზე: خزيمة ქვეშ: اسمعيل بن ابرهيم عباسية
52	თ.140	2,87 24/26	173 ნ.ჰ(=789/90) როგორც 34,მხოლოდ ثلث و سبعين و مئة	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: ح ქვეშ: يزيد. და წერტილოვანი რკალი.
53	თ.948	2,82 25/27	176 ნ.ჰ(= 792/93) როგორც წინა,მხოლოდ ست و سبعين و مئة	როგორც წინა.
54	თ.248	2,82 25/27	181ნ.ჰ(=797/98ნ) როგორც 52, მხოლოდ احد و ثمنين و مئة ბ ა ს რ ა بصرة	როგორც 52.
55	თ.211	2,87 25	182 ნ.ჰ(=798/99 ნ) როგორც 8,მხოლოდ اثنتين و ثمنين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ ⴰ ⴰ ⴰ ⴰ ⴰ.	ცენტრში: محمد رسول الله/مما امر بة.الامير الامين/محمد بن امير المومنين/ ირგვლივ შერწყმულ წერტილ- ვანი რკალი.

51 T - 1482; Br.Mus. 1-არ არის; Nützel 1-964; Пахомов П-стр.105,ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№თ.235,ნ=2,95. Марков - არ არის

52 T- 1176; Br.Mus. 1-არ არის; Nützel 1-1067; Марков - 27/369

53 T -1217; Br.Mus. 1-არ არის, Nützel 1-არ არის; Марков-28/398

54 T - არ არის; Br.Mus. 1-არ არის; Nützel 1-არ არის; Марков - არ არის; Zambaur- გვ.175.იგი იცნობს აბასიაში მოჭრ.150-180ნნ.183,189,192ნ. მონეტებს.

55 T - 1330;Br.Mus. 1-169; Nützel 1-არ არის; Марков- არ არის

№№ რიგზე	ფონდი და ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
56	თ.168	2,62	ი ფრ ი̄ კ ი̄ ა	افريقية X
		25	175ნ.ჰ(=791/92 ნ)	
			როგორც 3, მხოლოდ بافريقية سنة خمس و سبعين و مئة	ცენტრში: محمد رسول/الله بني/رحمة თავზე: ﻻﻻ
			სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	ქვეშ: نصر
57	თ.183	2,62	183ნ. ჰ(=799/800ნ)	
		25	როგორც ნინა, მხოლოდ ثلث وثمنين و مئة	ცენტრში: محمد رسول/الله بني/رحمة თავზე: محمد
			ხაზოვანი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	ქვეშ: العكى ده ხაზოვანი რკალი.
			ზ ა რ ა ნ ჯ ი	زرنج XX
58	თ.142	2,92	179ნ.ჰ(=795/96)	
			როგორც 3,მხოლოდ بمدينة زرنج تسع و سبعين و مئة	ცენტრში: محمد رسول الله/ طى الله علية وسلم/ الخليفة الرشيد
			სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	თავზე: جعفر ქვეშ: بخ ხაზოვანი რკალი.

X არაბული პროვინცია ჩრდ.აფრიკაში. ვერცხლის და ოქროს მონეტებზე გულის-ხმობს მის მთავარ ქალაქს ქაიროვანს (القيروان)

56 T - 1119; Br.Mus. I-162; Nützel I-არ არის; Марков - 27/382

57 T -1350; Br.Mus.I-არ არის; Nützel I - 978; Марков -30/47I.

XX სიჯისთანის ოლქის მთავარი ქალაქი.

58 T - 1267; Br.Mus. I - არ არის; Nützel I-1020; Марков-28/4I7.
Lane Poole,Kh.L. - 454, ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№204 ნ=2,9

№№ რიგზე	ფონდი და ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
59	თ.208	2,92 24/25	180 ნ.ჰ(=796/97ნ) როგორც ნინა,მხოლოდ ثمنين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00	როგორც ნინა, მხოლოდ თავზე: ქვეშ: جعفر
60	თ.248	2/90 23/25	მა^cლინ ბა̄ჯუნაჲსი 190ნ.ჰ(=805/06ნ) როგორც 3,მხოლოდ معد باجنيس سنة تسعين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 00 0 00 0 00 0	معدن باجنيس X როგორც 58, მხოლოდ თაზე: ام جعفر ქვეშ: داود
61	თ.227	2,92 23/24	191ნ.ჰ(=806/07) როგორც ნინა,მხოლოდ احد و تسعين و مئة ორმაგი ნერტილოვანი რკა- ლი და ზედ 0 0 0 0 0 0	როგორც ნინა.
62	თ.206	2,92 23/24	როგორც ნინა,მხოლოდ ორმაგი რკალი და ზედ: 00 0 00 0 00 0	როგორც ნინა, მხოლოდ თავზე: لم ქვეშ: عے

59 T - 1279; Br.Mus. I-176; Nützel I-1021; Марков -29/423. ამავე ტიპის და თარიღის იხ.№თ.207. ნ= 2,9.

XX ლოკალიზებული არ არის,არ იხსენიება არაბი გეოგრაფების სამარშრუტო გზებზე. დანვრილებით იხ.გ.ჯაფარიძე,მითით.ნაშრ.გვ.III-112.

60 T - 1483;(განსხ.ტიპის); Br.Mus. I-არ არის, Nützel I-1228; Марков - 34/554

61 T - 1502; Br. Mus, I - არ არის; Nützel I-არ არის; Марков -34/56I

62 T - 1500; Br.Mus. I - არ არის; Nützel I - არ არის;Марков-34/560. ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№ თ.202,238, ნნ=2,87;2,72.

№№ რიგ.	ფონდი და ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
63	თ.201	2,87	192ნ.ჰ(=807/08 ნ).	
		22/25	როგორც 60, მხოლოდ اثنتين و تسعين و مئة ორმაგი ნერტილოვანი რკალი და ზედ 00 00 00 00 00 00 جي X	როგორც 60.
64	თ.196	2,92	190ნ.ჰ(=805/06ნ)60	
		26/27	როგორც 3, მხოლოდ بمدينة جي سنة تسعين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ θ θ θ θ θ θ ბ ა ლ ხ ი بلخ	როგორც 60 მხოლოდ თავზე არაფერია; ქვეშ: عد XX
65	თ.232	2,9	182 ნ.ჰ(=798/99 ნ)	
		24	როგორც 3, მხოლოდ بمدينة بلخ سنة اثنتين و ثمنين و مئة ირგვლივ ხაზოვანი რკალი და ზედ θ ∘ θ ∘ θ ∘	ცენტრში: محمد رسول الله/معا امربة الامير الامين/محمد بن امير المومنين/ولي عهد المسلمين ქვეშ: ⁊ რკალი ორმაგია.
66	თ.178	2,78	187ნ.ჰ(=802/03ნ)	
		24/25	როგორც ნინა, მხოლოდ سبع و ثمنين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ ...θ...θ...θ	როგორც ნინა, მხოლოდ თავზე: و ირგვლივ ხაზოვანი რკალია.

63 T -1525 Br.Mus. I-არ არის; Nützel I-არ არის; Марков -34/578
X ანუ ისბაჰანი, ჯიბალის პროვინციის უდიდესი ქალაქი.
64 T - 1483: Br.Mus. -არ არის; Nützel I-არ არის; Марков - არ არის.
XX ამავე სახელწოდების ოლქის, მთავარი ქალაქი ინდოეთთან ვაჭრობის ცენტრი.
65 T -1327; Br.Mus I-170; (რგოლების სხვა გალაგებით Av -ზე) Nützel I-983 - 84, მხოლოდ -ზე რგოლების სხვანაირი განლაგებით. Марков -30/45I.
66 T -1418; Br.Mus. I-173; Nützel I -1002; Марков -32/5I4

NN რიგ.	ფონდი და ნომერი	წონა გრამა	შ ე ნ ი შ ვ ნ ე ბ ი	წ ე რ ი ლ ი
			მ ა ღ ა რ ი ა თ ას-სალამი	مدينة السلام
67	თ.244	2,91	175ბ.ჰ(=791/92)	
		23/24	როგორც 16, მხოლოდ ثمن و سبعين و مئة შერწყმულნერტილოვანი რკალი და ბეჭედი: 00000	ცენტრში: الله/رسول/محمد ირგვლივ: عبد امرء الله هرون امير المومنين ხაგოვანი რკალი და ჩვეულებრივი გარშემოწერილი.
68	თ.228	3,02	178ბ.ჰ(=794/95)	
		24/25	როგორც წინა, მხოლოდ ثمن و سبعين و مئة ორმაგი რკალი და ბეჭედი 0 ○○ 0 ○○ 0 ○○	ცენტრში: الله/رسول محمد /صلى الله/عليه وسلم/ الخليفة المهدي ქვეშ: هرون ორმაგი რკალი.
69	თ.128	2,85	179ბ.ჰ(=795/96)	
		24/25	როგორც 67, მხოლოდ تسع و سبعين و مئة სამმაგი რკალი და ბეჭედი θ θ θ	ცენტრში: لا اله/الا الله محمد رسول/ امير المومنين/ علي/ابن ابي طالب/ الامير الامير ქვეშ: جعفر.
70	თ.145	2,9	180ბ.ჰ(=796/97)	
		24/25	როგორც 67 მხოლოდ ثمنين و مئة ორმაგი რკალი და ბეჭედი 0 0 0 0 0	როგორც წინა.

67 T - 1195; Br.Mus. I-211,Nützel I-1148-1150; Марков -28/390.
68 T - 1242; Br.Mus. I-არ არის; Nützel I-არ არის; Марков - არ არის.
69 T - 1258; Br.Mus. I-212; Nützel I-1151-35; Марков-28/409
ამავე თარიღის და ტიპის იხ. NN თ.128,248,245,136.ბბ=2,9;2,87;2,87,2,95.
70 T - 1274; Br.Mus, I-213,Nützel I-1156-58; Марков - 29/424.

№№ რიგ.	ფონდი და ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
71	თ.159	2,95	183ნ.ჰ(=799/800ნ)	
		24/25	როგორც 67, მხოლოდ ثلث وثمنين ومئة	როგორც ნინა.
72	თ.213	2,93	185ნ.ჰ (=801ნ)	
		25/26	როგორც 67, მხოლოდ خمس وثمنين ومئة	როგორც ნინა.
			ორმაგი რკალი და ზედ	
			00 00 00 00 00	
73	თ.181	2,9	186 ნ.ჰ(=802ნ.)	
		24	როგორც 67 მხოლოდ ست وثمنين ومئة	როგორც ნინა.
			სამმაგი რკალი და ზედ	
			0 ∘∘ 0 ∘∘ 0 ∘∘	
74	თ.151	2,82	188 ნ.ჰ(=803/04)	
		23/24	როგორც 67 მხოლოდ ثمان وثمنين ومئة	ცენტრში: محمد/رسول/الله ქვეშ: ٥
			ხაზოვანი რკალი და ზედ	
			0 0 0 0 0	
75	თ.209	2,97	189 ნ.ჰ(=804/950ნ)	
		23/24	როგორც 67,მხოლოდ تسع وثمنين ومئة	როგორც ნინა.
			სამმაგი რკალი და ზედ	
			0 ∘∘ 0 ∘∘ 0 ∘∘	

71 T - 1340; Br.Mus. I-216; Nützel I-1169-71; Марков - 30/470.

72 T -1373; Br.Mus. I-218; Nützel I-1175-78; Марков-3I/484, ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№თ.180,165;ნნ=2,83;2,87.

73 T - 1394; Br.Mus. I-219; Nützel I-1179-81; Марков- 3I/493.

74 T - 1428; Br.Mus. I-221; Nützel - არ არის; Марков-32/522 ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ თ.199,ნ = 2 85.

75 T -1446; Br.Mus. I-222; Nützel I-1193-97; Марков-33/532.

№№ რიგ.	ფონდი და ნომერი	წონა გრამა	შ უ ბ ე რ ი	გ ე რ გ ი
			მუჰამმადიეა	محمد
76	ф7205	2,84	171 წ.ჰ(=787/88 წ)	
		23/24	როგორც 12, მხოლოდ احد وسبعين ومئة	ცენტრში: محمد رسول الله صلى الله/عليه وسلم/ الخليفة الرشيد
			ორმაგი რკალი და გერ	
			00 00 00 00 00	თავზე: مبا
				ქვეშ: لك
77	ф.248	2,9	175წ.ჰ(=791/92 წ.)	
		25	როგორც 12,მხოლოდ خمس وسبعين ومئة	როგორც წინა,მხოლოდ
			სამმაგი რკალი და გერ:	ქვეშ: بزيز.
			0 oo 0 oo 0 oo	
78	ф.233	2,95	182წ.ჰ(=798/99 წ)	
		23/24	როგორც 12, მხოლოდ اثنتين وتسعين ومئة	ცენტრში: محمد رسول الله/ مما امر بة الامير الامين/ محمد بن امير المومنين
			სამმაგი რკალი და გერ	
			0 ooo 0 ooo 0 ooo	თავზე: و
				ქვეშ: جعفر
				და სამმაგი რკალი.

76 T - 1123; Br.Mus. 1-189; Nützel 1-1075-76; Марков - 26/347.

77 T - 1196; Br.Mus. 1-195; Nützel 1-1080; Марков-27/386.
ამავე ვარიეის და ტიპის იხ.№ ф,237,212,187, წწ=2,81;3,12;2,9;

78 T - 1314; Br.Mus. 1-198 განსხვავებულია ტიპის; Nützel 1-1094-95; Марков - 30/456

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
79	თ.184	2,9	183 ნ.ჰ (= 799/800 ნ)	
		23/24	როგორც 12, მხოლოდ ثلث و ثمنين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	როგორც ნინა, რკალი ერთმაგია.
80	თ.171	2,92 24/25	როგორც ნინა მხოლოდ ირგვ-ლივ ⊖•⊖∘⊖∘	როგორც 78, მხოლოდ თავზე س
81	თ.150	2,95	184 ნ. ჰ (= 800 ნ)	
		25/26	როგორც 12, მხოლოდ اربع و ثمنين و مئة რკალი და ზედ ⊖∘∘∘⊖ ∘∘∘ ⊖ ∘∘∘	როგორც ნინა, რკალი ორ-მაგია.
82	თ.222	2,97	185 ნ. ჰ (= 801 ნ)	
		25/26	როგორც 12, მხოლოდ خمس و ثمنين و مئة	როგორც 78, მხოლოდ თავზე و და ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.
83	თ.215	2,82	186 ნ. ჰ (= 802 ნ)	
		25	როგორც 12, მხოლოდ ست و ثمنين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ ⊖ ∘∘ ⊖ ∘∘ ⊖ ∘∘	როგორც 78, მხოლოდ თავზე سلم

79 T-1341; Br.Mus. 1- არ არის; Nützel 1-1098-1101 ოდნავ განსხვავებული ტიპისა. Марков - 30/466 (თავზე გარეშე)
80 T - 1342. Br.Mus. 1-199; Nützel 1-1102-04; Марков -30/468.
81 T - 1357; Br.Mus. 1-200; Nützel 1-1105-08; Марков-3I/478
82 T - 1374; Br.Mus. 1-202; Nützel 1-1109-10; Марков-3I/490 ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ თ.189,ნ=2,95.
83 T- 1395; Br.Mus. 1-არ არის; Nützel 1-1116-1118; Марков-3I/495

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
84	თ.219	2,95	როგორც წინა, მხოლოდ ორმაგი რკალი და ზედ 00000	როგორც 82 ირგვლივ ორ-მაგი რკალი.
			188ნ.ჰ(=803/04ნ)	
85	თ.185	3,0 23/26	როგორც 12, მხოლოდ ثمان و ثمنين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	როგორც 78 , მხოლოდ თავზე: ـه ქვეშ: عبيد ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.
			192 ნ. ჰ (= 807/08ნ)	
86	თ.166	2/46	როგორც 12, მხოლოდ اثنتين و تسعين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	როგორც 78, მხოლოდ თავზე ∴ ირგვლივ ორმაგი რკალი.
			ბ) ა ღ ლ ა ბ ი დ ე ბ ი .	
87	თ.194	2,9	იბრაჰიმ I იბნ აღ - აღლაბი	(ჰ.184-196=800-811ნ
			ი ф რ ი̄ კ ი̄ ჲ ა افريقية	
			186ნ.ჰ(=802 ნ)	
			როგორც 3, მხოლოდ بافريقية سنة ست وثمنين و مئة	ცენტრში: محمد رسول الله/طى الله علية وسلم/مما امر بة الامير المامون თავზე: علب ქვეშ: ابرهيم ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.

84 T- 1398;; Br.Mus I -203; Nützel I-1112-1115; Марков - 3I/495.
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№ თ.195,167,133 ნნ=2,85;2,9;2,9.

85 T - 1434; Br.Mus. I-არ არის, Nützel I-1122-1125; Марков -32/524.
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№თ.164,216 ნნ-3,02,2,96.

86 T -1508-10 ყველა განსხვავი ტიპისაა Br.Mus. I-209; Nützel I-1139-42; სრუ-ლიად განსხვ. - ით, Марков - 34/572.

87 Br.Mus. II-ამ თარიღის არ არის; მხოლოდ ზუსტად ამავე ტიპის, მოჭრ.ჰ.190ნ.
იხ.№188, pl.III; Nützel II-არ არის; Zambaur - გვ.50.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ი	ზ უ რ გ ი
88	ი.214	2,95	189ნ. ჰ (= 804/05ნ)	
		25/26	როგორც ნინა, მხოლოდ تسع وثمنين ومئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0	როგორც ნინა

88 Br.Mus. II - არ არის; Nützel II- არ არის; Марков - არ არის; Zambaur - 83. 50.

ბ ა ნ ძ ი ს შედგენილობა

1. სასანიანები – 1 ეგზ.
2. სასანური პროვინციის ომაიანი გუბერნატორი – 1 ეგზ.
3. ომაიანები – 4 ეგზ.
4. ესპანეთის ომაიანები – 1 ეგზ.
5. აბასიანები – 118 ეგზ.
6. აღლაბიდები – 2 ეგზ.

მ მ ა რ თ ვ ე ლ ე ბ ი

1. ხოსრო II სასანიანი – 1 ეგზ.
2. ხორასნის მმართველი ა'ბ დ არ-რაჰმან იბნ ზიად– 1 ეგზ.
3. ომაიანი ხალიფა ჰიშამის დრო – 3 ეგზ.
4. " " მარვან II " – 1 ეგზ.
5. ესპანეთის ომაიანი ხალიფა 'აბდ არ-რაჰმან I– 1 ეგზ.
6. აბასიანი ხალიფა საფაჰი – 1 ეგზ.
7. " " მანსური – 23 ეგზ.
8. " " მაჰდი – 23 ეგზ.
9. " " ჰადი – 1 ეგზ.
10. " " ჰარუნ არ-რაშიდი– 72 ეგზ.

ზარაფხანები

1.	ვასიტი	واسط	- 4 ეგზ.
2.	აღ-ანდაღუსი	الاندلس	- 1 ეგზ.
3.	ბ ა ს რ ა	بصرة	- 7 ეგზ.
4.	არმინიჩა	ارمينية	- 8 ეგზ.
5.	მუჰამმადიჩა	محمدية	- 26 ეგზ.
6.	მადინათ ას-საღამი	مدينة السلام	- 36 ეგზ.
7.	ქ უ ფ ა	كوفة	- 1 ეგზ.
8.	მუბარაქა	مباركة	- 1 "
9.	ქირმანი	كرمان	- 2 "
10.	ჯ ად ანუ ისბაჰანი	حي	- 8 "
11.	ʿაბბასიჩა	عباسية	- 7 "
12.	არრანი	ارّان	- 7 "
13.	რამჰორმუზი	رامهرمز	- 1 "
14.	იფრიკიჩა	افريقية	- 4 "
15.	ზარანჯი	زرنج	- 4 "
16.	მადʿინ ბაჯუნადსი	معدن باخنيس	- 6 ეგზ.
17.	ბ ა ღ ხ ი	بلخ	- 2 ეგზ.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამა	შუბი	ბურგი
			ა) სასანიანები	
			ხოსრო II (590-628 წწ)	
			მეფობის მე-2 წელი (=591 წ.)	
1	10700გ ტაბ. IV	2,3 25/26	ხოსრო II ბიუსტი, მარჯვნივ. ირგვლივ ორმაგი რკალი. გვირგვინი, ჰორმიზდ IV ტიპისა. რკალებს გარეთ, არეზე, სამი ნახევარმთვარე შიგ ვარსკვლავებით	სასანური საკურთხეველი მცველებით პირდაპირ; მარჯვნივ ბარაფხანა: მარცხნივ, თარიღი: (ორი). ირგვლივ სამმაგი რკალი შერწყმული წერტილებისაგან და არეზე ოთხი
			მეფობის მე-6 წელი	(=595 წ)
2	10701გ ტაბ. IV	2,82 28/29	როგორც წინა, მხოლოდ გვირგვინი სხვანაირია.	როგორც წინა, მხოლოდ ბარაფხანა: თარიღი: (ექვსი)
			მეფობის მე	წელი (=)
3	თ.მ.მ.X ტაბ. IV	2,8 26/27	როგორც წინა.	როგორც 1. მხოლოდ ბარაფხანა: თარიღი:

1 Göbl, გვ. 53-54; ტაბ. 13, № 208-10.

2 Göbl, გვ. 53-54; ტაბ. 13, № 211.

X ამ შიფრით აღნიშნულია გახეთის ის ცალები, რომლებიც დაცულია თელავის ისტორიულ-ეთნოგრაფიულ მუზეუმში.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ბ) ომაიანები	
			არდაშირ ხურრა	اردشير حرة
4	10730გ	2,82	90 წ.ჰ (= 708/09 წ)	
	ტაბ. IV	25/27	ცენტრში: لا اله الا/الله وحدة/ لاشريك له გარშემო: بسم الله ضرب هذا الدرهم باردشير حرة في سنة تسعين	ცენტრში: الله احد الله/اظهدلم يلد و/لم يولد و لم يكن/له كفوا احد ირგვლივ ხაზოვანი რკალი
			სამმაგი რკალი ღა ზედ 0 0 0 0 0	გარშემო: محمد رسول الله ارسله بالهدى ودين الحق ليظهرة على الدين كله و لوكرة المشركون ირგვლივ რკალი.
5	თ.მ.მ.	2,71	96 წ.ჰ (=714/15 წ)	
	ტაბ. IV	26	როგორც წინა, მხოლოდ ست و تسعين	როგორც წინა.
6	10703გ	2,63	ისტახრი	X اصطخر
	ტაბ. IV	25	91 წ.ჰ (=709/10)	
			როგორც 4, მხოლოდ احد و تسعين	როგორც 4.

4 Walker II-258; T - 832; Nützel - 343, Марков - 249-50
5 Walker II-262; T - არ არის; Nützel I - 346; Марков - 5/138
X ამავე სახელწოდების ოლქის მთავარი ქალაქი (ძველი პერსეპოლისი)
6 Walker - II-270; T - 357; Nützel I - 350; Марков - 3/66

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გომა	შუბლი	გურგი
			შაკ ა ლ-თ ა ჲ მ ა რ ა	شق التيمرة XX
7	10702გ ტაბ. IV	2,53 25	81 წ.ჰ (=700/01 წ) როგორც 4, მხოლოდ شق التمرة في سنة احدا و ثمنين	როგორც 4.
8	11078გ	2,8 25	ვ ა̄ ს ი ტ ი واسط 115 წ. ჰ (=733/34 წ) როგორც 4, მხოლოდ بواسط في سنة خمس و عشرة و مئة ირგვლივ სამმაგი რკალი და გედ ● ● ●	როგორც 4.
9	10705 გ	2,78 26	121 წ.ჰ(=738/39 წ) როგორც წინა, მხოლოდ احد و عشرين و مئة ორმაგი რკალი და 0 0 0 0 0	როგორც 4.
10	10707გ	2,87 23/24	123 წ.ჰ(=740/41 წ) როგორც 8, მხოლოდ ثلث و عشرين و مئة და რკალები როგორც წინაზე.	როგორც 4.

XX ქალაქი ჯიბალის პროვინციაში.

7 Walker II-448; უნიკუმი, აქ აღწერილი-მეორე ცალია.

8 Walker II-564; T- 575; Nützel - 552; Марков -845/234[a]

9 Walker II-571. T - 610; Nützel I - 563. Марков-IO/254-55; ამავე ტიპის და თარიღის იხ. №10706, წ=2,75

10 Walker II-574; T - 616; Nützel I-566-67; Марков - IO/262

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შ უ ბ ე რ ი	ზ უ რ გ ი
11	10708გ	2,86	124 ნ. ჰ (= 741/42 ნ)	
		25/26	როგორც 8, მხოლოდ اربع و عشرين و مئة და რკალები როგორც 9.	როგორც 4.
12	10709გ	2,71	125ნ.ჰ(=742/43 ნ)	
		24	როგორც 8,მხოლოდ خمس و عشرين و مئة და რკალები,როგორც 9.	როგორც 4.
13	10704გ	2,89	131 ნ.ჰ(=748/49 ნ)	
		23/24	როგორც 8, მხოლოდ احد و ثلثين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00 00	როგორც 4.
14	10711გ	2,35	ას-სამწლა	الشامية X
	ტაბ.IV	19/23	131 ნ.ჰ(=748/49ნ)	
		მონეტის 1/3 ჩა-მოჭრილია	როგორც 4, მხოლოდ بالشامية سنة احد و ثلثين و مئة ირგვლივ სამმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00 00	როგორც 4.

11 Walker II-576. T -648; Nützel I-568-69; Марков -I0/265-68.

12 Walker II-577; T -622; Nützel I-570-71; Марков-I0/270
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ I1079,ნ=2,83.

13 Walker II-586; T -649; Nützel I -595; Марков-I2/294

X ქალაქი შატ-ელ-არაბზე,რომლის უძველესი სახელწოდებაა ბეასამსა

14 Walker II-425; T -651(ქალაქი ნაკითხული როგორც الشامية- ელ-შამია)
Nützel I-585; Марков-I2/295.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
			ლ ი მ ი შ კ ი	(დამასკო) دمشق X
			90ნ.ჰ(= 708/09ნ)	
15	11077გ ცაბ. IV	2,5 24/25	როგორც 4, მხოლოდ بدمشق سنة تسعين	როგორც 4.
			ჰ ა რ ა თ ი	(ჰერათი) هرات XX
16	10861გ ცაბ. IV	2,65 23	92 ნ.ჰ(710/11 ნ)	
			როგორც 4, მხოლოდ بهرات في سنة اثنتين و تسعين	როგორც 4.
			გ) ე ს პ ა ნ ე თ ი ს ომაიანები	
17	10842გ. ცაბ. V	2,75 22/23	ʿაბდ არ - რაჰმან I (ჰ. 138-172=756-788 ნ)	
			ალ - ანდალუსი الاندلس	
			166 ნ. ჰ (= 782/83 ნ)	
			როგორც 4, მხოლოდ الاندلس سنة ست وستين ومئة	როგორც 4, მხოლოდ გარშემოვლებული რკალი შერნყმულნ, ნერტილოვანია.
			ორმაგი რკალი და ზედ ● ● ● ● ●	

X სირიაში; ომაიანთა დედაქალაქი. აბასიანთა დროს, პროვინციის მთავარი ქალაქია, მონეტის ჭრის აქტიური ცენტრი.

15 Walker II-365; T - 326; Nützel I-375-76; Марков - 3/59

XX ქალაქი ხორასნის პროვინციაში (ამჟამად ავღანეთის ფარგლებში).

16 Walker II-გვ.188 , №P 107 დაცულია პარიზის ნაციონალურ ბიბლოთეკის ფონდში და ბეირუთის ამერიკულ უნივერსიტეტში.

I7 G.Wiles I - 57; Nützel П-2I-22; Марков - 68/I6.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
			ი) მ ე რ ვ ა ნ II ომაიანის დრო რ ა ჯ (რეი) الري 128ნ. ჰ(=745/46ნ)	
18	10710გ ტაბ. V	2,83 24	როგორც 4, მხოლოდ ცენტრალურ ზედ- წერილს შემოვლებული აქვს ორი გარ- შემოწერილი, რომელთაგან შიდა: قل لا اسالكم عليه اجرا الا المودة في القربى გარეთა: بسم الله ضرب بالري سنة ثمان و عشرين و مئة	როგორც 4.
			ე) აბბასიანები. ხალიფა საფაჰი (ჰ.132-136ნ=749-754ნ) ქ უ ფ ა كوفة 132 ნ. ჰ(=749/50 ნ)	
19	10756გ	2,94 23/24	როგორც 4, მხოლოდ بالكوفة سنة اثنتين و ثلثين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 000 000 000	ცენტრში: محمد/رسول/الله ქვეშ: يزيد. სამმაგი რკალი და მის გარეთ გარშემოწერილი როგორც 4.

18 უნიკუმი. მოჭრილია აბასიანთა საგვარეულოს მომხრეთა მიერ. ამ მეამბოხეთა მონეტები ცნობილი იყო ადრევე, მხოლოდ მოჭრილი შემდეგ ქალაქებში: ჯა , თაჯმარა, ისტაჰრი, ქუ ფ ა , მარვი (მერვი). იხ.T- 656; 2756-59; Марков - 13 /1-5; რაჯში მოჭრილი მონეტებიდან ცნობილი იყო ჰ.131ნ. (=748/49 ნ) დათარიღებული. იხ. T- 659.

19 T - 661; Nützel 1-612-13; Br.Mus. 1-5. Марков - I4/I

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ხალიფა მანსური (ჰ.136-158=754-775 წ)	
20	10713გ	2,76	ʿ ა ბ ბ ა̄.ს ი̄ჲა	عباسية
	ტაბ.V	24/25	155 წ.ჰ (= 771/72 წ)	
			როგორც 4, მხოლოდ بالعباسية سنة خمس و خمسين و مئة ორმაგი ხაზოვანი რკალი და ზედ 0 ∘∘ 0 ∘∘ 0 ∘∘	როგორც წინა, მხოლოდ რკალი ორმაგია.
21	თ.მ.მ.	2,80	157წ.ჰ(= 773/74 წ)	
	ტაბ.V	26	როგორც წინა, მხოლოდ سبع و خمسين و مئة ირგვლივ 0 0 0 0 0 0	როგორც წინა მხოლოდ ცენტრალური ზედწერილის თავზე ⅄.
22	10714გ	2,98	158 წ.ჰ(=774/75 წ)	
		26/27	როგორც 20,მხოლოდ ثمان و خمسين و مئة	როგორც წინა.
			რ ა ჲ (რეი) الري	
			146 წ.ჰ(=760/61წ)	
23	10715გ	2,82	როგორც 4, მხოლოდ بالري سنة ست و اربعين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ ⊙∘∘⊙ ∘∘⊙ ∘∘	ცენტრში: مما امربة ا/المهدي محمد/بن امير المومنين ორმაგი რკალი.

20 T - 848; Nützel I-675; Br.Mus. I-არ არის; Марков- არ არის.
21 T - 868; Nützel I-676; Br.Mus. I-57; Марков - არ არის
22 T - 876; Nützel I -არ არის Br.Mus. I-103; Марков - I9/I63
23 T - 755; Nützel I-669-70; Br.Mus. I-46; Марков-I6/67.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამა	მ უ ხ ლ ი	ზ უ რ გ ი
24	10716გ	2,77	147ხ.ვ. (=764/65 წ)	
		24/25	როგორც წინა, მხოლოდ سبع و اربعين و مئة	როგორც წინა.
25	10717გ	2,9	148ხ.ვ(=765/66 წ)	
		24/25	როგორც 23, მხოლოდ ثمان و اربعين و مئة	როგორც 23.
			მ ა რ ნ ა თ ას-სალამი (ბაღდადი) مدينة السلام	
26	10718გ ფან. V	2,91	148ხ.ვ(=765/66ხ)	
		24	როგორც 4, მხოლოდ بمدينة السلام سنة ثمان و اربعين و مئة	როგორც 19, მხოლოდ გვერდწერილის ქვეშ ح .
27	10720გ	2,88	150ხ.ვ(=767ხ)	
		25/26	როგორც წინა, მხოლოდ خمسين و مئة	როგორც წინა.
28	10721გ	2,85	151ხ.ვ(=768ხ)	
		25/26	როგორც 26, მხოლოდ احد و خمسين و مئة 152ხ.ვ(=769ხ)	როგორც 26.
29	10722გ	2,93	როგორც 26, მხოლოდ	როგორც 26.
		24/25	اثنتين و خمسين و مئة	

24 T -764; Nützel I-671; Br.Mus. I-47; Марков - I7/8I.
25 T -774; Nützel I-672; Br.Mus. I-48; Марков I7/88
26 T -771; Nützel I-712; Br.Mus. I-68; Марков -17/86; ამავე ვარიეტის და ტიპის იხ.№10719,ხ=2,66 გრ.
27 T -788; Nützel I-714,45; Br.Mus. I-70; Марков - I7/IOI
28 T -797; Nützel I-716-17; Br.Mus. I-71; Марков-I7/I06
29 T - 805 Nützel I-718-20; Br.Mus. I-72; Марков -18/114; ამავე ვარიეტის და ტიპის იხ.№№10723, 10869; ხხ=2,83; 2,84;

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
30	10724გ	2,85	153 წ. ჰ (= 770 წ)	
	ტაბ. V	24/25	როგორც 26, მხოლოდ ثلث و خمسين و مئة	როგორც 26.
31	10727გ	2,87	154წ.ჰ(=770/71 წ)	
		25/26	როგორც 26, მხოლოდ اربع و خمسين و مئة	როგორც 26, მხოლოდ ზედწერილის ქვეშ ⵉⵉ.
32	10728გ	2,87	155 წ.ჰ(=771/72 წ)	
		24/25	როგორც 26, მხოლოდ خمس و خمسين و مئة და სიმბოლოს ქვეშ • •	როგორც წინა.
33	10729გ	2,8	156წ.ჰ(=772/73 წ)	
		24/25	როგორც 26, მხოლოდ ست و خمسين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ • • • • •	როგორც 31.
34	10734გ	2,79 25	როგორც წინა,მხოლოდ გარშემოვ- ლებულ ორმაგ რკალზე 0 00 0 00 0 00	როგორც 26.

30 T- 816; Nützel I-721/22; Br.Mus. I-73; Марков -I8/II9 ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10725; წ=3,12 გრ.№12214,წ=2,83.(ზედწერილის ქვეშ ⵉ).

31 T - 828; Nützel I-723-28; Br.Mus. I-74; Марков -I8/I25. ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№10744,10788. წწ=2,8;2,92 გრ.

32 T -842; Nützel I-729-37; Br.Mus. I-75; Марков-I8/I36; ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№10745;10965 წწ=2,92;2,91.

33 T- 853; Nützel I - არ არის; Br.Mus. I-76; Марков -I9/I43ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№10731,10732,10733, წწ=2,85;2,87;2,90; და თელავის მუზ.ეგზ.წ=30,მხოლოდ შუბლზე რკალები 00000 .ტაბ.

34 T - 854; Nützel I-738-44; Br.Mus. I - არ არის.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
35	10735გ	2,86	157 წ.ჰ (= 773/74 წ)	
		24/26	როგორც 26, მხოლოდ سبع وخمسين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	როგორც 31.
36	10736გ	2,79	როგორც წინა.	როგორც 31, მხოლოდ სიმბოლოს თავზე .
37	10742გ	2,70	158 წ.ჰ(=774/75 წ)	
		26	როგორც 26, მხოლოდ ثمان و خمسين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	როგორც 31, მხოლოდ ზედწერილის ქვეშ [illegible]
			ბ ა ს რ ა بصرة.	
38	10746გ.	2,85	139 წ.ჰ (= 756/57)	
	ტაბ. V	24/25	როგორც 4, მხოლოდ بالبصرة سنة تسع و ثلثين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 000 000 000	როგორც 19.

35 T - 862; Nützel 1-745-47; Br.Mus. 1-78. Марков - I9/I5I.

36 Nützel 1-748-53; Br.Mus. 1-77; Марков - 12/152. ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№ 10737,10738;10739,10740,10741 წწ=2,90;2,84;2,89; 2,84;2,95.

37 T - 874; Nützel 1-762-65; Br.Mus. 1-80; Марков - I9/I6I. ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№10743;10855 წ=2,95;2,9.ტაბ.

38 T - 700. Nützel 1-651-52; Br.Mus. 1-35, მხოლოდ Av -ზე ⊙ ∘∘ ⊙ ∘∘ ⊙ ∘∘ Марков -15/30; ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 11080,წ=2,81.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ბურგი
39	10747გ	2,84	140 წ. ჰ(=757/58 წ)	
		25/26	როგორც წინა, მხოლოდ اربعين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ ● ○○ ● ○○ ● ○○	როგორც 19, მხოლოდ სიმ- ბოლოს ქვეშ عبد
40	10748გ	2,89	142 წ. ჰ (=759/60 წ)	
		25/26	როგორც 38,მხოლოდ اثنتين و اربعين و مئة	როგორც 19.
41	10749გ	2,86	143წ.ჰ(=760/61წ)	
		25/26	როგორც 38,მხოლოდ ثلث و اربعين و مئة 144წ.ჰ(=761/62წ)	როგორც 19.
42	10750გ.	2,83	როგორც 38, მხოლოდ اربع و اربعين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ ● 000 ● 000 ● 000	როგორც 19, მხოლოდ სიმბო- ლოს ქვეშ س
43	10753გ	2,85	146წ.ჰ(=763/64წ)	
	ფაბ. V	26/27	როგორც 38,მხოლოდ ست و اربعين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ ● 00 ● 00 ●	როგორც 19,მხოლოდ სიმბო- ლოს ქვეშ ٥

39 T - 707; Nützel I-653-54; Br.Musö I-36; Марков - I5/36 .
40 T - 717; Nützel I-657; Br.Mus. I - 38; Марков I5/44.
41 T - 722; Nützel I-658; Br.Mus. I- 39; Марков - I5/45.
42 T - 730; Nützel I-660; Br.Mus. I-40; Марков-I6/52
ამავე ფარიღის და ფიპის იხ.№№10751,10752; ნნ=2,83; 3,09.
43 T - 749; Nützel I-664; Br.Mus. I-43; Марков - I6/68

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამა	მ უ ბ ე ი	გ უ რ გ ი
44	10754გ	2,89	147ნ.ჰ (=764/65ნ)	
		24/25	როგორც 38, მხოლოდ سبع و اربعين و مئة და ირგვლივ როგორც წინა. ქ უნდა كوفه	როგორც წინა.
45	10757გ	2,87	138ნ.ჰ (= 755/56)	
	ტაბ. VI	24/25	როგორც 4, მხოლოდ بالكوفة سنة ثمان و ثلثين و مئة სამმაგი რკალი და გედ ● ● ● ● ●	როგორც 19, მხოლოდ სიმბოლოს ქვეშ • რკალი სამმაგია.
46	10758გ	2,8	139 ნ. ჰ (= 756/57 ნ.)	
		25	როგორც წინა, მხოლოდ تسع و ثلثين و مئة სამმაგი რკალი და გედ ● ○○ ● ○○ ●	როგორც წინა.
47	10759გ	2,85	140 ნ. ჰ (=757/58 ნ)	
		25/26	როგორც წინა, მხოლოდ اربعين و مئة	როგორც 19, მხოლოდ სიმბოლოს ქვეშ • •

44 T - 762; Nützel I-665; Br.Mus. I-44. Марков - I6/78
45 T - 692; Nützel I-678; Br.Mus.IX- გვ.44 № 57; Марков -არ არის.
46 T - 699; Nützel I-679; Br.Mus. I-58; Марков - I5/32.
47 T - 706; Nützel I-680; Br.Mus. - 59 ; Марков - I5/37
ამავე დარიღის და ტიპის იხ.№ 10760, წ=2,87.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
48	10761გ	2,72	141 წ. ჰ (= 758/59 წ)	
		24/25	როგორც 45, მხოლოდ احد و اربعين و مئة ირგვლივ სამმაგი რკალი და ზედ ● 00 ● 00 ● 00	როგორც 19, მხოლოდ სიმბოლოს ქვეშ ∴
49	10763გ	2,87	142 წ.ჰ(=759/60 წ)	
		26	როგორც 45, მხოლოდ اثنتين و اربعين و مئة და ირგვლივ როგორც 46.	როგორც წინა.
50	10768გ	2,95	143წ.ჰ(= 760/61 წ)	
		24/25	როგორც 45, მხოლოდ ثلث و اربعين و مئة ირგვლივ როგორც 48.	როგორც 48.
51	10771გ.	2,9	144 წ.ჰ(=761/62 წ)	
		24/25	როგორც 45,მხოლოდ اربع و اربعين و مئة ირგვლივ როგორც 48.	როგორც 48.
52	10774გ.	2,94	145 წ.ჰ(= 762/63 წ)	
		24/25	როგორც 45,მხოლოდ خمس و اربعين و مئة ირგვლივ როგორც 48.	როგორც 48.

48 T- 712; Nützel 1-681; Br.Mus. 1-61; Марков- 15/40. ამავე თარიღის და ტიპის იხ:№10762,წ=2,92. ტაბ.VI

49 T- 716 Nützel 1-682; Br. Mus. 1-62; Марков-I5/43; ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№ 10764,10765,10766,10767, წწ=2,82;2,75;2,95;2,5.

50 T- 720; Nützel 1-683-84;Br.Mus. 1-63; Марков-15/47 ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10769,10770. წწ=2,9;2,88.

51 T - 727; Nützel 1-685; Br.Mus. 1-64;Марков - I6/53

52 T - 735; Nützel 1- 686; Br.Mus. 1-65; Марков -16/64. ამავე თარიღის და ტიპის, იხ.№ 10773, წ=2,89.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
53	10774გ	2,75	147 წ. ჰ (=764-65 წ)	
		24/26	როგორც 45, მხოლოდ سبع و اربعين و مئة ირგვლივ როგორც 48. მუჰამმადი	როგორც 48. محمدية
54	10775გ	2,88	148 წ. ჰ (= 765/66 წ)	
	ტაბ. VI	25	როგორც 4, მხოლოდ بالمحمدية سنة ثمان و اربعين و مئة ირგვლივ ●○○ ●○○ ●○○	ცენტრში: معا امر به ا/المهدي محمد/بن امير المومنين ირგვლივ ორმაგი რკალი.
55	10776გ	2,87	149წ. ჰ (= 766/67 წ)	
		24/25	როგორც წინა, მხოლოდ تسع و اربعين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ: 00 00 00 00	როგორც წინა, მხოლოდ ზედ- წერილის თავზე ـــ ქვეშ: ـ
56	10777გ	2,90	150წ.ჰ(=767 წ)	
		26	როგორც 54, მხოლოდ خمسين و مئة ირგვლივ, როგორც წინა.	როგორც წინა.

53 T - 760; Nützel I-689; Br.Mus. I-66; Марков - I7/47

54 T - 773; Nützel I-690-91; Br.Mus. I-49; Марков -I7/84

55 T - 784; Nützel I-694-95; Br.Mus. I-50; Марков - I7/96

56 T - 790; Nützel I-696-700; Br.Mus. I - 51; Марков -I7/102.
ამავე თარიღის და ტიპის, ერთი ეგზ. ინახება თ.ბ.ბ. წ=2,92. ტაბ. VI

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
57	10778გ	2,80	152ნ.ჰ (=769ნ)	
		25/26	როგორც 54, მხოლოდ اثنتين و خمسين و مئة ირგვლივ, როგორც 55.	როგორც 55.
58	10780გ	2,8	153 ნ.ჰ (=770 ნ)	
		27	როგორც წინა, მხოლოდ ثلث و خمسين و مئة	როგორც 55.
59	10782გ	2,62	154ნ.ჰ(=770/71 ნ)	
		25/26	როგორც 54, მხოლოდ اربع و خمسين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	როგორც 54, მხოლოდ ბოლოში 0
60	10785გ	2,96	155 ნ. ჰ (= 771/72 ნ)	
		26/27	როგორც 54, მხოლოდ خمس و خمسين و مئة ირგვლივ, როგორც წინა.	როგორც წინა.

57 T- 807; Nützel I-703-04; Br.Mus. I-53; Марков-I8/II7;
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10779, ნ.= 3,15.

58 T- 817; Nützel I-705-06; Br.Mus. I-54; Марков -I8/I2I
ამავე თარიღის და ტიპის იხ. № 10781 , ნ=2,8.

59 T- 830; Nützel I-708; Br.Mus. I-55; Марков -I8/I29
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10784, ნ=2,6.

60 T- 843; Nützel I - 710; Br.Mus. I-56; Марков - I8/I38
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№10786,10787,10906 ნნ=2,4;2,9;2,77.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ზონა ზომა	მუხლი	ტექსტი
			ხაღიფა მაჰდი (ჰ.158-169ხ=775-785ხ)	
61	10792გ	29.77	ჰარუნაბადი	هرون اباد X
	ტაბ. VI	24/25	167 ხ. ჰ (= 783/84 ხ)	
			როგორც 4, მხოლოდ ثمانين وستين سنة اباد هرون. ثم و	ცენტრში: اله/الا الخليفة/المهدي امرة هرون/بن امير/المومنين/ თეზე: بنينمار ქვე: حسن
			ორმაგი რკალი და ზედ 000 000 000	ორმაგი რკალი ირგვლივ.
			169 ხ.ჰ(=785/86 ხ)	
62	10793გ	2,94	როგორც წინა, მხოლოდ ثم و ثمانين و ستين	როგორც წინა.
	ტაბ. VI	25/26	მუჰამმადია	محمد بن
63	10794გ	2,9	161ხ.ჰ(=777/78)	
		25/26	როგორც 54, მხოლოდ ثم و ثمانين و احد	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله/عليه وسلم/ الخليفة المهدي/
			სამმაგი რკალი და ზედ ө . ө . ө .	ირგვლივ ორმაგი ხაზოვანი რკალი.

X ამ ქალაქის ადგილმდებარეობა ზუსტად არ არის ცნობილი. მეცნიერთა ნაწილი (ციჭელ-ჰაუზენი, ფრენი) აიგივებს მას ჰარუნიასთან, რომელიც სირიის სასაზღვრო ოლქში მდებარეობდა. მაგრამ ეს მოსაზრება სწორი არ უნდა იყოს, ვინაიდან ჰარუნაბადში მოჭრილ, ზოგიერთ მონეტას აწერია بنينمار და ზურგის ველწერილის ბოლოს არის არმენიისა და აზერბაიჯანის იმდროინდელი მმართველის ჰასან იბნ კახტაბის სახელი (حسن). გ. ჯაფარიძე გვ. 113.

61 T - არ არის; Nützel I-არ არის, Br.Mus. - IX-გვ.46, №132, Марков-არ არის

62 T-1076; Nützel I-არ არის; Br. Mus. IX-გვ.46 №132; Lane Poole, Kh.L.-393; Марков - 25/315 (როგორც ხაღიფა ჰაბის მიერ მოჭრილი).

63 T - 908 (სიტყვა احد გარშემო Rv -ის ველწ.ბოლოს) Nützel I -842-43 (პატარა წრეების სხვაგვარი განლაგებით Av-ზე). Br.Mus. I -117; (ტიპი როგორც T,) Марков-20/190.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრმა	შ უ ბ ე რ ი	ბ უ რ ვ ი
64	10795ბ	2,7	როგორც წინა, მხოლოდ სამმაგ რკალზე ooo o ooo o ooo o	როგორც წინა, მხოლოდ ბეღურიღის სტრიქონების სხვა განლაგებით და ბოლო სიტყვა ... გარეშე.
65	10797ბ	2,9	165 ბ.ჰ(=781/82 ბ.)	
		24/25	როგორც 63, მხოლოდ ... ორმაგი რკალი და ბეღ o .. o .. o ..	როგორც 63, მხოლოდ ბეღურიღი ოთხ სტრიქონად არის დალაგებული და ბეღურიღის ბოლოს —
66	10800ბ	2,85	166 ბ.ჰ(=782/83 ბ)	
		24/25	როგორც 63, მხოლოდ ... ირგვლივ, როგორც წინა.	როგორც წინა.
67	10801ბ	2,85	167ბ. ჰ (= 783/84 ბ)	
		24/25	როგორც 63, მხოლოდ ... ირგვლივ როგორც 65.	როგორც 65 მხოლოდ ბეღურიღის თავზე • , ქვეშ
68	10802ბ.	2,87 24/25	როგორც წინა.	როგორც წინა, მხოლოდ ბეღურიღის ქვეშ- ⌐

64 T - 908; Nützel I-842; Br.Mus. I-117.
65 T - 969; Nützel I-844-46; Br. Mus.I-118; Марков - 22/235.
66 T - 988; Nützel I-847-48; Br.Mus. I-119; Марков - 22/247
67 T - 1014; Nützel I-851; Br.Mus. I-არ არის; Марков -23/272
68 T - 1013; Nützel I - 850; Br.Mus. I-120; Марков-23/273

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზოსა	შუბლი	ზურგი
69	10803გ ცაბ. VI	2,88 25/26	168 წ.ჰ(=784/85 წ) როგორც 63, მხოლოდ ثمان وستين و مئة ირგვლივ როგორც 65.	როგორც 65, თავზე • ქვეშ - •ﻫ•
			ქ ი რ მ ა̄ ნ ი كرمان	
70	10806გ ცაბ. VI	2,86 23/24	166 წ.ჰ(=782/83 წ) როგორც 4,მხოლოდ بكرمان سنة ست وستين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	როგორც 65, მხოლოდ თავზე د, ბოლოში ﻫ ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.
71	10807გ	2,55 25	167წ. ჰ (= 783/84წ) როგორც წინა,მხოლოდ سبع وستين و مئة	როგორც წინა, მხოლოდ ზედწერილის თავზე د გარე- შე.
72	10986გ	2,88 24	როგორც წინა.	როგორც 70,მხოლოდ თავზე: ص , ქვეშ: ﻫ .

69 T - 1040; Nützel I - 853-54; Br.Mus. I-121; Марков -24/287.
ამავე თარიღის და ფიპის იხ.№10804, წ=2,75.

70 T - 991; Nützel I - არ არის; Br.Mus. - არ არის; Марков - არ არის; Lane Poole,Kh. L. - არ არის; Zambaur-p.206.

71 T- 1016; Nützel I-836; Br.Mus. I-115; Марков-23/274

72 T- 1017; Nützel I- 837; Br.Mus. - არ არის; Марков - არ არის.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
			ი ф რ ი̄ კ ი̄ ჲ ა 165Ნ.ჰ(=781/82Ნ)	افريقية
73	10810გ ტაბ. VI	2,79 23/24	როგორც 4,მხოლოდ بافريقية خمس و ستين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖	ცენტრში: الخليفة المهدي/معا امرية هرون/بن امير المومنين ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.
74	10812გ ტაბ. VI	2,83 24/25	166 Ნ. ჰ (= 781/83 Ნ) როგორც წინა, მხოლოდ ست وستين و مئة	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله/عليه وسلم თავზე: محمد ქვეშ: العي (?) ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.
75	10813გ ტაბ. VII	2,65 24/25	როგორც წინა,მხოლოდ სამმაგი რკალი და ზედ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖	როგორც 73.
76	10814გ ტაბ. VII	2,8 25/24	167 Ნ.ჰ(=783/84 Ნ) როგორც 73, მხოლოდ سبع وستين و مئة გარშემო,როგორც წინა.	ცენტრში: الخليفة المهدي/معا امر بنة هرون/بن امير المومنين

73 T - 977; Nützel I - 793; Br. Mus. I-არ არის; Марков-22/238 ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10811, Ნ=2,78.

X ჰარუნის სახელის მოხსენიება ამ მონეტაზე, დაკავშირებულია ჰ.163Ნ. მის დანიშვნასთან მაღრიბის, აზერბაიჯანის და არმინიის მმართველად(T -გვ.103 № 957).

74 T - არ არის; Nützel I- არ არის; Br.Mus. I-არ არის; Марков - არ არის.

75 T - 1000; Nützel I-არ არის; Br.Mus. I-არ არის; Марков - 22/257 ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10990, Ნ=2,68.

76 T- 1018; Nützel I - არ არის; Br.Mus. I-93(განსხვავებული R▼-ით) Марков- 23/283.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამი	შუბრი	ზურგი
			ბასრა	بصرة
77	10817გ.	2,87	160 წ. ჰ (= 776/77 წ)	
	ტაბ. VII	25/26	როგორც 38, მხოლოდ سنتين و مئة	ცენტრში: محمد رسول الله/ صلى الله عليه وسلم/ الخليفة المهدي محمد
			სამმაგი რკალი და ზედ ٥ ٥ ٥ ٥	ირგვლივ ორმაგი რკალი.
78	10819გ	2,9	161 წ. ჰ (= 777/78 წ)	
		24/25	როგორც წინა, მხოლოდ احد و ستين و مئة	როგორც წინა.
			ხაზი جي	
79	10821გ	2,9	162 წ. ჰ (= 777/78 წ)	
	ტაბ. VII	26/27	როგორც 4, მხოლოდ ثنتان و ستين و مئة	როგორც 77, მხოლოდ სტრიქონებს შორის ზედწერილის სხვაგვარი განლაგებით. ქვემ ნიშანი كر
			სამმაგი რკალი და ზედ ٥ ٥ ٥ ٥ ٥ ٥	
			აბბასია ხაზი عباسية	
80	10832გ	2,9	160 წ.ჰ (= 776/77 წ)	
		26/27	როგორც 20,მხოლოდ ستين و مئة	როგორც 19,მხოლოდ ზედწერილის თავზე مح

77 T - 892; Nützel I-800-801; Br.Mus. I-95 (სიტყვა محمد მოთავსებულია ზედწერილის პერპენდიკულარულად) Марков-20/I77. ამავე თარიღისა და ტიპის იხ.№ 10818, წ=2,9.

78 T -909; Nützel I-802-03; Br.Mus. I-96. Марков -2I/I97, ამავე თარიღის და ტიპის, იხ.№10820, წ=2,92.

79 T -922; Nützel I-807-09; Br.Mus. I-101; Марков -2I/200, ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№10822-10831; წწ=2,67; 2;89, 2,72; 2,88; 2,90; 2,63; 2,93; 2,90; 2,90; 2,85.

80 T - 901; Nützel I-813; Br.Mus. I-104; Марков-20/I79 ამავე თარიღის და ტიპის № 10833, 10834, წწ=2,75, 2,70.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
81	10836გ	2,75	161Ნ. ჰ (=777/78 Ნ)	
	ტაბ. VII	25/27	როგორც წინა, მხოლოდ احد وستين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	როგორც წინა, მხოლოდ يزيد შემდეგ سلم ირგვლივ ორმაგი რყალი.
82	10837გ	2,6 25/27	როგორც წინა.	როგორც წინა, მხოლოდ سلم, გარეშე.
83	10838გ	2,8 25/27	როგორც 81.	როგორც წინა, მხოლოდ ზედ- წერილის თავზე ბ
84	10739გ	2,7	162 Ნ. ჰ (=778/79 Ნ)	
		25/26	როგორც 80, მხოლოდ اثنتين وستين و مئة ხაზოვანი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	როგორც 80.
85	10835გ	2,8	163 Ნ. ჰ (=779/80 Ნ)	
	ტაბ. VII	24/25	როგორც 80, მხოლოდ ثلث و ستين و مئة ხაზოვანი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	ცენტრში: محمد رسول الله بني رحمة ქვეშ: بالعبس თავზე: محمد ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.

81 T -911, (მხოლოდ სიტყვა سلم გარეშე) Nützel I-814-15; Br. Mus. I- არ არის; Марков -20/192-195; ამავე თარიღის და ტიპის I ეგზ. ინახება თელავის მუზეუმში, Ნ=2,8, ტაბ. VII

82 T- 911; Nützel I - არ არის; Br.Mus. I - არ არის.

83 T- 912; Nützel I - არ არის; Br.Mus. I- არ არის.

84 T - 926; Nützel I-817; Br.Mus. I-105; Марков - 2I/204 ამავე თარიღის და ტიპის იხ. №10996, Ნ=2,85.

85 T- არ არის; Nützel I - არ არის; Br.Mus. I - 106(სხვა ტიპის) Марков - არ არის. Zambaur -გვ.175.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
86	10848	2,9 25/26	როგორც წინა.	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: 0 ქვეშ: يزيد რკალი ორმაგია.
87	10841ბ	2,7 25/26	როგორც 85.	როგორც წინა, მხოლოდ თავზე ح
88	10840ბ	2,7 26/27	164ნ. ჰ (= 780/81 წ) როგორც 80, მხოლოდ اربع و ستين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0.	როგორც წინა.
89	10845	2,75 24/25	როგორც წინა, მხოლოდ 0 00 0 00 0 00	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله/عليه وسلم თავზე: 0 ქვეშ: يزيد
90	10846ბ	3,00 23	როგორც 88, მხოლოდ რკალი ხაზოვანია და ზედ 0 0 0 0 0 0	როგორც წინა, მხოლოდ ზედ- წერილის თავზე: عبد ქვეშ გაურკვევ.სიტყვა.
91	10847ბ	2,77 24	166 წ. ჰ (= 782/83წ) როგორც 80, მხოლოდ ست و ستين و مئة	როგორც 86.

86 T - 939; Nützel I-არ არის; Br. Mus. I-106; Марков - 2I/2I7.
87 T - 940; Nützel I - 818; Br.Mus. I-არ არის; Марков - 2I/222
88 T -953; Nützel I-819/20; Br.Mus. I-107; Марков - 2I/226
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№10844,წ-2,9 და ერთი ეგზემპლარი თელავის მუზეუმში,წ=2,75 გრ.
89 T - 954; Nützel I-819-20; Br.Mus. I-109; Марков - 2I/227.
91 T - 996; Nützel I-825-26; Br.Mus. III; Марков -22/252.
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10842-50; წწ=2,7;2,82;2,76 და №10851, მხოლოდ თავზე ح წ=2,81.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
92	10852გ	2,75	168 წ. ჰ (784/85 წ)	
		26	როგორც 80, მხოლოდ ثمان و ستين و مئة	როგორც 80, მხოლოდ რკალი წერტილოვანია და ერთმაგი.
			მ ა დ ი ნ ა თ ა ს - ს ა ლ ა მ ი مدينة السلام	
93	10856გ	2,92	159 ნ.ჰ (= 775/76 წ)	
		27/28	როგორც 4, მხოლოდ بمدينة السلام سنة و خمسين و مئة	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله/علية و سلم/الخليفة المهدي
			სამმაგი რკალი და ზედ 0 ∘∘ 0 ∘∘ 0 ∘∘	და შერწყმულწერტილოვანი რკალი.
94	10858გ	2,85	160წ. ჰ (=776/77 წ)	
		26/27	როგორც წინა, მხოლოდ ستين و مئة	როგორც წინა, მხოლოდ ზედწე- რილის ქვეშ
95	10862გ	2,92	161წ.ჰ (=777/78 წ)	
		24	როგორც 93, მხოლოდ احد و ستين و مئة	როგორც წინა.

92 T- 1043; Nützel I - არ არის; Br.Mus. I - არ არის; Lane Poole, Kh.L.- 367; Марков - - 24/288. ამავე ზარაფხანაში მოჭრილია მონეტა ნაწილობრივ შერჩენილი თარიღით იხ.№10854, წ=2,52.

93 T- 881; Nützel I-856-57; Br.Mus. I-122; Марков - 20/I67. ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10857; წ=2,81.

94 T- 889; Nützel I-859-65; Br.Mus. I-124; Марков - 20/I75 ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10859,10860; წწ=2,87,2,85.

95 T- 907; Nützel I-866-75; Br.Mus. I-125; Марков - 20/I87 ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10863-10866; წ=2,93; 2,9; 2,9; 2,89 და ერთი ეგზ. თელავის მუზეუმში, წ=2,92, ტაბ.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
96	10868გ	2,89	162 ნ. ჰ (	= 778/79 ნ)
		23/24	როგორც 93, მხოლოდ اثنتين وستين ومئة	როგორც 94.
97	10873გ	2,9	163ნ. ჰ (= 779/80 ნ)	
		23	როგორც 93, მხოლოდ ثلث وستين ومئة	როგორც 94.
98	10878გ	2,86	164 ნ.ჰ (= 780/81 ნ)	
		23/24	როგორც 93, მხოლოდ اربع وستين ومئة	როგორც 94.
99	10880გ	2,9	165ნ. ჰ (=781/82 ნ)	
		23/24	როგორც 93, მხოლოდ خمس وستين ومئة სამმაგი რკალი და ზედ: 00 00 00 00	როგორც 94, მხოლოდ ზედწერილის ქვეშ خ.
			ზარაფხანა არ იკითხება	
100	10882გ	2,78	166ნ.ჰ (= 782/83 ნ)	
		25/26	როგორც 4, გარშემოწერილიდან ცენტრში: محمد/رسول/الله იკითხება سنة ست .... وستين ومئة	თავზე: ٥ ქვეშ: يزيد.

96 T - 918; Nützel I - 876-88; Br.Mus. I-126; Марков - 2I/205
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№ 10869-72; ნნ=2,87;2,82;2,9,2,9

97 T - 934; Nützel I-889-92; Br.Mus. I - 128; Марков - 2I/2II
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№ 10874-77;ნნ=2,82;2,89;2,84;2,82.

98 T - 951; Nützel I - 898-901; Br.Mus. I - 130; Марков-2I/223-25.
ამავე თარიღისა და ტიპის იხ.№ 10879. ნ=2,92.

99 T - 966; Nützel I - 902-03; Br.Mus. I-131; Марков-22/239

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ხ ა ლ ი ფ ა ჰ ა	ლ ი (ჰ.164-170წ.ჰ-785-786წ)
			მ ა დ ი̄ ნ ა თ ას-სალა̄მი	مدينة السلام
101	10881გ	2,92	169 წ. ჰ (	=785/86)
	ტაბ.VII	23/24	როგორც 93, მხოლოდ تسع و ستين و مئة	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله/عليه وسلم/الخليفة المهدي/ თავზე: مد ქვეშ: ع
102	10943გ	2,83	170წ.ჰ(=786/87წ)	
		23/24	როგორც 93, მხოლოდ سبعين و مئة სიტყვა بسم, თავზე ، რკალს გარეთ ნიშანი ع ი ф რ ი̄ კ ი̄ ჲ ა	როგორც წინა, მხოლოდ თავზე: يبر | يبرهيم ქვეშ: هيم افريقية
103	10915 გ.	2,75	170წ.ჰ(=786/87წ)	
	ტაბ.VII	23/25	როგორც 4, მხოლოდ بافريقية سنة سبعين و مئة ორმაგი ხაზოვანი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	ცენტრში: الخليفة الهدي/معا امربة هرون/ولي عهد المسلمين თავზე: ر ქვეშ: مر

101 T - 1080; Nützel 1-924; br.mus. 1-137. Марков-24/309 (როგორც ხალიფა მაჰდის მოჭრილი)

102 T - 1095; Nützel 1-925; Br.Mus. 1-არ არის; Марков -25/325.

103 T - 1100; Nützel 1-914-16; Br.Mus. 1-არ არის; Марков-25/318-20; ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10916; წ=2,8; და № 10808, ნ=2,66, ტაბ.VIII

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ჰ ა რ ჳ ნ ი ჲ ა	هرونية X
104	10791გ ტაბ. VIII	2,92 24/25	170 ნ. ჰ(=786/87ნ) როგორც 4, მხოლოდ بالهرونية سنة سبعين ومئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 ∘∘ 0 ∘∘ 0 ∘∘	ცენტრში: محمد رسول الله/ الخليفة الهدى/مما امر بة هرون/بن امير المومنين თავზე: ابرهيم ქვეშ: جريز
			جي ٤ ٥ X	
105	10935გ ტაბ. VIII	2,82 24/25	170ნ. ჰ(=786/87ნ) როგორც 79, მხოლოდ سبعين ومئة სამმაგი ნერტ. რკალი და ზედ ⊙⊙ ⊙⊙ ⊙⊙ ⊙⊙	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله/علية وسلم/الخليفة موسر ორმაგი ნერტილოვანი რკალი.
			ʿ ა ბ ბ ა ს ი ჲ ა عباسية 169ნ. ჰ(=785/86 ნ.)	
106	10853გ	2,67 24/25	როგორც 80, მხოლოდ تسع وستين ومئة	ცენტრში: محمد/رسول/الله ქვეშ: يزيد თავზე: ٥ح

X ლოკალიზებული არ არის, შესაძლოა მდებარეობდა არმინიის პროვინციაში.

104 T- 1099; Nützel I-928,29; Br.Mus. I-139; Марков-25/322.
ამავე თარიღის და ტიპის იხ. №10927,10928;ნ-2,77;2,92.

105 T - 1097; Nützel I- არ არის; Br.Mus. I-არ არის; Марков-4-ое добавление ვვ.961,№3319/როგორც ჰარუნ არ-რაშიდის მიერ მოჭრილი/.

106 T -1068; Nützel I-არ არის; Br.Mus. I-136; Марков - არ არის.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
107	10967გ	2,91	170 ნ.ჰ (=786/87 ნ)	
	ტაბ.	25/26	როგორც 80, მხოლოდ سبعين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 000 000 000	როგორც ნინა.
			მუჰამმადი ნ ჲ ა _ محمدية	
108	10895გ	2,78	170ნ.ჰ(=786/87 ნ)	
		23/25	როგორც 63,მხოლოდ سبعين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00 00	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله/علية وسلم/الخليفة الهدى ქვეშ: ه ორმაგი რკალი.
			ხალიფა ჰარუნ არ-რაშიდი(170-193ნ.ჰ=786-809ნ)	
109	10884გ	2,96	არ რ ა̄ ნ ი ارّان	
	ტაბ. VIII	25/26	184ნ.ჰ(=800 ნ.)	
			როგორც 4, მხოლოდ باران سنة اربع وثمنين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 000000	ცენტრში: محمد رسول/الله مما امربة الخليفة/هرون امير المومنين თავზე: X اسد ქვეშ: بن يزيد

107 T - 1102; Nützel 1-919-20; Br.Mus. 1-არ არის;Марков-25/317

108 T - 1096; Nützel 1-223; Br.Mus. 1-არ არის; Марков-25/324
ამავე თარიღის და ტიპის ერთი ეგზ. ინახება თელავის მუზეუმში 5-2,74გრ. ტაბ.

109 T- 1361;Nützel 1- არ არის; Br.Mus. 1-არ არის; Марков- არ არის
X اسد بن يزيد - ასად იბნ იეზიდი არრანის მმართველი ჰ.184ნ.

(Пахомов ,П, стр.95)

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნორა ფოთა	მუხლი	ტუტი
110	10712გ	2,97	187 5. ჰ (= 802/035)	
	ტაბ. VIII	26/27	როგორც წინა, მხოლოდ ثمن و ثنتين و لبس	როგორც წინა, მხოლოდ თავზე: حمزة*
			სამაგი ნერტილოვანი რკალი და შემ 0 0 0 0 0	ქვემ: مزاحن.
111	10885გ	2,97	1885. ჰ (=803/045)	
		25/26	როგორც 109, მხოლოდ ثمن و ثنتين و ثمان	როგორც წინა, მხოლოდ თავზე • • გარშემო •
			შემდეგ ტექსტის ქვემ • •	
			გარშემო ხაზ. რკალი და შემ 000 00 000 00 000 00	
112	10887გ	2,9	1905. ჰ (=805/065)	
	ტაბ. VIII	24/25	როგორც 109, მხოლოდ ثمن و تسعين	ცენტრში: الله/رسول/محمد
				ქვემ: ع/حمزة
				ირკვლივ ხაზოვანი რკალი.
113	10888გ ტაბ. VIII	2,82	როგორც წინა, მხოლოდ რკალი სამაგია.	როგორც წინა, მხოლოდ თავზე: حمزة
				ქვემ: ع/مزاحن.
				რკალი ორმაგია.

110 T - 1423; Nützel I - 1957; (განსხვავებული ტიპის). Br.Mus.- არ-რის;

X حمزة بن عبد المزاحن - ჰუმაიმა იბნ ჰაშიმი არქენიის მმართველი ჰ 1875 (=802/03)

111 T - 1439/ ნერტილების გარშემო შუბრის შენერილის თავზე/. Nützel I -არ არის ; Br.Mus. I - არ არის; Марков-32/525; Пахомов П-стр.100. ამავე ტარიხის და ტიპის იხ. № 10886, ნ=2,94.

112 T-1486; Nützel I - არ არის; Br.Mus.- არ არის; Марков - არ არის; Пахомов - 109 стр. . ამავე ტარიხის და ტიპის იხ. №10889, 10890, 55=2,70 3,04.

113 T- არ არის; Nützel I-არ არის; Br.Mus. I-არ არის; ПахомовII-стрI04 Эрм-330с/554а. /აღწერილობა პირველი/.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გომა	შუბლი	გურგი
114	10883გ	2,88	1915. ჰ (=806/075)	
	ტაბ. VIII	24/25	როგორც 109, მხოლოდ احد وتسعين ومئة და ცენტრალური გედნერილის ქვეშ سر	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: حزيمة ქვეშ: سعيد
			ა რ მ ი ნ ი ჲ ა ارمينية 1885. ჰ (=803/045)	
115	10892გ	2,9	როგორც 4, მხოლოდ بارمنينة سنة ثمان و ثمنين ومئة	ცენტრში: محمد رسول/الله الامين ولى/عهد المسلمين თავზე: حزيمة بن
	ტაბ. VIII	25/26	ორმაგი ნერტილოვანი რკალი და გედ 00000	ქვეშ: حازم ირგვლივ ნერტილოვანი რკალი.
116	10893გ	2,9	1925. ჰ (=807/08)	
	ტაბ. VIII	25/26	როგორც ნინა, მხოლოდ اثنتين وتسعين ومئة	როგორც ნინა მხოლოდ თავზე: ايوب بن x ქვეშ: سليمن/و

114 Т-1499 (განსხვავებული ტიპის). Nützel I - არ არის; Br.Mus. არ არის; Пахомов П - стр.105 , ამავე თარიღის და ტიპის ინ. №10891, ნ = 3,0 გრ.

115 Т - 1440; Nützel I - არ არის; Br.Mus. I - არ არის; Марков - არ არის; Пахомов П-стр.100-101.

x " Эйюба Ибн Сулеймана Р.Фасмер не считал самостоятельным наместником. Однако, помещение на дирхемах одного его имени, притом не только в 192(807/08), но в 193(808/09), позволяет утверждать, что он стоял во главе всей области, как правитель в Арране и во всей Арминии"(Пахомов II-стр.107).

116 Т - 1513; Br.Mus I-არ არის Nützel I-არ არის; Марков- არ არის Пахомов П,-стр.106-107.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			მუჰამმადი	محمدية
117	10894გ	2,84	1705.ჰ(=786/876)	
		24/25	როგორც 54, მხოლოდ سبعين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله/ علية وسلم/الخليفة الرشيد თავზე: مبا ქვეშ: رك ირგვლივ ორმაგი რკალი.
118	10899გ	2,62	1725.ჰ(=788/895)	
		24/25	როგორც ნინა, მხოლოდ اثنين و سبعين و مئة	როგორც ნინა, მხოლოდ თავზე: دا ქვეშ: ود
119	10900გ	2,92	1755.ჰ(=691/925)	
		94	როგორც 117; მხოლოდ خمس و سبعين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 ٥٥ 0 ٥٥ 0 ٥٥	როგორც 117, მხოლოდ ზედნერილის სხვანაირი განლაგებით სტრიქონებს შორის და ქვეშ: يزيد
120	10983გ	2,9	1795.ჰ(=795/965)	
		23/24	როგორც 117, მხოლოდ تسع و سبعين و مئة	როგორც 117, და რკალი ერთმაგია.

117 T - 1110; Br.Mus. I-188; Nützel I-1073-74; Марков -25/330.
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10897,10898. ნნ=2,62;2,95.

118 T - 1150; Nützel I - 1078-79; Br.Mus I-190; Марков - 26/358.

119 T - 1196; Nützel I-1080-82; Br.Mus. I-195; Марков-27/386
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№10901, ნ=2,94.

120 T- 1261; Nützel I - არ არის; Br.Mus. - არ არის; Марков - არ არის

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
121	10902გ	2,92	180ნ.ჰ(=796/97ნ)	
		25/26	როგორც 117, მხოლოდ ثمنين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ: 0 ∘∘ 0 ∘∘ 0 ∘∘	ცენტრში: محمد رسول الله/مصا امر بة الامير الامين/محمد بن امير المومنين في/ولاية محمد بن يحيي თავზე: و ქვეშ: جعفر
122	10903გ	2,92 24/25	როგორც ნინა.	ცენტრში: محمد رسول الله/مصا امر بة الامير الامين/محمد بن امير المومنين ქვეშ: جعفر ირგვლივ ნერტილოვანი რკალი.
123	10805გ	2,85	181 ნ. ჰ (=797/98 ნ)	
		25/26	როგორც 117, მხოლოდ احد وثمنين و مئة ირგვლივ სამმაგი რკალი.	როგორც ნინა, მხოლოდ ზედნერილის თავზე: و და ირგვლივ ორმაგი რკალი.
124	10796გ	2,9	182ნ.ჰ(=798/99ნ.)	
		24/25	როგორც 117, მხოლოდ اثنتين وثمنين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	როგორც 121, მხოლოდ სიტყვა جعفر ქვეშ.

121 T- 1276; Nützel I-1088; Br.Mus. I-არ არის; Марков -29/419
Jane Poole, Kh.L. -472, მხოლოდ თავზე 9 მაგიერ ٥

122 T- 1277; Nützel I - არ არის; Br.Mus. I-196; Марков - არ არის.

123 T- 1296; Nützel I - 1093; Br.Mus. I-197 (ტიპის მიუთითებლად)
Марков-29/435.

124 T- 1314 Nützel I-1096 (ოდნავ განსხვავებული ტიპის). Br.Mus. I-198;
Марков -30/455.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
125	10904გ	2,98	183 წ.ჰ(=799/800 წ)	
	ფაბ./IX	25/26	როგორც 117, მხოლოდ ثلث وثمنين ومئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 •• 0 •• 0 ••	როგორც 122, მხოლოდ ირგვლივ ორმაგი წერფილოვანი რკალია.
126	10905გ	2,78 24/27	როგორც წინა, მხოლოდ რკალი ორმაგია, და ზედ 00000	როგორც წინა, მხოლოდ ზედწერილის ქვეშ: داود
127	10783გ	2,52 24/25	184წ.ჰ(=800წ) როგორც 117, მხოლოდ اربع وثمنين ومئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	როგორც 122, მხოლოდ თავზე: داود ქვეშ: صرد ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.
128	10798გ	2,95	185წ.ჰ(=801წ)	
	ფაბ./IX	25/26	როგორც 117, მხოლოდ خمس وثمنين ومئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 ••• 0 ••• 0 •••	როგორც 123.

125 T - 1341; Nützel I - არ არის. Br.Mus.I-199, მხოლოდ ზედწერილის თავზე سر ; Марков -30/466.

126 T - 1360; Nützel I - არ არის; Br.Mus.I-201 (რგოლების სხვაგვარი განლაგებით). Марков-31/477; Lane Poole, Kh.L. - 480.

128 T- 1374; Nützel I-1109-10; Br.Mus.I - 202; Марков-31/490

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
129	10907გ	2,9	186 ნ. ჰ (=802ნ.)	
		24/25	როგორც 117, მხოლოდ ست و ثمنين و مئة სამმაგი წერტილოვანი რკალი და ზედ: ⊖ .. ⊖ .. ⊖ ..	როგორც 122, მხოლოდ თავზე: سلم ირგვლივ წერტილოვანი რკალი
130	10909გ	3,06 24/26	როგორც წინა, მხოლოდ რკალი ორმაგია და ზედ 00000	როგორც 128.
131	10911გ ტაბ./X	2,82 24/25	188ნ. ჰ (=803/04ნ) როგორც 117, მხოლოდ ثمان و ثمنين و مئة ორმაგი ხაზოვანი რკალი და ზედ: 000000.	როგორც 129, მხოლოდ თავზე: ـه ქვეშ: عبيد
132	10912გ ტაბ./X	2,95 24/25	189ნ. ჰ (=804/05ნ) როგორც 117, მხოლოდ تسع و ثمنين و مئة სამმაგი წერტილოვანი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	ცენტრში: محمد/رسول/الله ქვეშ: ه ირგვლივ წერტილოვანი რკალი.

129 T - 1395; Nützel I - 1116-18; Br.Mus. I - არ არის; Марков - -31/495 ამავე თარიღის და ტიპის, მხოლოდ " سلم " გარეშე ზურგის ზედწერილის თავზე, და Av- ზე წრეების სხვა განლაგებით ის. №10908, ნ-2,7; №10799, ნ-2,9.

130 T- 1398; Nützel I - 1119; Br.Mus. I-203; Марков-31/496.

131 T- 1434; Nützel I - არ არის; Br.Mus. I-არ არის; Марков-32/524

132 T -1431; Nützel I- არ არის; Br. Mus. I-206 (ტიპის მიუთითებლად) Марков-33/534.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
133	10910გ ტაბ. IX	3,97	როგორც წინა, მხოლოდ რკალი ორმაგია და ზედ 0 ○○ 0 ○○ 0 ○○	როგორც 122, მხოლოდ თავზე: عبيد ქვეშ: محلد ორგვლივ წერტილოვანი რკალი.
134	10913გ	2,72	როგორც 132, მხოლოდ ცენტრ. ზედწერილის თავ- ზე: جعفر ქვეშ: عبيد الله ირგვლივ ორმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00 00	როგორც 122, მხოლოდ თავზე: بيق الله. ქვეშ: لام جعفر ირგვლივ წერტილოვანი რკალი.
135	10809გ. ტაბ. IX	3,10 25/26	ი ф რ ი̄ ვ ი̄ ع ა اضريفة 173 წ. ჰ (=789/90 წ.) როგორც 103, მხოლოდ ثلث وسبعين و مئة	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: ع ქვეშ: يزيد. ირგვლივ წერტილოვანი რკალი.

133 T-I45I

134 T = I452 ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10914, წ=2,92.

135 T - 1177; Nützel I-966 (სხვა Rv - ით) ; Br. Mus. I - არ არის; Марков - 27/370.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შ უ ბ ე რ ი	ზ უ რ ზ ი
136	10991ზ	2,75 25/26	როგორც წინა, მხოლოდ რკალი წყმმაგია.	ცენტრში: الله/رسول/محمد თავზე: ح ქვეშ: ح •
137	10917ზ	2,45 25/26	176ნ.ჰ(=792/93) როგორც 103, მხოლოდ ست و ثمنة و سبعين ირგვლივ ორმაგი წერტილოვანი რკალი.	ცენტრში: الله/رسول محمد بني حمد თავზე: ح ح ქვეშ: نصر
138	10980ზ.	2,8 24/25	როგორც წინა.	როგორც წინა, მხოლოდ თავზე. ح ح გარეშე.
139	10918ზ ტაბ. IX	2,6 24/26	როგორც 137.	ცენტრში: الله/رسول/محمد თავზე: ح ქვეშ: بزيز.
140	10815ზ ტაბ. IX	2,7 23/24	179ნ.ჰ(=785/86) როგორც 103, მხოლოდ تسع و ثمنة و سبعين	როგორც წინა, მხოლოდ თავზე: ٥ ქვეშ: ثمنين ირგვლივ ორმაგი რკალი.

136 T -1177-78 (სხვა ტიპის); Br.Mus. I - არ არის; Nützel I -966-68 (განსხვავებული ტიპის) Марков - 27/370(ტიპის მიუთითებლად).

137 T -1213; Nützel I-970; Br.Mus. I-163(ტიპის მიუთითებლად) Марков - 28/394; ამავე ფარიდის იხ.№ 10977,ნ=2,93. (Rv-ის ველნერილის თავზე, ح შორის დიდი წერტილია).

138 T - 1212; Nützel I-971; Марков - 28/392.

139 T -1214(ჩანს ძველი შტამპით არის მოჭრილი,ვინაიდან - بزيز-ი მოკვდა ჰ.170ნ.).ამავე ფარიდის და ტიპის იხ.№10919,ნ=2,89.

140 T - 1270;(სხვა ტიპის). Nützel I -არ არის;Br.Mus. I-არ არის; Марков - არ არის.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
141	10988გ.	2,98	183წ. ჰ (=799/800 წ)	
	ტაბ. IX	24/25	როგორც 103, მხოლოდ ثلث وثمنين و مئة ხაზოვანი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0 ცენტრალური ზედწერილის მეორე და მესამე სტრიქონებს შორის ع .	ცენტრში: محمد رسول الله/ صلى الله عليه وسلم თავზე: محمد ქვეშ: العكى ირგვლივ მეორე გარშემოწერილი: مما امربة الامير الامين محمد بن امير المومنين
142	10987გ	2,92 24/25	როგორც წინა.	ცენტრში: محمد رسول/الله بنى رحمة თავზე: محمد ქვეშ: العكى
			მ ა ̓ ρ ი ნ ბ	̄ χ უ ნ ა ⲉ ⲃ ი معدن باجنيس
			190წ.ჰ (= 805/06წ)	
143	10920 გ. ტაბ. X	2,7 23/25	როგორც 4, მხოლოდ معدن باجنيس سنة تسعين و مئة ორმაგი წერტილოვანი რკალი და ზედ 0 ∘∘ 0 ∘∘ 0 ∘∘	როგორც 122, მხოლოდ თავზე: اص ქვეშ: ع

141 T - 1354(სრული ზედწერილით Rv - ზე; ჩვენს ეგზ.აკლია ولى عهد المسلمين
Nützel I-არ არის; Br.Mus. I-არ არის; Марков -30/47I.

142 T - 1350; Nützel I-978; Br.Mus. I - არ არის; Марков -არ არის.
ამავე ზარაფხანაში მოჭრილი,გაურკვეველი თარიღით იხ.№10816,წ=2,54.

143 T - 1483; Nützel I-1228; Br.Mus. - არ არის; Марков-34/554.
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10921,წ=2,82.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამ	შ უ ბ ე ი	გ უ რ გ ი
144	10929გ	2,89	191ბ.ვ(=806/07ბ)	
	ტაბ.X	24/25	როგორც ციხა,მხოლოდ احد وتسعين ومئة	როგორც 122,მხოლოდ თავზე: جعفر ام ქვეშ: داود
145	10922გ	2,92	192ბ.ვ(=807/08ბ.)	
		22/24	როგორც 143, მხოლოდ اثنتين وتسعين ومئة ორმაგი ნერტილოვანი რკალი და ზედ 00 00 00 00 00	როგორც ციხა.
			ა რ - რ ა ქ ი კ ა	X الرافقة
146	10923გ	2,98	189ბ.ვ(=804/05ბ)	
	ტაბ.X	26	როგორც 4, მხოლოდ بالرقة تسع وثمانين ومئة	ცენტრში: محمد/رسول/الله ქვეშ: • ირგვლივ ორმაგი ნერტილოვანი რკალი.
			სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0.	

144 T - 1502; Nützel I - არ არის; Br.Mus.-არ არის; Марков - 34/56I.

145 T - 1525; Nützel I-არ არის, Br.Mus. - არ არის; Марков-34/578
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10992;ნ=2,82.

X მესოპოტამიის პატარა ქალაქი ,ქ.რაკკას მახლობლად.აშენებული უკანასკნელის დასაცავად.

146 T - 1456;Nützel I - არ არის;Br.Mus. I - არ არის; Марков- არ არის არ არის; ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10924. ნ=2,92 გრ.

№№ რიგ	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ბალხი	بلخ
147	10925გ	2,88	187ნ.ჰ(=802/03ნ)	
	ტაბ. X	23/25	როგორც 4, მხოლოდ بمدينة بلخ سنة سبع و ثمنين و مئة ხაზოვანი რკალი და ზედ θ ... θ ... θ ...	ცენტრში: محمد رسول الله/معا امر بة الامير المامون/عبد الله بن امير المومنين ولى/ولى عهد المسلمين თავზე: و ქვეშ: لح
			189 ნ.ჰ(=804/05 ნ)	
148	10926გ	2,9	როგორც ნინა,მხოლოდ تسع و ثمنين و مئة	როგორც ნინა,მხოლოდ თავზე: على
	ტაბ. X	25/27	ორმაგი ხაზოვანი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	ქვეშ: ـه
			ზარანჯი	زرنج
149	10930გ	2,87	179ნ.ჰ(=795/96ნ)	
	ტაბ.X	25/26	როგორც 4, მხოლოდ بمدينة زرنج سنة تسع و سبعين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	ცენტრში: محمد رسول الله/صلى الله علية وسلم/الخليفة الرشيد თავზე: جعفر ქვეშ: لح

147 T - 1418; Nützel I-1002;Br.Mus. I-173;Марков - 32/5I4
148 T - 1455; Nützel I-1010-11;Br.Mus. I - 175; Марков-33/537
149 T -1267; Nützel I-1020;Br.Mus. - არ არის; Марков - 28/4I7
Lane Poole,Kh. I. -454;

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
150	10931გ	2,7	180ნ.ჰ(=796/97ნ)	
		23/26	როგორც ნინა, მხოლოდ ثمنين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00	როგორც ნინა.
151	10933გ.	3,07	183ნ.ჰ(=799/800ნ.)	
	ტაბ. X	26	როგორც 149, მხოლოდ ثلث و ثمنين و مئة	როგორც 149, მხოლოდ თავზე: علي ქვეშ: بن بركه X سجستان
			ს ი ჯ ი ს თ ა ნ ი (სეჯესთანი)	
152	10936გ	2,72	173ნ.ჰ(=789/90ნ)	
	ტაბ.	24/26	როგორც 4, მხოლოდ سجستان سنة ثلث وسبعين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙ ⊙	ცენტრში: محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم الخليفة هرون თავზე: بن حزيم ქვეშ: ح
153	10997გ	2,85	175ნ. (=791/92 ნ)	
		23/24	როგორც ნინა, მხოლოდ ორმაგი რკალი და ზედ [illegible]	როგორც ნინა.

150 T - 1279; Nützel I-1021; Br.Mus. I-176; Марков -29/422(სხვა Rv - ით). ამავე თარიღის იხ. № 10932, ნ=2,85(მხოლოდ Rv -ის ზ ედნერილის თავზე •)

151 T - 2798; Nützel I-1026; Br.Mus. I-177; Марков -30/472
X პროვინციის სახელწოდება, რომლის დედაქალაქი იყო ზარანჯი. საფიქრებელია, რომ ამ სახელწოდების ქვეშ, სწორედ დედაქალაქი იგულისხმება

152 T -1173; Nützel I-1044, Br.Mus. I-არ არის; Марков-27/373

153 T -1198; Nützel I-1045, Br.Mus.- არ არის; Марков -არ არის.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ბ ა ს რ ა	بصرة
154	10937გ	2,83	182 წ.ჰ (= 798/99 წ)	
		24/25	როგორც 4, მხოლოდ بالبصرة اثنتين وثمنين ومئة	ცენტრში: محمد رسول الله/مما امر بة الامير الامين/محمد بن امير المومنين/
			ორმაგი რკალი და ზედ ● ● ● ● ●	ქვეშ: جعفر عباسيه
			ა ბ ბ ა ს ი ა	
155	10939გ	2,73	171წ.ჰ(=787/88წ)	
		24/25	როგორც 20, მხოლოდ احد وسبعين ومئة	როგორც 20, მხოლოდ თავზე ح და რკალი წერტილოვანია.
			ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	
156	10941გ	2,35	174წ.ჰ(=790/91წ)	
		25/26	როგორც წინა, მხოლოდ اربع وسبعين ومئة	როგორც წინა.
157	10942გ	2,56	176წ.ჰ(=792/93წ)	
		25/26	როგორც 155, მხოლოდ ست وسبعين ومئة	როგორც 155.

154 T - 1390; Nützel I-არ არის; Br.Mus.- 169; Марков - არ არის.
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№10755,წ=2,87.

155 T - 1125; Nützel I-1055;Br.Mus. I-183; Марков-26/336

156 T - 1189; Nützel I- არ არის;Br.Mus. - არ არის; Марков-27/337.

157 T - 1217; Nützel I - არ არის; Br.Mus. - არ არის .
Марков-28/398

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი :
			მ ა რ ვ ი (მერვი)	مرو X
158	10790გ.	2,48	185ნ.ჰ(=801 'ნ)	
	ტაბ.X	25/26	როგორც 4, მხოლოდ بمدينة مرو سنة خمس وثمنين ومئة სიმბოლოს ქვეშ • • ირგვლივ ნერტილოვანი რკალი და ზედ 0 00 0 00 0 00	ცენტრში: محمد رسول الله صلى الله علية وسلم/مما امر بة الامير الامين/محمد بن امير المومنين თავზე: على ქვეშ: ع
			მ ა ლ ი ნ ა	ა ს- სალ̄ამი مدينة السلام
159	10944გ.	3;08	171ნ.ჰ(=787/88 ნ)	
	ტაბ.X	24/25	როგორც 4, მხოლოდ بمدينة السلام سنة احد وسبعين ومئة სამმაგი ნერტილოვანი რკალი და ზედ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖	ცენტრში: محمد/رسول/الله ქვეშ: ع ირგვლივ ხაზოვანი რკალი და გარ- შემონერილი: مما امر بة عبد الله هرون امير المومنين ხაზოვანი რკალი და მეორე, ჩვეულებრი- ვი გარშემონერილი.
160	10945გ.	2,64	179ნ.ჰ(=795/96ნ)	
		24/25	როგორც ნინა, მხოლოდ تسع وسبعين ومئة	ცენტრში: محمد رسول الله/مما امر بة الامير الامين/محمد بن امير المومنين

X ხორასნის პროვინციის ერთერთი მნიშვნელოვანი ქალაქი.

158 T- 1380; Nützel I-არ არის; Br.Mus. - არ არის; Марков 3I/486 Lane Poole, Kh. L.- არ არის.

159 T - 1122; Nützel I - 1146; Br.Mus. - არ არის; Марков - 26/345

160 T -1258; Nützel I- 1151-55; Br.Mus.I-212; Марков - 28/409.

ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№10946,10947,10974;ნნ-2,78;2,99;2,92.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამა	შ უ ბ ე რ ი	ზ უ რ გ ი
			ორმაგი რკალი და ბედ ooooooo	ქვეშ: جعفر ირგვლივ, როგორც წინა.
161	10948გ	2,82	180 წ.ჰ(=796/978)	
		24/26	როგორც 159, მხოლოდ, ثمنين و مئة ორმაგი რკალი და ბედ 0 0 0 0 0 0	როგორც წინა.
162	10951გ	2,91	181წ.ჰ(=797/98წ)	
		25/26	როგორც 159, მხოლოდ احد وثمنين و مئة ორმაგი რკალი და ბედ 0 0 0 0 0 0	როგორც 160.
163	10952გ	2,91	როგორც წინა, მხოლოდ ორმაგი რკალი და ბედ 0 oo 0 oo 0 oo	ცენტრში: الله/رسول/محمد ქვეშ: ح რკალი ორმაგია.
164	10954გ	2,91	182წ.ჰ(=798/99 წ)	
		26/27	როგორც 159, მხოლოდ اثنتين وثمنين و مئة ორმაგი რკალი და ბედ 0 0 00 00 00 00	როგორც 160, მეორე გარშემო-ბერიღის გარეშე.

161 T - 1274, Nützel I-1156-58, Br.Mus I -213; Марков -29/424. ამავე თარიღის და ტიპის იხ. № 10949, 10950წ. ბწ=2,91; 2,9.

162 T- 1294; Nützel I-1163, Br.Mus. I-214; Марков - 29/431 ამავე თარიღის და ტიპის იხ. №10956, წ=2,94.

163 Nützel I - 1162; Br.Mus. - არ არის.

164 T - 1311; Nützel I -1168; Br.Mus. I-215; Марков -30/464 ამავე თარიღის და ტიპის იხ. № 10955, 10957. ბწ=2,95; 2,96.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამა	მ უ ხ ლ ი	გ უ რ გ ი
165	10938გ	2,66	183ხ.ჰ(=799/800)	
		25/26	როგორც 159, მხოლოდ ثمن و تسعين و مئة	როგორც წინა.
			ორმაგი რკალი და გედ 0 0 0 0 0	
166	10953გ.	2,93	185ხ. ჰ (=801ხ)	
		26/27	როგორც 159ხ. მხოლოდ خمس و تسعين و مئة	როგორც 160,მეორე გარშემო-ნერიღის გარეშე.
			ორმაგი რკალი და გედ 00 00 00 00 00	
167	10969გ	2,85	186ხ.ჰ(=802ხ)	
		24/25	როგორც 159, მხოლოდ ست و تسعين و مئة	როგორც წინა.
			სამმაგი რკალი და გედ 0 oo 0 oo 0 oo	
168	10970გ.	2,91	187ხ.ჰ(=802/03ხ)	
		24	როგორც 159, მხოლოდ سبع و تسعين و مئة	ცენტრში: الله/رسول/محمد ორმაგი რკალი.
			სამმაგი რკალი და გედ 00 00 00 00 00 00	

165 T- 1340; Nützel I-1169-71; Br.Mus. I-216; Марков- -30/470; ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№10726,ხ=2,87. ტაბ.XI

166 T - 1373; Br.Mus. I-218; Nützel I-1175-78; Марков -31/484.

167 T - 1394; Nützel I-1179-81; Br.Mus. I-219; Марков-31/493.

168 T - 1410; Nützel I-1182-98; Br.Mus. I-220; Марков-32/508
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10971, ხ=2,95.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
169	10972გ	2,72	189ნ.ჰ(=804/05ნ	),
		24/25	როგორც 159, მხოლოდ تسع وثمنين ومئة სამი ნერტილოვანი რკალი და ზედ 0 ∘∘ 0 ∘∘ 0 ∘∘	როგორც ნინა, მხოლოდ ბოლო- ში ა
170	10973გ	2,85	191ნ. ჰ(=806/07)	
		21	როგორც 159; მხოლოდ احد وتسعين ومئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 ∘∘ 0 ∘∘ 0 ∘∘	როგორც ნინა.
			ზ ა რ ა ფ ხ ა ნ ა	არ ირკვევა
			176ნ.ჰ(=792/93ნ)	
171	10975გ	2,65	როგორც 4, გარშემონერილში	ცენტრში: محمد/رسول/الله
	ტაბ.XI	22	ქალაქი არ იკითხება: ست وسبعين ومئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	თავზე და ქვეშ რაღაც ნიშნე- ბია. რკალი ნერტილოვანია.
			ხ ა ლ ი ფ ა	ამინი(ჰ193-198ნ=809-813ნნ)
			ა რ მ ი̄ ნ ი̄ ჲ ა	ارمينية
172	10976გ	2,95	195ნ.ჰ(=810/11 ნ)	
	ტაბ.XI	22	როგორც 115, მხოლოდ خمسر وتسعين ومئة	ცენტრში: محمد رسول/الله معا امر بة الامين/محمد امير المومنين

169 T - 1446; Nützel I-1193-97; Br.Mus.-222; Марков -33/532

170 T - 1492; Nützel I-1206-11; Br.Mus. I-224; Марков -39/565 .

I72 T-I609; Nützel Iარარის Br.Mus. -არ არის Марков-37/626.
Пахомов II-стр.I09

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ორმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00	თავზე: اسد بن ქვეშ: يزيد ირგვლივ წერტ.რკალი.
173	10978გ ტაბ. XI	2,87 23/24	მ ა ʿ ი ნ ბა̄ჯუნაჲსი 194ნ.ჰ(=809/10ნ) როგორც 143,მხოლოდ اربع وتسعين و مئة	معدن باجنيس ცენტრში: محمد رسول الله/ مما امر بة الخليفة/محمد امير المومنين ქვეშ: عبد ირგვლივ წერტილოვანი რკალი
174	10979გ ტაბ. XI	2,89 24/25	როგორც წინა;	როგორც წინა;მხოლოდ თავზე داود ქვეშ: صرد ორმაგი წერტილოვანი რკალი
			მ ა ი ი̄ ნ ა თ ას-სალა̄მი	مدينة السلام
175	10980გ ტაბ. XI	2,92 24/25	195ნ.ჰ(=810/11ნ) როგორც 26,მხოლოდ خمس وتسعين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00 00	ცენტრში: محمد رسول الله/مما امر بة عبد الله الامين/محمد امير المومنين თავზე: ربى الله ქვეშ: العباس

173 T- 2820; Nützel I-არ არის,Br.Mus.I-არ არის; Марков- 36/611; Rare-ბ3.64,№245.

174 T - 1587; Nützel I - არ არის; Br.Mus. I-არ არის; Марков-36/613

175 T- 1597; Nützel I-1288-90; Br.Mus I-243. Марков - 36/682.

ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№10981,ნ=2,85.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
			ნ ი̄ ს ა̄ ბ უ რ ი	نيسابور X
176	10998გ	2,81	195ნ.ჰ(=810/11ნ)	
	ტაბ. XI	24/25	როგორც 4, მხოლოდ بمدينة نيسابور سنة خمس وتسعين ومئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	ცენტრში: محمد رسول/الله مما امربة/الامام المامون თავზე: لله ქვეშ: الفضل
			ხ ა ლ ი ფ ა მამუნი(ჰ.198-218ნ=813-833ნ)	
177	10934გ	3,01	სამარკანდი (სამარყანდი)	سمرقند XX
	ტაბ. XI	24/25	198ნ.ჰ(=813/14ნ)	
			როგორც 4, მხოლოდ بمدينة سمرقند سنة ثمان وتسعين ومئة	ცენტრში: محمد رسول الله/ مما امربة الامير/المامون امير المومنين თავზე: الله وبه ქვეშ: الفضل
			მ უ ჰ ა მ მ ა დ ი̄ ჲ ა	محمدية
178	10982გ	2,92	200ნ.ჰ(=815/16ნ)	
	ტაბ. XI	24/25	როგორც 4, მხოლოდ بالمحمدية سنة مائتين	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: لله ქვეშ: ذو الرياستين ირგვლივ ორმაგი რკალი.

X ამავე სახელწოდების ოლქის მთავარი ქალაქი, ხორასნის პროვინციაში.

176 T - 1627; Nützel I-არ არის; Br. Mus. - არ არის; Марков -37/632; Rare - არ არის; Lane Poole, Kh.L. - არ არის.

XX სოღდის მთავარი ქალაქი.

177 T - 1679; Nützel I-1365-67; Br.Mus. I-286; Марков - 39/666

178 T - 1706; Nützel I -არ არის; Br.Mus. IX-289ᵛ; Марков-добавление стр.845, №697 а

NN რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ე ი	ზ უ რ ზ ი
			მაღინათ ას- საღშმი مدينة السلام	
179	10984ზ	2,96	. 204ნ.ჳ(=819/20ნ).	
		25/26	როგორც 4, მხოლოდ مدينة السلام و ربا سنة مايتين და მეორე კონცენტრ. ღეგენდა بعد من وفق من يمن الله و	ცენტრში: الله/ رسول/ محمد ფავზე: لله რკალი ორმაგია.
180	10985ზ	2,9	როგორც წინა, მხოლოდ მეორე	როგორც წინა, მხოლოდ თავზე:
		24/25	კონცენტრული ზედწერილის გა-	الخليفة العاهو
			რეშე; ორმაგი რკალი და ზედ	ქვეშ: يمن
			00 00 00 00 00	ირგვლივ შერწყმულწერტილოვა-
				ნი რკალი.
			აბბასიდა عباسيه	
			თარიღი არ ირკვევა.	
181	10993ზ	2,29	როგორც 155, მხოლოდ	ცენტრში: الله/ رسول محمد
		24/26	سنة ... و مئة	صلى الله/ عليه و سلم
				თავზე: გაურკვეველი ნიშნ.
				ქვეშ: ⊰⊰
				ირგვლივ წერტილოვანი რკალი.
182	10994ზ	2,78	თარიღი ნაწილობრივაც არ	ცენტრში: الله/ رسول/ محمد
		25/26	იკითხება.	თავზე: ⊰
				ქვეშ: ⊰⊰
183	10995ზ	2,45	როგორც 181.	ცენტრში: .../ رسول/ محمد
		25/26		თავზე: ⊰
				ქვეშ: ⊰

179 T - 1751 ; Nützel I-1408; Br.Mus. IX-295ზ; Марков -41/724
180 T - 1750; Nützel I-1406; Br.Mus. IX-295ა Марков -არ არის
181,182,183- მონეტების ზედწერილები დამახინჯებულია და უხეშად შესრულებულიც.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
184	10789გ	2,29 25/26	ზარაფხანა და მოჭრის თარიღი არ ირკვევა არაბული დირჰემის უხეში მიბაძვა	 უხეში მიბაძვა
			3) ი დ რ ი ს ი ა ნ ე ბ ი იდრის I (ჰ.172-177=789-793 ნნ) ვ ა̄ ლ ი ლ ა وليلة X	
185	11000გ ტაბ. XI	2,66 25/26	173 ნ.ჰ(=789/90ნ) როგორც 4, მხოლოდ بوليلة سنة ثمان و سبعين و مئة ნერტილოვანი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله/علية و سلم ქვეშ: على ირგვლივ ნერტილოვანი რკალი და გარშემონერილი; مما امربة ادريس بن عبد الله جاء الحق و زهق الماما ان الباطل كان زهوقا ხაზოვანი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0

X ქალაქი ჩრდ.აფრიკაში. ძველი რომაული ქალაქის ვალუბილისის ახალი სახელნოდება იდრისიანების დროს (Ш.Андре Жилье , История Северной Африки, Л.1961, стр.51).

85 Lavoix - II-891; Br.Mus. - არ არის; Nützel II- არ არის; Марков - 78/1.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
186	10896გ ტაბ. XII	2,72 25/27	როგორც წინა, მხოლოდ სამმაგი შერწყმულწერტილოვანი რკალი და ზედ ● ● ● ● ● ●	ცენტრში: محمد/رسول/الله ქვეშ: علی ირგვლივ როგორც წინა.
			ი დ რ ი ს II (ჰ.177=213=793-828წ) ვ ა̄ ლ ი ლ ა وليله	
187	10999გ ტაბ. XII	2,6 25/26	180წ.ჰ(=796/97 წ) როგორც 185, მხოლოდ ثمنين و مئة ირგვლივ, როგორც წინა.	როგორც 185, მხოლოდ ზედ წერილის თავზე: ادريس

186 Nützel II-არ არის.Br.Mus. II- არ არის; Эрмитаж - ველიამინოვ -ზერნოვის კოლექცია, ყუთი 4, № 765. Трутовский-286.

187 Nützel II - არ არის,Br.Mus. II-186; Марков - 78/I8.

განძის შედგენილობა

1. სასანიანები – 3 ეგზ.
2. ომაიანები– 15 ეგზ.
3. ესპანეთის ომაიანები – 1 ეგზ.
4. ʿაბბასიანთა მომხრეები – 1.ეგზ.
5. ʿაბბასიანები – 282 ეგზ.
6. იერისიანები – 2 ეგზ.

მ მ ა რ თ ვ ე ლ ე ბ ი

1. ხოსრო II – 3 ეკზ.
2. ხალიფა ʿაბდ ალ–მალიქ ომაიანის დრო – 1 ეგზ.
3. " ვალიდ I " " – 5 ეგზ.
4. ჰიშამ " " – 5 "
5. " ვალიდ II " " – 2 "
6. " მარვან II " " – 3 "
7. ʿაბდ–არ–რაჰმან I ესპანეთის ომაიანი – 1 ეგზ.
8. ხალიფა საფაჰ აბასიანი – 1 ეგზ.
9. " მანსურ აბასიანი – 80 ეგზ.
10. " მაჰდი " – 83 "
11. " ჰადი " – 13 "
12. " ჰარუნ არ–რაშიდ " –91 "
13. " ამინ " 6 "
14. " მამუნ " 8 "
15. იერის I იერისიანი – 1 "
16. იერის II –"– – 1 "

ზარაფხანები

1. ჰარათი (ჰერათი) هراة - 1 ეგზ.
2. შაჯ ალ-თაჯმარა شق التيمرة - 1 ეგზ.
3. ისტახრი اصطخر - 1 ეგზ.
4. ვასიტი واسط - 8 ეგზ.
5. რაჲ (რეი) الري - 4 ეგზ.
6. ას-სამიჲა السامية - 1 ეგზ.
7. არრანი ارّان - 10 ეგზ.
8. აბბასიჲა عباسية - 35 ეგზ.
9. მადინათ ას-სალამი (ბაღდადი) مدينة السلام - 84 ეგზ.
10. ალ-ანდალუსი الاندلس - 1 ეგზ.
11. არდაშირ ხუორა اردشير حرة - 2 ეგზ.
12. ბ ა ს რ ა بصرة - 16 ეგზ.
13. ქ უ ფ ა كوفة - 19 ეგზ.
14. მუჰამმადიჲა - محمدية - 49 ეგზ.
15. მარვი (მერვი) مرو - 1 ეგზ.
16. ჰარუნიჲა هرونية - 3 "
17. ჰარუნაბადი هرون اباد - 2 "
18. ქირმანი كرمان - 3 "
19. იფრიკიჲა افريقية - 20 "
20. ჯაჲ ანუ ისბაჰანი جي - 1 "
21. არმინიჲა ارمينية - 3 ეგზ.
22. მაჲინ ბაჯუნაჲსი معدن باجنيس - 7 ეგზ.
23. ბ ა ლ ხ ი بلخ - 2 ეგზ.
24. ზარანჯი زرنج - 4 ეგზ.
25. სამარკანდი (სამარყანდი) سمرقند - 1 ეგზ.
26. არ-რაფიკა الرافيقة - 2 ეგზ.
27. სიჯისთანი سجستان - 4 ეგზ.

28. ნისაბური نيسابور - 1 ეკზ.

29. დიმიშკი (დამასკო) دمشق - 1 ეკზ.

30. ვალილა وليلة - 2 ეკზ.

31. ზარაფხანა არ იკითხება - 3 ეკზ.

„უპასპორტო" გ ა ნ ძ ი

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
			ა) ო მ ა ი ა ნ ე ბ ი.	
			ბ ა ს რ ა بصرة.	
1	609გ.	2,78	100 ნ. ჰ (= 718/19 ნ)	
	ტაბ. XII	27	ცენტრში: لا اله الا الله وحدة/ لا شريك له	ცენტრში: الله احد الله/ الصمد لم يلد و/لم يولد و لم يكن/له كوا احد
			გარშემო: بسم الله ضرب هذا الدرهم بالبصرة سنة مئة	გარშემო: محمد رسول الله ارسله بالهدى ودين الحق ليظهرة على الدين كله ولو كرة المشركون
			ირგვლივ სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	ირგვლივ ხაზოვანი რკალი და 0 0 0 0 0
			დ ი მ ი შ კ ი (დამასკო) دمشق	
2	610გ	2,71	101 ნ.ჰ(=719/20ნ)	
	ტაბ. XII	25/26	როგორც ნინა, მხოლოდ بدمشق سنة احد و مئة	როგორც ნინა.
			ა ს - ს ა̄ მ ი̄ ა	السامية
3	618გ	2,79	131ნ.ჰ(=748/49 ნ.)	
	ტაბ. XII	24	როგორც 1, მხოლოდ بالسامئة سنة احد و ثلثين و مئة	როგორც 1.
			სამმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00	

1 T- 478; Nützel II-305; Br.Mus. I-471; Марков - 7/168
2 T- არ არის; Walker II-378; Nützel I-475; Марков -7/174
3 T - 651, ქალაქი წაკითხულია " الشامية - "Эль-Шамиа" " Walker II - - 425; Nützel I-585; Марков - 12/295.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
4	606გ	2,67	სუ̄კ აღ-აჰვა̄ზი سوق الاهواز X	
	ტაბ.XII	25/26	95ნ.ჰ(=713/14ნ)	
			როგორც I, მხოლოდ بسوق الاهواز سنة خمس وتسعين.	როგორც I.
			ქ ი რ მ ა̄ ნ ი كرمان	
5	604გ	2,45	90ნ.ჰ(=708/09ნ)	
	ტაბ.XII	26	როგორც I, მხოლოდ بكرمان في سنة تسعين	როგორც I.
			მ ა̄ ჰ ი ماهي XX	
6	608გ	2,85	97ნ.ჰ (=715/16 ნ)	
	ტაბ.XII	26	როგორც I, მხოლოდ بماهي في سنة سبع وتسعين.	როგორც I
			ვ ა̄ ს ი ტ ი واسط	
7	605გ	2,49	94ნ. ჰ (=712/13 ნ)	
	ტაბ.XII	25	როგორც I, მხოლოდ لواسط في سنة اربع وتسعين	როგორც I.

X ხუზისთანის პროვინციის მთავარი ქალაქი, დიდი სავაჭრო ცენტრი.

4 Iavoix -N3IO (Paris, Bibliotheque Nationale), უნიკუმია, ა აღნერილი მეორე ცალია.

5 T - არ არის; Walker II-454; Nützel I-401; Марков - 3/I54

XX მისი აღგილმდებარეობა ზუსტად ლოკალიზებული არ არის. ზოგნი ათავსებენ მას მარვის(მერვი) მახლობლად, ხორასნის პროვინციაში, ზოგნი კი ჰამადანის ახლოს, ჯიბალის პროვინციაში.

6 T - 2732; Walker II -479; Nützel I-არ არის; Марков -6/I45

7 T - არ არის; Walker II-538; Nützel I-430-31; Марков 4/98

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამ	შუბერი	გურგი
8	607გ	2,78	96 ნ.ჰ (714/15 ნ)	
		26/27	როგორც წინა, მხოლოდ ست و تسعين	როგორც I.
9	611გ	2,87	105ნ.ჰ(=723/24ნ)	
		24/25	როგორც 7, მხოლოდ خمس و مئة	როგორც I.
10	612გ	3,13	116ნ.ჰ(=734/35ნ)	
	გაბ. XII	28	ست و عشر و مئة ირგვლივ სამი რკალი და გედ θ θ θ	
11	613გ	2,67	122ნ.ჰ(=739/40ნ)	
		22/23	როგორც 7, მხოლოდ اثنتين و عشرين و مئة ორმაგი რკალი და გედ 0 0 0 0 0	როგორც I.
12	614გ	2,81	125ნ.ჰ(=742/43ნ)	
		24/25	როგორც 7, მხოლოდ خمس و عشرين و مئة გარშემო,როგორც წინაზე.	როგორც I.
13	615გ	2,45	126ნ.ჰ(=743/44ნ)	
		24	როგორც 7, მხოლოდ ست و عشرين و مئة სამმაგი რკალი და გედ 0 0 0 0	როგორც I.

8 T- 433; Walker II-541; Nützel I-435-37; Марков- 5/I27.
9 T 519; Walker II-548; Nützel I-495; Марков -8/I99.
10 T 577; Walker II-565; Nützel I-553-54; Марков - 9/235.
11 T 614; Walker II-573; Nützel I-565; Марков - I0/259.
12 T 622; Walker II-577; Nützel I-570-71; Марков - I0/270
13 T- 627; Walker II-578-81; Nützel I-574; Марков - II/275.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
14	616გ	2,75	130ნ.ჰ(=747/48 ნ)	
	ტაბ.XIII	24	როგორც 7,მხოლოდ ثلثين و مئة ირგვლივ სამმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00 00 ბ) ა̓ ბ ბ ა̄ ს ი ა ნ ე ბ ი ხალიფა მანსური(ჰ.136-158=754-775ნ) ქ ე̄ ფ ა كوفة	როგორც I.
15	619გ	2,85	144 ნ.ჰ(=761/62 ნ)	
	ტაბ.XIII	25	როგორც I, მხოლოდ بالكوفة سنة اربع و اربعين ومئة სამმაგი რკალი და ზედ ⊙ ○○ ⊙ ○○ ⊙ ○○ ბ ა ს რ ა بصرة.	ცენტრში: محمد/رسول/الله/∴ ირგვლივ როგორც I. რკალი სამმაგია.
16	620გ	2,81	144ნ.ჰ(=762/62)	
	ტაბ.XIII	26	როგორც I, მხოლოდ اربع و اربعين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 000⊙000⊙000⊙	როგორც-წინა, მხოლოდ ზედწერილის ქვეშ بر

14 T- 645; Walker II-585;Nützel I-594; Марков - I2/290.
ამავე ფარიღის და ტიპის იხ.№617,ნ=2,70.

15 T- 727; Br.Mus. I-64; Nützel I-685; Марков - I6/53

16 T- 730; Br.Mus. I-40; Nützel I-660. Марков - I6/52

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			მ ა დ ი̄ ნ ა თ ას-სალა̄მი مدينة السلام	
17	621გ	2,89	148ნ.ჰ(=765/66 ნ)	
		25/26	როგორც 1,მხოლოდ بمدينة السلام سنة ثمان واربعين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 ∘∘ 0 ∘∘ 0 ∘∘	როგორც 15, მხოლოდ ზედწერილის ქვეშ ح და რკალი ორმაგია.
18	623გ.	2,85 25/26	I5I ნ.ჰ(=768ნ) როგორც წინა,მხოლოდ احد و خمسين و مئة	როგორც წინა.
			მ უ ჰ ა მ მ ა დ ი̄ ჲ ა محمدية	
19	622გ	2,8	149ნ.ჰ(=766/67ნ)	
		25	როგორც 1, მხოლოდ بالمحمدية سنة تسع واربعين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00	ცენტრში: مفا امر به ا/المهدى محمد/بن امير المومنين ზედწერილის თავზე: • ქვეშ: ع რკალი ორმაგია.
			ხ ა ლ ი ფ ა მაჰდი(ჰ.158-169ნ=775-785 ნ)	
			მ ა დ ი̄ ნ ა თ ას-სალა̄მი مدينة السلام :61ნ.ჰ(=777/78ნ)	
20	624გ.	2,85 24	როგორც 17,მხოლოდ احد وستين و مئة	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله علية وسلم/الخليفة المهدى ზედწერილის ქვეშ: • ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.

17 T- 771; Br.Mus. 1-68,Nützel 1-712 ; Марков - I7/86.
18 T- 797; Br.Mus. 1-71; Nützel 1-716-17; Марков - I7/I06
19 T- 784; Br.Mus. 1-50; Nützel 1-693; Марков - I7/96
20 T- 907; Br.Mus. 1-125; Nüzel 1-866-75; Марков - 20/I88-I89.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
21	625გ	2,85	162ნ.ჰ(=778/79 ნ)	
		23	როგორც 17, მხოლოდ اثنتين و ستين و مئة	როგორც ნინა.
22	629გ	2,86	163ნ.ჰ(=779/80ნ)	
		22/23	როგორც 17, მხოლოდ ثلث و ستين و مئة	როგორც 20.
23	630გ	2,79	164ნ.ჰ (= 780/81 ნნ)	
		22/23	როგორც 17, მხოლოდ اربع و ستين و مئة حي ع د x	როგორც 20,
24	628გ	2,87	162ნ.ჰ(=778/79ნ)	
	ტაბ. XIII	25/26	როგორც 1, მხოლოდ بمدينة جي سنة اثنتين و ستين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ ბ ა ს რ ა بصرة	როგორც 20, მხოლოდ ზედნერიღის ქვეშ نجى
25	631გ	2,87	167ნ ჰ(=783/84ნ)	
	ტაბ. XIII	24	როგორც 1, მხოლოდ سبع و ستين و مئة რკალი ორმაგია.	ცენტრში: الخليفة المهدي/مط امرية/ موسى ولي/عهد المسلمين ზედნერიღის ქვეშ: يزيد

21 T - 918; Br. Mus. 1-126; Nützel 1 - 876-88; Марков 2I/205-06
ამავე თარიღის და ტიპის იხ. №№ 626,627 ნნ=2,85;2,85.
22 T - 934; Br.Mus. 1-127; Nützel 1-889-892; Марков -21/211
23 T - 951 Br.Mus. 1-130; Nützel 1-898-901; Марков - 2I/223.
24 T - 922; Br.Mus. 1-101; Nützel 1-807-809; Марков- არ არის.
25 T - 2772(ზედნერ.ქვეშ نصير) Br.Mus. 1-არ არის; Марков -23/284
ქვეშ نصير Lane Poole, Kh.L.- p.43,N357, მხოლოდ ზედნერიღის

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ხ ა ლ ი ფ ა ჰ ა დ ი (ჰ.169-179=785-786ნ)	
26	632გ	2,86	جي عد x	
	ტაბ.XIII	24	170ნ.ჰ(=786/87ნ)	
			როგორც 24 მხოლოდ سبعين ومئة	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله/ علية وسلم/ الخليفة موسى/
			სამმაგი რკალი და ზედ	ორმაგი შერნყმულ ნერტილოვანი
			⊖⊖ ⊖⊖ ⊖⊖ ⊖⊖	რკალი.
			ხალიფა ჰარუნ არ-რაშიდი (ჰ.170-193=786-809ნ)	
27	637გ	2,88	ا ر م ن ي ن ي ع ا ارمينية	
	ტაბ.XIII	25	177 ნ.ჰ(=793/94ნ)	
			როგორც I, მხოლოდ بارمينية سنة سبع و سبعين ومئة	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله/ عليه وسلم/الفضل X
				რკალი ნერტილოვანია.
			ორმაგი ნერტილოვანი რკალი	
			და ზედ 00 00 00 00	
28	639გ	2,94	186ნ.ჰ(=802 ნ.)	ცენტრში: محمد رسول/الله الامين
	ტაბ.XIII	26/27	როგორც ნინა, მხოლოდ ست وثمنين ومئة	ولي/ عهد المسلمين
			ორმაგი ნერტილოვანი რკალი	თავზე: اسد بن
			და ზედ 0 ∘∘ 0 ∘∘ 0 ∘∘	ქვეშ: يزيد.
			ბ ა ლ ხ ი بلخ	
29	638გ	2,76	182ნ.ჰ(=798/99 ნ)	
	ტაბ.XIII	24/25	როგორც I, მხოლოდ اثنتين وثمنين ومئة	ცენტრში: محمد رسول الله/

26 T - 1097; Br.Mus I-არ არის; Nützel I-არ არის; Марков - არ არის.

27 T- არ არის; Br.Mus. I-არ არის; Nützel I-არ არის; Марков - არ არის. ე.პახომოვისათვის მხოლოდ ჩვენს მიერ აღნერილი ეგზემპლარია ცნობილი. (Монеты Азербайджана П,стр. ბ3.88-89) უნიკალურია.

X არმინინისა და ზოგი სხვა ოლქის მმართველი აღ-ფადლ იბნ იაჰა აღ-ბარმეკი (Пахомов П,стр.88)

28 T - 1406; Br.Mus. I-არ არის; Nützel I-არ არის; **Марков** -არ არის.

29 T - 1327; Br.Mus. I-170; Nützel I-983-84; Марков - 30/45I.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
			ორმაგი ნერტილოვანი რკალი და ზედ 0 ∘∘∘ 0 ∘∘∘ 0 ∘∘∘	معا امربة الامير الامين/ محمد بن امير المومنين/ولي عهد المسلمين ქვეშ: ح
			მ უ ჰ ა მ მ ა დ ი ნ ა 170ნ.ჰ(=786/87ნ)	محمدية
30	633გ	2,86 24/25	როგორც 19, მხოლოდ سبعين و مئة რკალი ორმაგია.	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله/علية وسلم/الخليفة الرشيد თავზე: مبا ქვეშ: رك
31	641გ	2,85 24	188ნ.ჰ(=803/04ნ) როგორც ნინა, მხოლოდ ثمان وثمنين و مئة სამმაგი შერნყმულნერტილოვანი რკალი და ზედ 00000	ცენტრში: محمد/رسول/الله ქვეშ: ه რკალი ერთმაგია.
			მადინათ ას-სალამი	مدينة السلام
32	634გ	2,85 24/25	172ნ.ჰ(=788/89ნ) როგორც 17,მხოლოდ اثنتين و سبعين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖ ⊖	ცენტრში: محمد/رسول/الله ირგვლივ ორი კონცენტრული გარშემონერილი,გარეთა როგორც 1 ,შიდა: معا امربة عبد الله هرون امير المومنين

30 T - 1110; Br.Mus. 1 - 188; Nützel 1-1073-74; Марков-25/330-31
31 T - 1431; Br.Mus. 1- 204; Nützel 1-1125-26; Марков-32/524
32 T - 1147; Br.Mus 1-არ არის; Nützel 1-არ არის; Марков -არ არის.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამ	შ უ ბ ე რ ი	გ უ რ გ ი
32	635გ	2,89	175ბ.ჰ(=791/92ბ)	
		22/23	როგორც 17, მხოლოდ خمس و سبعين و مئة	როგორც წინა.
			ორმაგი რკალი და გედ 0 0 0 0 0	
34	640გ	2,89	188 ბ.ჰ(=803/04ბ)	
		23	როგორც 17, მხოლოდ ثمان و ثمنين و مئة	როგორც 31.
			სამმაგი რკალი და გედ 0 0 0 0 0	
35	642გ	2,9	191 ბ.ჰ(=806/07)	
		21/22	როგორც 17, მხოლოდ احد و تسعين و مئة	როგორც 31.
36	643გ	2,9	192 ბ.ჰ(=807/08ბ)	
		21	როგორც 17, მხოლოდ اثنين و تسعين و مئة	როგორც 31.
			ორმაგი რკალი და გედ 00 00 00 00	
37	644გ	2,87	193ბ.ჰ(=808/09ბ)	
		22	როგორც 17, მხოლოდ ثلث و تسعين و مئة	როგორც 31.
			ორმაგი რკალი და გედ 0 00 0 00 0 00	

33 T - 1195; Br.Mus. I-211; Nützel I - 1148-50; Марков-28/390
ამავე ფარიღის და ტიპის იხ.№63 ბ=2,88

34 T - 1427; Br.Mus. I-221; Nützel I-1188-1192; Марков-32/I522

35 T - 1492; Br.Mus. I-224; Nützel I-1206-11;

36 T - 1505; Br.Mus. I-225 Nützel I-1212-1219; Марков-34/565

37 - 1530; Br.Mus. I-226 Nützel I-1220-26; Марков-34/569-7I.
ამავე ტიპის და ფარიღის იხ.№645, ბ= 2,84.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
			ხ ა ლ ი ფ ა მამუნი (ჰ.198-218=813-833წ)	
			ს ა მ ა რ კ ა ნ დ ი	سمرقند
38	646 გ	2,97	195წ.ჰ(=810/11 წ)	
	ტაბ.XIII	24	როგორც I, მხოლოდ بمدينة سمرقند سنة خمس و تسعين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ ● ● ● ● ●	ცენტრში: محمد رسول الله/مط امر به الامام/المامون بن امير المومنين თავზე: الله ქვეშ: الفضل ირგლივ ხაზოვანი რკალი.
39	647გ	2,93	199 წ.ჰ(=814/15წ)	
		25/26	როგორც წინა, მხოლოდ تسع و تسعين و مئة სიმბოლოს ქვეშ المشرق ორმაგი რკალი და ზედ ..● .. ● .. ●	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: لله ქვეშ: ذو الرياستين ირგვლივ წერტილოვანი რკალი.
			ი ს ბ ა ჰ ა ნ ი 201 წ.ჰ(=816/17)	اصبهان X
40	648გ	2,84	როგორც I, მხოლოდ بمدينة اصبهان سنة احد وماتين სიმბოლოს ქვეშ: المشرق ორმაგი რკალი და ზედ ● ●● ● ●● ● ●●	როგორც წინა.
	ტაბ.XIV	23/24		

38 T - 1607; Br.Mus.-არ არის, Nützel I-1356; Марков - 37/633
39 T - 1696; Br.Mus.- 287; Nützel I-1369-70; Марков -40/684-86.
X ჯიბალის პროვინციის სამხრეთ-აღმოსავლეთის ნაწილის უდიდესი ქალაქი (მეორე სახელწოდება ჯაჲ).
40 T- 1720; Br.Mus. I-არ არის; Nützel I-1339;
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№649,წ=2,85.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			მადინათ ას-სალა̄მი	مدينة السلام
41	650გ	2;92	204ნ.ჰ(=819/20ნ)	
	ტაბ. XIV	24	როგორც 1Z, მხოლოდ اربع ومايتين ორმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: الخليفة المامون ქვეშ: عبيد რკალი წერწყმულწერტილოვანია.
42	651გ	2,95	208 ნ.ჰ(=823/24ნ.)	
	ტაბ. XIV	26	როგორც წინა, მხოლოდ ثمان ومايتين და მეორე კონცენტრული ლეგენდა: الله الامر من قبل ومن بعد ويومين يفرح المومنين نصر الله	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: لله ირგვლივ ორმაგი ხაზოვანი რკალი.
			217 ნ.ჰ(=832ნ)	
43	653გ	2,95 26/27	როგორც წინა, მხოლოდ سبع وعشرة ومايتين	როგორც წინა.
			არ-რა̄ფიკა الرافقة 208ნ.ჰ(=823/24ნ)	
44	652გ	2,95		
	ტაბ.XIV	25/26	როგორც 42,მხოლოდ بالرفقه سنة ثمان ومايتين	როგორც 42.

41 T -1750; Br.Mus . IX-83.57,№2959,Nützel I-1406; Марков-4I/724
42 T -1793; Br.Mus. I-არ არის; Nützel I-1411; Марков-43/753
43 T -1831; Br.MusIX- 83.58,№297 ; Nützel I -1414; Марков-43/773
44 T - არ არის; Br.Mus. - არ არის ; Nützel I- არ არის;
Марков - არ არის; Rare- არ არის.

Zambaur -83. 124.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
			ხ ა ლ ი ფ ა მუთევაქილი (ჰ.232-247=847-861ნ)	
45	654გ	2,12	სურა ბან რა'ა (სამარა) سرمن راى	X
	ტაბ. XIV	18	233ნ.ჰ(=847/48 ნ)	
			როგორც I, მხოლოდ بسر من راى سنة ثلث و ثلثين و مايتين	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: لله ქვეშ: المتوكل على الله
			და მეორე კონცენტრული ლე-გენდა, როგორც 42.	ხაზოვანი რკალი.
46	655გ.	2,93	236ნ.ჰ(=850/51ნ)	
	ტაბ. XIV	27	როგორც ნინა, მხოლოდ ست و ثلثين و مئة	როგორც ნინა, მხოლოდ რკალი ორმაგია.

45 / T- 1882, ტიპის აღუნიშნავად.Br.Mus. IX- გვ.63,322; Nützel- 1471-72. Марков 45/797.

46 T - არ არის; Br.Mus. I-არ არის; Nützel I-არ არის; Марков - არ არის; Rare - გვ. 78,№ 273, განსხვავებული შუბლიდ, მისი ცენტრალური ზედნერილის ქვეშ ابو عبد الله

განძის შედგენილობა

1. ომაიანები - 15 ეგზ.
2. აბბასიანები - 37 "

მ მ ა რ თ ვ ე ლ ე ბ ი:

1. ხალიფა ვაიიდ I-ომაიანის დრო - 3 ეგზ.
2. " სულაიმან " " - 2 "
3. " 'ომარ იბნ აბდ ალ-აზიზ "- I "
4. " იაზიდ II " " - I "
5. " ჰიშამ " " - 3 "
6. " ვალიდ II " " I ეგზ.
7. " იაზიდ III " " - I ეგზ.
8. " მარვან II " - 3 "
9. ხალიფა მანსურ აბასიანი - 5 "
10. " მაჰდი " - 8 "
11. " ჰადი " - I "
12. " ჰარუნ არ-რაშიდ " - 13 "
13. " მამუნ " - 8 "
14. " მუთავაქილ " - 2 "

ბ ა რ ა ფ ხ ა ნ ე ბ ი

1. ვასიტი واسط - 9 ეგზ.
2. დიმიშკი (დამასკო) دمشق - 1 ეგზ.
3. ას -სამიჰა السامية - 1 ეგზ.
4. სუკ აღ-აჰვაზი سوق الاهواز - 1 ეგზ.
5. ქირმანი كرمان - 1 ეგზ.
6. მ ა ჰ ი ماهي - 1 ეგზ.
7. ქ უ ფ ა كوفة - 1 "
8. ბ ა ს რ ა بصرة - 3 ეგზ.
9. მადინათ ას-სალამი مدينة السلام - 19 ეგზ.
10. მუჰამმადია محمدية - 3 ეგზ.
11. ჯაჯ ანუ ისბაჰანი جي - 2 ეგზ.
12. არმინია ارمينية - 2 "
13. ბ ა ღ ხ ი بلخ - 1 ეგზ.
14. სამარკანდი (სამარყანდი) - 2 ეგზ.
15. ისბაჰანი اصبهان - 2 "
16. არ - რ ა ფ ი კ ა الرافقة - 1 ეგზ.
17. სურა მან რა (სამარა) سر من راى - 2 ეგზ.

ი ი ლ ი ფ ი ს კანძი

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
			ა) ს ა ს ა ნ ი ა ნ ე ბ ი	
1	5394გ ტაბ. XIV	3,33 29	ხოსრო II (598-628 წწ) ზეფოტის 31 (=620 წ) ხოსრო II ბიუსტი, ირგვლივ ორმაგი რკალი, მის გარეთ, მონეტის არეზე ოთხი ნახევარმთვარე ვარსკვლავით X და წარწერა [illegible]	სასანური საკურთხეველი მცველებით. ირგვლივ სამმაგი რკალი ზარაფხანა: [illegible] x თარიღი: [illegible]
			ბ) ტაბარისთანის ა̔ბბა̄სიანი	მმართველები
2	5395გ ტაბ. XIV	1,83 24	სა̔ი̄დ იბნ და̔ლაჯი سعيد بن دعلج ტაბარისთა̄ნი 126 წ. თ. ერით (=ჰ160=776 წ) ჩვეულებრივი სასანური ბიუსტი გარშემოვლებული ხაზოვანი რკალით, არეზე * - 4 ჯერ, ამათგან ერთი, გვირგვინშია მოთავსებული; არეზე- [illegible] სახის წინ, არაბულად. سعيد	სასანური საკურთხეველისა და მცველების გამოსახულება en face. ირგვლივ სამმაგი რკალი, არეზე * * * * და [illegible] ზარაფხანა: [illegible] „ტაბარისთა̄ნი" თარიღი. - 126

1 Paruck - გვ. 386-90; pl. XXI, № 459-64.

x Göbl -ის მიერ შედგენილ ზარაფხანების იდენტიფიცირების ტაბულაზე, № 64, ქირმანი. გვ. 84, ტაბ. XV.

2 Walker I-გვ. 140, № 278. Pl. XXIV, 15, ამავე ტიპის მონეტა წ=1,14 გრ (1/2 მონეტისა) იხ. № 5396გ.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			გ). ომაიანები	
			დიმიშკი (დამასკო)	دمشق
3	5398გ	2,25	89ნ.ჰ(=707/08)	
	ტაბ. XIV	22/26	ცენტრში: لا اله الا الله وحده لا شريك له/	ცენტრში: الله احد الله/الصمد لم يلد و/لم يولد و لم يكن/له كفوا احد
			გარშემო: بسم الله ضرب هذا الدرهم بدمشق في سنة تسع و ثمنين	ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.
			ირგვლივ სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	გარშემო: محمد رسول الله ارسله بالهدى ودين الحق ليظهره على الدين كله ولو كره المشركون
			ვასიტი	واسط
4	5397გ.	1,30	93ნ.ჰ(=711/12 ნ)	
	ტაბ. XV	21/23	როგორც წინა, მხოლოდ بواسط سنة ثلث وتسعين	როგორც წინა.
		ნაპირ-შემოჭრილი	რკალი ორმაგია.	
5	5399გ	1,47	124ნ.ჰ(=741/42 ნ)	
	ტაბ. XV	19	როგორც წინა, მხოლოდ اربع و عشرين و مئة	როგორც 3.
		ნაპირ-შემოჭ-რილი		
6	5410გ	2,75	125ნ.ჰ(=742/43ნ)	
	ტაბ. XV	25/26	როგორც 4, მხოლოდ خمس و عشرين و مئة	როგორც 3.

3 Walker II-364; T - 323. Nützel I-74. Марков - 2/42
აქვეა მოჭრილი № 5406გ ნ=1,03 (ნატეხი) ,რომელზეც თარიღი არ ირკვევა ტაბ. XIV

4 Walker II-536-37; T - 378; Nützel I-428-29; Марков-3/81

5 Walker II-576; T -618; Nützel I-568-69; Марков-IO/265

6 Walker II-577; T - 622; Nützel I-570-71; Марков-IO/270

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ე) ʿაბბ̄ასიანები	
			ხალიფა მანსური (ჰ.136-158=754-775 წწ)	
7	5418ვ.	1,45	რ ა ع (რეი) الري	
	ტაბ. XV (ეირჰ. 2/3),		[14] 7წ.ჰ (=764/65წ)	
			როგორც 3, მხოლოდ بالري سنة سبع [و اربعين و مئة]	ცენტრში: معا امرية/المهدي محمد/....
			ირგვლივ ⊖ ⊙⊙ ⊖	
			მაღ̄ნათ ას-საღ̄ამი مدينة السلام	
8	5414ვ	3;01	153წ.ჰ (=770წ)	
		24/25	როგორც 3, მხოლოდ بمدينة السلام سنة ثلث و خمسين و مئة	ცენტრში: محمد/رسول/الله ირგვლივ ორმაგი რკალი. ქვეშ: ⊥
			ორმაგი რკალი და ზედ ⊙⊙ 0 ⊙⊙ 0 ⊙⊙ 0	
			ხალიფა ჰარუნ არ-რაშიდი (ჰ.170-193წ=786-809წ)	
			სიჯისთ̄ანი (სეჯესთანი) سجستان	
9	5400ვ	2,76	172წ.ჰ (=788/89წ)	
	ტაბ. XV	25	როგორც 3, მხოლოდ سجستان سنة اثنتين سبعين و مئة	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله علية و/سلم الخليفة هرون თავზე: بن جزيم ქვეშ: ⊥ •
			ორმაგი რკალი და ზედ 00 ⊖ 00 ⊖ 00 ⊖	

7 T- 764; Br .Mus. 1-47; Nützel 1-671; Марков - I7/8I
8 T -816; Br.Mus 1-73; Nützel 1-721-22; Марков - стр.I8/II9
9 T -1152; Br.Mus. 1-არ არის; Nützel 1-1040-41;
Марков- 260/360

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ხ ა ლ ი ფ ა მამუნი (ჰ.198-218=813-833ნნ)	
			ა რ მ ი ნ ი ჲ ა	ارمينية
10	5404გ	2,82	217ნ.ჰ(=832ნ)	
	ტაბ.XV	(2/3 მონეტისა)	როგორც 3, მხოლოდ بارمينية سنة سبع و عشرة و مائتين	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: بالعباس بن ქვეშ: امير المومنين ირგვლივ წერტილოვანი რკალი.
			მაღინათ ას-სალამი مدينة السلام	
11	5401გ	2,9 24	203ნ.ჰ(=818/19ნ.)	
			როგორც 3, მხოლოდ بمدينة السلام سنة ثلث و مائتين ორმაგი რკალი და ზედ: 00 0 00 0 00 0	ცენტრში: محمد/رسول/الله ქვეშ: حما
12	5405გ.	2,23	218ნ.ჰ(=833 ნ)	
	ტაბ. XV	(მონ.2/3 გახვრეტილი)	როგორც წინა, მხოლოდ ثمان و عشره و مائتين და მეორე კონცენტრული ზედწერილი: لله الامر من قبل و من بعد و يومئذ يفرح المومنون بنصر الله	როგორც წინა, მხოლოდ თავზე: لله ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.
			ე) ა ღ ლ ა ბ ი დ ე ბ ი	
13	5403გ	2,81	იბრაჰიმ I იბნ აღ-აღლაბი (ჰ.184-196=800-811ნ)	
	ტაბ. XV	23/25	იფ რ ი კ ი ჲ ა افريقية 189ნ.ჰ(=804/05ნ)	

10 Пахомов П, стр.126.

11 T - 1741; Br.Mus. I-294; Nützel I-405;

12 T - 1836; Br.Mus. I-298; Nürzel I-1415; Марков-43/775

13 Br.Mus. I -არ არის; Nützel II-არ არის;
Марков - არ არის; Zambaur - გვ.50.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა.	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
			როგორც 3, მხოლოდ بافريقية سنة تسع و ثمنين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	ცენტრში: محمد رسول الله/صلى الله علية وسلم/مما امر بة الامير المامون თავზე: علي ქვეშ: ابرهيم ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.
14	5402გ ტაბ. XV	1,91 ნატეხი გახვრეტი ლი	193ნ.ჰ(=808/09ნ) როგორც წინა, მხოლოდ ثلث و تسعين و مئة საშმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	ცენტრში: محمد رسول/الله الخليفة ... თავზე: ع
			მონეტებზე მოჭრის თარიღი და მომჭრელის ვინაობა არ იკითხება.	
			ა ბ ბ ა ს ი ა	عباسية
15	5411გ	2,61 23/24	როგორც 3, მხოლოდ بالعباسية سنة ...	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: 0 ქვეშ: يزيد
			ბ ა ღ ი ნ ა თ ას-სალამი	مدينة السلام
16	5416გ ტაბ. XV(	2,25 19/23 მონეტის 2/3, გახვრ)	როგორც 13, მხოლოდ საშმაგი რკალი და ზედ: oo C oo C oo O	ცენტრში: محمد/رسول/الله ქვეშ: ه

14 Br.MusII -არ არის; Nützel II -არ არის; Марков-IIдоб., стр.880 №I^{B};

Zambaur - ბ3.50

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ა რ რ ა̄ ნ ი	اران
17	5419გ	0,9 მონეტის 1/4	როგორც 3, მხოლოდ باران .... ორმაგი რკალი.	არ იკითხება.
			ი ფ რ ი̄ კ ი̄ ჲ ა	افريقية
18	5409გ ტაბ.	2,57 25	როგორც 3, მხოლოდ بافريقية .... و مئة ხაზოვანი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: ٥ ქვეშ: يزيد რკალი ორმაგია.
			მონეტებზე მოჭრის ადგილი და თარიღი არ იკითხება.	
19	5407გ	2,58 24	ცენტრში, როგორც 3.	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: ٥ ქვეშ: يزيد
20	5408გ	2,27 23/24 გახვრეტ.	როგორც 3, ... و مئة სამმაგი რკალი და ზედ ●●	ცენტრში: محمد/رسول/الله على الله/عليه وسلم/ ქვეშ: على
21	5412გ	2,12 24/25	როგორც 3, ცენტრში. გარშემოწერილი არ იკითხება	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე და ბოლოში რაღაც ნიშნებია, რომელიც არ იკითხება.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
22	5413გ.	1,45 19/20 შემოჭ-რილი	ცენტრში, როგორც 3. ირგვლივ შემოჭრილია.	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: ع ქვეშ: يزيد რკალი წერტილოვანია.
23	5415გ	ტაბ.XVI	მონეტების ნაწილები, 2/3, 1/3, 1/2 , 1/4, 1/6.	
24	5417გ	ტაბ.XVI	და უფრო მცირე ნატეხები.	
25	5420გ.	ტაბ.XVI		
26.	5421გ	ტაბ.XVI		
27	5422გ			
28	5423გ			
29	5424გ			
30	5425გ	ტაბ. XVI		
31	5426გ.			

გ ა ნ ძ ი ს შედგენილობა

1. სასანიანები – 1 ეგზ.
2. ტაბარისთანის აბბასიანი მმართველები – 2 ეგზ.
3. ომაიანები – 5 ეგზ.
4. აბბასიანები – 25 ეგზ.

მ მ ა რ თ ვ ე ლ ე ბ ი

1. სასანიანი ხოსრო II – 1 ეგზ.
2. ტაბარისთანის მმართველი სა'ნ̄ი იბნ და'ლაჯი – 2 ეგზ.
3. ომაიანი ხალიფას ვალიდ I დრო – 3 ეგზ.
4. " " ჰიშამის " – 2 "
5. " " მანსური – 2 "
6. " " ჰარუნ არ-რაშიდი – 1 ეგზ.
7. " " მამუნი – 3 ეგზ.
8. აღლაბიდი იბრაჰიმ I იბნ აღ-აღლაბი – 2 ეგზ.
9. გაურკვეველი – 17 ეგზ.

ზ ა რ ა ფ ხ ა ნ ე ბ ი

1. ტაბარისთა̄ნი	طبرستان – 2 ეგზ.
2. დიმიშკი (დამასკო)	دمشق – 2 "
3. ვა̄სიტი	واسط – 3 "
4. რ ა ჲ	الراى – 1 ეგზ.
5. მადი̄ნათ ას-სალა̄მი	مدينة السلام – 4 ეგზ.
6. სიჯისთა̄ნი (სეჯესთანი)	سجستان – 1 "
7. ი ფ რ ი̄ კ ი̄ ჲ ა	افريقية – 3 "
8. არმი̄ნი̄ჲა	ارمينية – 1 "
9. აბბა̄სი̄ჲა	عباسية – 1 "
10. ა რ რ ა̄ ნ ი	ارّان – 1 "

ფიჩხოვანის კ ა ნ ძ ი

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ ბ ი
			ა) სასანიანები ხოსრო II (590-628 წწ) მეფობის მე-3 წელი(-592წ.)	
1	10348გ. ტაბ. XVI	2,8 26/27	ხოსრო II ბიუსტი მარჯვნივ. ირგვლივ ორმაგი რკალი, მის გარეთ არეზე სამი ნახევარმთვარე შიგ ვარსკვლავებით: *	სასანური საკურთხეველი მცველებით. მარჯვნივ მოყრის აღგილი: [illegible] თარიღი: [illegible] - (სამი.) ირგვლივ სამმაგი რკალი და მის გარეთ სამი ნახევარმთვარე შიგ ვარსკვლავებით.
2	10350გ ტაბ. XVI	2,97 27/28	როგორც წინა.	როგორც წინა, მხოლოდ ზარაფხანა: [illegible] თარიღი არ იკითხება.

1 Parück - ბვ. 67 , 3,449, ტაბ. XX , ხოსრო II მონეტა , რომელზეც არც თარიღი და არც ზარაფხანა არ იკითხება, იხ.№ 10352, წ=3,62.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამი	შ უ ბ ე რ ი	ზ უ რ გ ი
			ბ) ომაიანი გუბერნატორები აღმოსავლეთში.	
			ომაიანი ხალიფა მუ'ავიჰას (ჰ.41-60=662-80წ)	
			სახელით.	
			დ ა რ ა ბ ხ ე რ დ ი	دراجرد
			41წ.ჰ(=661/62წ)	
3	10351გ ვაც. XVI	4,18 3)	სასანური ტიპის ბიუსტი მარჯვნივ. მას წინ, იქ სადაც წმინდათა სასანურ მონეტებზე მოთავსებულია სასანელი მონარქის სახელი, ფალაური დამწერლობით შესრულებული გედწერილია"მუ'ავიჰა, მართლმორწმუნეთა მბრძანებელი". გარშემოვლებულ ორმაგ რკალს გარეთ, მონეტის არეზე x):ضرب الله مسلم	სასანური საკურთხეველი მცველებით. მარჯვნივ თარიღი: لس - 41 გარაფხანა: ذا ج - ' ' „დარაბჯერდი". ირგვლივ სამმაგი რკალი. მის გარეთ არეზე) ხ ოთხი ამგვარი ნიშანი.
			ზ). აბბასიანი გუბერნატორები ტაბარისთანში.	
			'ომარ იბნ ალ-'ალა	عمر بن العلا
			ტაბარისთანი	طبرستان
			124წ.ტაბარისთანური ერით(=ჰ.159წ.=775/76წ)	
4	10349გ ტაბ. XVI	1,76 23	სასანური ბიუსტი ხოსრო II ტიპისა. მარჯვნივ, სახის წინ عمر ირგვლივ ორმაგი რკალი, მის გარეთ, არეზე ـــحه და خ خ خ خ	სასანური საკურთხეველი მცველებით. მარჯვნივ, ზოგრის ადგილი: طبرستان „ტაბარისთანი." თარიღი: ـــسنه -"124- ირგვლივ სამმაგი რკალი და არეზე ∴خ∴خ∴خ∴خ.

3 Walker I, გვ. 26-27 N ANS6 Pl. V.3 და გვ. C XVII
4 Walker I, გვ. 137, № 267, ტაბ. XXIV, № 6.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ე) ომაიანები	
5	10245გ	2,41	ვ ა̄ სიტი واسط	
	ტაბ. XVII	25	95Ნ. ჰ (= 713/14 Ნ)	
			ცენტრში: لا اله الا الله وحدة/ لا شريك له	ცენტრში: الله احد الله/الصمد لم يلد و/لم يولد ولم يكن/له كفوا احد
			გარშემო: بسم الله ضرب هذا الدرهم بواسط في سنه خمس وتسعين	ირგვლივ რკალი.
			სამმაგი რკალი და ზედ: 0 0 0 0 0	გარშემო: محمد رسول الله ارسله بالهدى ودين الحق ليظهره على الدين كله ولو كره المشركون
6	10246გ	2,9	122 Ნ.ჰ(=739/40 Ნ.)	
	ტაბ. XVII	23/24	როგორც წინა, მხოლოდ اثنتين وعشرين ومئة	როგორც წინა.
			ორმაგი ხაზოვანი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	
			123Ნ.ჰ(=740/41 Ნ)	
7	ფ.მ.მ.	2,82	როგორც 5, მხოლოდ ثلث وعشرين ومئة	როგორც 5.
	ტაბ. XVII	24/23	გარშემო, როგორც წინაზე.	
			126 Ნ.ჰ(=743/44 Ნ)	
8	10247გ	2,84	როგორც 5, მხოლოდ ست وعشرين ومئة	როგორც 5.
		23/24		

5 Walker II,№539; T - 412; Nützel I-432-34; Марков -5/II8.
6 Walker II-573; T - 614; Nützel I-565; Марков-IO/259
7 Walker II-574-75; T - 616; Nützel I-566-67; Марков-40/262-64.
8 Walker I-581; T- 627; Nützel I-576; Марков-II/275-77

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	მუბლი	ზურგი
9	10255გ	2,9	128ნ.ჰ(=745/46 ნ)	
		25	როგორც 5, მხოლოდ ثمان و عشرين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0 0	როგორც 5.
10	10248გ	2,81	129ნ.ჰ(=746/47)	
		24	როგორც 5, მხოლოდ تسع و عشرين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00 00	როგორც 5.
11	10249გ	2,65	130ნ.ჰ(=747/48 ნ)	
		23	როგორც წინა, მხოლოდ ثلثين و مئة ქ ი რ მ ა̄ ნ ი كرمان	როგორც 5.
12	10250გ	2,65	90ნ.ჰ(=708/09ნ)	
		26/27	როგორც 5, მხოლოდ بكرمان سنة تسعين რა̄მ ჰურმუზი رام هرمز	როგორც 5.
13	10251გ. ტაბ.XVII	2,64 25/26	93ნ.ჰ.(-712/13ნ) როგორც 5, მხოლოდ برام هرمز سنة ثلث و تسعين	როგორც 5.

9 Walker II-583; T - 637; Nützel I-590-91; Марков-4/282-284.
10 Walker II-584; T - 641; Nützel I-593; Марков-II/285-286.
11 Walker II-525; T - 645; Nützel I-594; Марков-I2/290-92
12 Walker II-454; T- არ არის; Nützel I - არ არის; Марков-3/54
13 Walker II-p.153,№P81; T-383;

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
14	10252გ	2,86	იფრ ი̄ კ ი̄ ჲ ა	افريقية
	ტაბ. XVII	26	111ნ.ჰ(=729/30ნ)	
			როგორც 5, მხოლოდ بافريقية سنة احد عشرة ومئة	, როგორც 5.
			სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0	
			დ ი მ ი შ კ ი(დამასკო)	دمشو
15	10253გ	2,87	117ნ.ჰ(=735ნ)	
	ტაბ. XVII	26	როგორც 5, მხოლოდ بدمشق سنة سبع وعشرة ومئة	როგორც 5.
			ე ჳ̄ ფ ა	
			102ნ.ჰ. (-720/-21ნ)	
16	10254გ	2,33	როგორც 5, მხოლოდ بالكوفه سنة اثنتين ومئة	როგორც 5,
	ტაბ. XVII	23/24		
		შემოჭრ.		
			ე)ესპანეთის ომაიანები	
			ʿაბდ არ-რაჰმან I (ჰ.138-172=756-788ნ)	
			აღ -ანდალუსი	الاندلس
17	10347გ	2,6	169ნ.ჰ(=785/86ნ)	
	ტაბ. XVII	28/29	როგორც 5 მხოლოდ الاندلس سنه تسع وستين ومئة	როგორც 5, მხოლოდ რკალი შერნყმულნერტილოვანია.
			სამმაგი რკალი და ზედ 00000.	

14 Walker II-284; T -559; Nützel I-არ არის; Марков--არ არის
15 Walker II-381; T -არ არის; Nützel I-526 ; Марков -9/240.
16 Walker II-470; T -2743; Nützel I-492; Марков-7/I87.
17 G. Miles, ბ3.138,№60. Nützel II-არ არის; Br.Mus. II-13; Марков -არ არის.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
			3) ʿაბბასიანები	
			ხალიფა საფაჰი (ჰ.132-136=750-754ნ)	
18	10256გ	2,44	ბ ა ს რ ა بصرة.	
	ტაბ.XVII	23	134ნ.ჰ(=751/52ნ)	
			როგორც 5, მხოლოდ بالبصرة سنة اربع وثلثين ومئة	ცენტრში: محمد/رسول/الله ირგვლივ სამმაგი რკალი, გარშემოწნერილი როგორც 5.
			სამმაგი რკალი და ზედ 000 000 000	
			ხალიფა მანსური(ჰ.136-158=754-775 ნნ)	
			ბ ა ს რ ა بصرة.	
19	10257გ	2,8	143ნ.ჰ(=760/61ნ)	
		26	როგორც ნინა, მხოლოდ ثلث واربعين ومئة	როგორც ნინა.
			სამმაგი რკალი და ზედ 0 .. 0 .. 0 ..	
20	10259გ	2,91	147ნ.ჰ(=764/65ნ)	
		24/25	როგორც 18, მხოლოდ سبع واربعين ومئة	როგორც 18, მხოლოდ ცენტრალური ზედნერილის ქვეშ ..
			სამმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00 00	

18 T - 667 (ტიპის მიუთითებლად). Br.Mus. IX-3[e]; Nützel I - 607-608; Марков - I4/6.

19 T - 722. Br.Mus I-39; Nützel I - 658; Марков-I5/45. ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10258, ნ=2,87 გრ.

20 T - 762; Br.Mus. I-44; Nützel I-666; Марков - I7/79. ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№№ 10261,II922; ნნ=2,9;2,87.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამ	ა ვ ე რ ს ი	ა რ ა ვ ე რ ს ი
21	10260გ	2,91 24	როგორც წინა, მხოლოდ ϴ ∞ ϴ ∞ ϴ ∞	როგორც წინა, მხოლოდ ცენტრალური გეგმერიულის ქვეშ •
22	10262გ	2,8 24/25	ქ უ ფ ა ი ა ფ ო კ 139ბ.ჰ.(-756/57ბ) როგორც 16, მხოლოდ. სამმაგი რკალი და გეგ 0 00 0 00 0 00	როგორც 18, მხოლოდ გეგმერიულის ქვეშ •
23	10269გ	3,01 25/26	142ბ.ჰ(=759/60ბ) როგორც წინა, მხოლოდ اثنتين واربعين ومئة	როგორც 18, მხოლოდ გეგმერიულის ქვეშ •̣
24	10263გ. ტაბ.XVII	2,78 24/25	145ბ.ჰ.(=764/65 ბ) როგორც 22,მხოლოდ وسبع ومئة واربعين	როგორც 23.
25	10265გ	2,9 24/25	147ბ.ჰ(-764/65) როგორც 22,მხოლოდ و تسع ومئة واربعين ა რ რ ა ნ ი ارران	როგორც 23.
26	10266გ ტაბ.XVIII	2,9 26/28	149ბ.ჰ(=766/67ბ) როგორც 5, მხოლოდ واربعين تسع مئة باران ორმაგი ხაგოვანი რკალი და გეგ: 0 0 0 0 0	როგორც 18, მხოლოდ გარშემოვლებული რკალი ორმაგია.

21 T - 761; Br.Mus. I - არ არის; Nützel I-665; Марков-I6/78,
22 T - 699; Br.Mus. I -58; Nützel I-679; Марков -I5/32.
23 T - 716; Br.Mus. I-62 Nützel I-682; Марков-I5/43.
24 T - არ არის; Br.Mus. I - 65; Nützel I-686; Марков - I6/64
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№10264, ბ=2,89.
25 T - 760; Br.Mus. I-66; Nützel I-689; Марков I7/80
26 T - არ არის; Br.Mus I-არ არის; Nützel I-არ არის; Марков - არ არის; Rare -83.58,№224 Пахомов I-стр.65, ქამდე ცნობილი იყო ერთ ცალად. ჩვენი აღნერილი მეორეა.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
27	10267გ	2,82	154წ.ჰ(=770/ 71წ)	
	ტაბ.XVIII	25/26	როგორც წინა, მხოლოდ اربع و خمسين و مئة სამმაგი ხაზოვანი რკალი და ზედ: 00 00 00 00	ცენტრში: معا امربة/المهدي محمد/بن امير المومنين ქვეშ: الحسن ირგვლივ ხაზოვანი რკალი, რგოლები არ ჩანს.
			ა რ მ ი ნ ი ჲ ა	ارمينية
28	10268გ	2,8	143წ.ჰ(=760/61წ)	
	ტაბ. XVIII	24/25	როგორც 5, მხოლოდ بارمينية سنة ثلث واربعين و مئة ორმაგი შერწყმულწერტილოვანი რკალი და ზედ 0 00 0 00 0 00	როგორც 18, მხოლოდ რკალი ორმაგია.
			ბ ა ღ ი ნ ა თ ას-სალა̄ბი(ბაღდადი)	مدينة السلام
29	თ.მ.ბ.	2,9	151წ.ჰ(=768წ)	
	ტაბ. XVIII	24/25	როგორც 5, მხოლოდ بمدينة السلام سنة احد و خمسين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ oo 0 oo 0 oo 0	როგორც 18, მხოლოდ ზედწერილის ქვეშ Σ რკალი ორმაგია.

27 T -არ არის; Br.Mus. I-არ არის; Nützel I-არ არის Lane PooleKh.L.-336; Lavoix I-607; ამ მონეტაზე მოხსენებული არმინიის მმართველის ჰასანის შესახებ იხ. Е.А.Пахомов, Монеты Азербайджана I, стр.70-7I.

28 T - 723(ტიპის მიუთითებლად). Br.Mus. IX-28; Nützel I-638; Марков-I6/48; Пахомов - მით.ნაშრ.გვ.62.

29 T -796; Br.Mus I-71; Nützel I-716-17; Марков-I7/I06.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
30	10270გ	2,93	152ნ.ჰ(=769ნ)	
		24/26	როგორც ნინა, მხოლოდ اثنتين وخمسين ومئة 153ნ.ჰ(=770 ნ)	როგორც ნინა.
31	10271გ	2,87	როგორც 29, მხოლოდ ثلث وخمسين ومئة	როგორც 29.
32	10272გ	2,8	155ნ.ჰ(=771/72 ნ)	
		24/25	როგორც 29, მხოლოდ خمس وخمسين ومئة	როგორც 29, მხოლოდ ზედნერიღის ქვეშ ٤٤
			და ცენტრალურ ზედნერიღის ქვეშ • •	
33	10274გ	2,92	157ნ.ჰ(1773/74 ნ)	
		24/25	როგორც 29, მხოლოდ سبع وخمسين ومئة	როგორც ნინა, მხოლოდ ზედნერიღის თავზე •
			სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	
			ხალიფა მაჰდი (ჰ.158-169=775-785ნნ)	
			მიდინათ ას-სალამი	مدينة السلام
34	10276გ	2,77	159ნ.ჰ(=775/76ნ)	
	ტაბ.XVIII	26/27	როგორც 29, მხოლოდ تسع وخمسين ومئة	ცენტრში: محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم/الخليفة المهدي ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.

30 T - 805; Br.Mus. I-72; Nützel I-718-20; Марков -I8/II4

31 T - 816; Br.Mus. I-73; Nützel I-721-22; Марков-I8/II9

32 T - 842; Br. Mus. I-75; Nützel I-729-737; Марков-I8/I36
ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№10273; ნ=2,9.

33 T - 862; Br.Mus. I-77; Nützel I-748-53; Марков-I9/52.
ამავე თარიღისა და ტიპის იხ.№10275, ნ=2,97; და ერთი ეგზემპლარი თელავის მუზეუმში, ნ=2,85გრ. ტაბ.XVIII

34 T - 881; Br.Mus. I-122; Nützel I-856-57; Марков-20/I67

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
35	10277გ	2,91	160ნ.ჰ(=776/77ნ)	
		25/26	როგორც 29, მხოლოდ ستين و مئة	როგორც წინა№ მხოლოდ ზედწერილის ქვეშ .
36	10278გ	2,86	161ნ.ჰ(=777/78ნ)	
		25	როგორც 29, მხოლოდ احد و ستين و مئة	როგორც წინა.
37	10279გ	2,93	162ნ.ჰ(=778/79 ნ)	
		22/23	როგორც 29, მხოლოდ اثنتين و ستين و مئة	როგორც 35.
38	10280გ	2,9	163ნ.ჰ(=779/80ნ)	
		23/24	როგორც 29, მხოლოდ ثلث و ستين و مئة	როგორც 35.
39.	10282გ	2,9	164ნ.ჰ(=780/81ნ)	
		22/23	როგორც 29, მხოლოდ اربع و ستين و مئة	როგორც 35.
40	10283გ	2,85	165ნ.ჰ(781/82ნ)	
		23/24	როგორც 29, მხოლოდ خمسر و ستين و مئة	როგორც 34, მხოლოდ ცენტრალური ზედწერილის ქვეშ ٤
			სამმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00	

35 T - 889; Br.Mus 1-124; Nützel 1-859-865; Марков - 20/175
36 T - 907; Br.Mus. 1-125; Nützel 1-866-875; Марков -20/188
37 T - 920; Br.Mus. 1-126; Nützel 1876-88; Марков-21/205
38 T - 934; Br.Mus. 1-127; Nützel 1-889-92; Марков-21/211
39 T -951; Br.Mus 1-130; Nützel 1-898-901; Марков-21/223-25.
40 T - 966; Br.Mus. 1-131; Nützel 1-902-03; Марков-22/239-40.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
41	თ.მ.	2,8	166წ.ჰ(=782/83წ)	
		23	როგორც წინა, მხოლოდ ست و ستين و مئة	როგორც წინა.
			ბ ა ს რ ა بصرة	
42	თ.მ.	2,86	160წ.ჰ(=776/77წ)	
		24	როგორც 18, მხოლოდ ستين و مئة	ცენტრში: محمد رسول الله/ صلى الله علية وسلم
			ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	რკალი ორმაგია.
			მ უ ჰ ა მ მ ა დ ი ა محمدية	
43	10284გ	2,87	165წ.ჰ(=781/82წ)	
	ტაბ.XVIII	26/27	როგორც 5, მხოლოდ بالمحمدية سنة خمس و ستين و مئة	ცენტრში: معا امرية/المهدي محمد/بن امير المومنين
				ქვეშ: 0
			სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	რკალი ორმაგია.

41 T -984; Br.Mus. 1-132; Nützel 1-904-05; Марков -22/248

42 T - 893; Br.Mus. 1-95; Nützel 1-800-801; Марков-არ არის.

43 T - არ არის; Br.Mus. 1-118 (ოდნავ განსხვავებული ვარიანტი); Nützel 1-844-46; მხოლოდ Av - ზე რგოლების სხვა განლაგებით და ოდნავ განსხვავებული Rv - ით. Марков - 22/236.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ა ბ ბ ა ს ი ჲ ა	عباسيه
44	10346გ.	2,9	167ნ.ჰ(=783/84ნ)	
		26/27	როგორც 5, მხოლოდ بالعباسية سنة سبع و ستين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 000000	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: لح ირგვლივ წერტილოვანი რკალი.
			ხ ა ლ ი ფ ა ჰადი(ჰ.169-170=785-786ნ)	
			ა ბ ბ ა ს ი ჲ ა	عباسيه
45	10311გ	2,3	170ნ.ჰ(=786/87ნ)	
	ტაბ.XVIII	23/24	როგორც ნინა, მხოლოდ سبعين و مئة	როგორც ნინა, მხოლოდ ქვეშ: يزيد
			ხალიფა ჰარუნ არ-რაშიდი(ჰ.170-193=786-809ნნ)	
			ი ф რ ი კ ი ჲ ა	افريقية
46	10285გ	2,7	175ნ.ჰ(=791/92ნ)	
	ტაბ.XVIII	25/26	როგორც 5, მხოლოდ بافريقية سنة خمس و سبعين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	ცენტრში: محمد رسول/الله بنى رحمه თავზე: لح لح ქვეშ: نصر ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.

44 T -1024; Br.Mus. 1-113 (განსხვავებული Rv -ით); Nützel 1-829 (განსხვავებული ვარიანტი); Марков - არ არის.

45 T - 1102 Br.Mus. 1-182 (როგორც ჰარუნ არ-რაშიდის მონეტა); Nützel - 919-20; Марков - 25/317

46 T - 1199; Br.Mus. 1-162; Nützel 1-969; Марков - 27/382.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ბალხი بلخ	
47	10287გ.	2,78	188ნ.ჰ(=803/04ნ)	
		25/27	როგორც 5, მხოლოდ بمدينة بلخ ثمان وثمنين ومئة ხაზოვანი რკალი და ზედ 000 00 000 00 000	ცენტრში: محمد رسول الله/صلعم امرية الامير المامون/عبد الله بن امير المومنين ولي/ولي عهد المسلمين თავზე: على ქვეშ: ـه
48	10286გ	2,85	189ნ.ჰ(=804/05ნ)	
		26	როგორც ნინა, მხოლოდ تسع وثمنين ومئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	როგორც ნინა, მხოლოდ თავზე: 9 ქვეშ: ح
			მაᶜდინ აშ-შაში	معدن الشاش X
49	10288გ	2,88	189ნ.ჰ(=804/05ნ)	
	ტაბ.XVIII	26/27	როგორც 5, მხოლოდ بمعدن الشاش سنة تسع وثمنين ومئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	როგორც 46, მხოლოდ ზედნერი- ლის ქვეშ النصر და ხაზოვანი რკალი.

47 T-1418; Br.Mus. I-174; Nützel I-1004-1007; Марков-33/53
48 T-1454; Br.Mus. I-175; Nützel I-1009; Марков -არ არის.
X სახელნოდება ითარგმნება, როგორც "ვერცხლის საბადო"; ლოკალიზებული არ არის, შესაძლოა შაშის ოლქში მდებარეობდა (სირ-დარიის მარჯვენა ნაპირზე).
49 T - 1462; Br.Mus. IX-გვ.51, №227ᵛ; Nützel I-1229; Марков-33/542.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამა	მ უ ბ ე ი	ზ უ რ გ ი
50	10289გ	2,92	190ბ.ვ(=805/06ბ)	
		25	როგორც წინა, მხოლოდ تسعين و مئة	როგორც წინა.
			ვ ა რ ი ა ნ ტ ი	ززز
51	10290გ	2,91	178ბ.ვ(=794/95 ბ)	
		25/26	როგორც 5, მხოლოდ مدينة زززز سنة ثمان وسبعين و مئة	ცენტრში: محمد رسول الله/صلى الله عليه وسلم/الخليفة الرشيد
			სამმაგი რკალი და გედ	ქვეშ: جعفر
			○ ○ ○ ○ ○	ირგვლივ ორმაგი რკალი.
			მ უ ჰ ა მ მ ა დ ი ბ ნ ა مدينة	
52	10291გ	2,7	171ბ.ვ(=787/88ბ)	
		24/25	როგორც 43,მხოლოდ احد وسبعين و مئة	ცენტრში: محمد رسول/الله صلى الله/عليه وسلم/الخليفة الرشيد
			ორმაგი რკალი და გედ	თავზე: لا
			○○ ○○ ○○ ○○ ○○	ქვეშ: لا
				რკალი ორმაგია.

50 T - 1478; Br.Mus. I-228; Nützel I-1230-37; Марков-33/552

51 T - 1251; Br.Mus. I-არ არის; Nützel I-არ არის ;
Rare - არ არის; Марков -28/406

52 T -1124; Br.Mus. I-189(განსხვავებული ტიპის) Nützel I-1075-76.
(Rv -ის გეხვერილის თავზე لا ქვეშ - لر); Марков-26/348.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
53	10293გ	2,4 22/23	182ნ.ჰ(=798/99ნ) როგორც წინა, მხოლოდ اثنتين وثمنين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	ცენტრში: محمد رسول الله/ مما امربة الامير الامين/محمد بن امير المومنين თავზე: داود ქვეშ: اسد ირგვლივ წერტილოვანი რკალი.
54	10297გ	2,8 24/25	როგორც წინა.	როგორც წინა, მხოლოდ ზედწერილის თავზე: ل.ل ქვეშ: جعفر და ირგვლივ ორმაგი ხაზოვანი რკალი.
55	10294გ	2,94 25/26	183ნ.ჰ(=799/800ნ) როგორც 52,მხოლოდ ثلث وثمنين و مئة ორმაგი წერტილოვანი რკალი და ზედ θ ∘ θ ∘ θ ∘	როგორც 52,მხოლოდ თავზე: س ქვეშ: جعفر და წერტილოვანი რკალი.
56	10295გ	2,82 25/26	184ნ.ჰ(=800 ნ) როგორც 52,მხოლოდ اربع وثمنين و مئة სამმაგი წერტილოვანი რკალი და ზედ 0 000 0 000 0 000	როგორც წინა,მხოლოდ გარშემო ორმაგი რკალია.

53 T -1314ª ; Br.Mus. I-არ არის; Nützel I-არ არის; Марков-30/459.
54 T - 1316; Br.Mus.I-არ არის; Nützel I-1096; Марков -30/457.
55 T - 1342; (გარეშე მეორე სტრიქონში) Br.Mus.I-199; Nützel I-102-04; ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№11923,ნ=2,9. Марков-30/468;
56 T- 1357; Br.Mus. I-200; Nützel I-1105-1108; Марков-3I/478

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
57	10296გ	2,92	188 წ.ჰ(=803/04წ)	
		23/25	როგორც 52, მხოლოდ ثمان وثمنين ومئة სამმაგი წერტილოვანი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	ცენტრში: محمد/رسول/الله ქვეშ: ٧ წერტილოვანი რკალი.
			მადინათ ას-სალამი مدينة السلام	
58	10298გ	2,93	175 წ.ჰ(=791-92 წ)	
		23/24	როგორც 29, მხოლოდ خمس وسبعين ومئة ორმაგ რკალზე 0 0 0 0 0	ცენტრში: محمد/رسول/الله ირგვლივ ორი კონცენტრული ზედწერილი; შიდა: مما امر به عبد الله هرون امير المومنين ხაზოვანი რკალი და მეორე გარშემოწერილი როგორც 5.
59	10299გ	2,85	179წ.ჰ(=795/96წ)	
		24/25	როგორც 29, მხოლოდ تسع وسبعين ومئة სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0	როგორც 53, მხოლოდ ქვეშ: جعفر თავზე: داود გარეშე.

57 T-1431; Br.Mus.I-204; Nützel I- 122/25; Марков-32/524.

58 T -1195; Br.Mus. I-211; Nützel I-1148-50;
59 T - 1258; Br.Mus. I-212; Nützel I-1151-55;
ამავე თარიღისა და ტიპის იხ. №№ 10300-10301; წწ=2,95; 2,9.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა გრამ	შ უ ბ ე ი	გ უ რ გ ი
60	10302გ	2,82	180ბ.ჰ(=796/97ბ)	
		23/24	როგორც 29, მხოლოდ تثنية و مئة	როგორც წინა.
			ორმაგი რკალი და გედ 0 0 0 0 0	
61	10304გ	2,85	181ბ.ჰ(=797/98ბ)	
		25/26	როგორც 29, მხოლოდ احد و تثنية و مئة	როგორც 59.
			ირგვლივ როგორც წინა.	
62	10305გ	2,9	182 ბ.ჰ(=798/99 ბ)	
		24/25	როგორც 29, მხოლოდ اثنتين و تثنية و مئة	როგორც 59.
			ირგვლივ,როგორც 59.	
63	10306გ	2,85	186ბ.ჰ(=802ბ)	
		24/25	როგორც 29,მხოლოდ ست و تثنية و مئة	როგორც 59,
			სამმაგი ბერტიღოვანი რკალი და გედ 0 oo 0 oo 0 oo	

60 T- 1274; Br.Mus. I-213; Nützel I-1156-58; Марков 29/424
ამავე ფარიღის და ტიპის იხ.№10303,ბ=2,8.

61 T - 1294; Br.Mus. I-214; Nützel I-1159-61; Марков-29/43I

62 T - 1311; Br.Mus. I-215; Nützel I-1165-66; Марков-30/464

63 T - 1394; Br.Mus. I-219; Nützel I-1179-81; Марков-3I/493

№№ რიგ	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
64	10307გ	2,94	187ნ.ჰ(=802/03ნ)	
		24	ოოგორც 29, მხოლოდ سبع و ثمنين و مئة სამმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00 00 00	როგორც 58, მხოლოდ ერთი კონ- ცენტრული ლეგენდით.
65	10308გ	2,95	188ნ.ჰ(=803/04)	
		22/23	როგორც 29,მხოლოდ ثمان و ثمنين و مئة	როგორც წინა, მხოლოდ ბოლოში ﻻ
66	10309გ	2,95	190ნ.ჰ(=805/06ნ)	
		21/22	როგორც 29 ,მხოლოდ تسعين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00 00	როგორც წინა.
67	10310გ	2,92	191ნ.ჰ(=806/07ნ)	
		22/23	როგორც 29,მხოლოდ احد و تسعين و مئة ორმაგი რკალი და ზედ 000 000 000	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: لله ირგვლივ ორმაგი რკალი.

64 T - 1410; Br.Mus. I-220; Nützel I-1182-87; Марков-32/508.
65 T - 1427; Br.Mus. I-221 Nützel I-1188-1192; Марков-32/522
66 T - 1469 ; Br.Mus. I-223; Nützel I-1198-1205; Марков-33/549.
67 T - 1492(განსხვავებული ტიპის). Br.Mus. I-224 (განსხვავებული ტიპის). Nützel I-1206-11; (განსხვავებული ტიპის).
Марков - 34/565.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ა̓ ბ ბ ა̄ ს ი̄ ჲ ა عباسية	
68	10312გ	2,52	171 წ.ჰ(=787/88 წ)	
		22/24	როგორც 44,მხოლოდ احد و سبعين و مئة ხაზოვანი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	როგორც წინა,მხოლოდ თავზე: ح ქვეშ: يزيد ირგვლივ წერტილოვანი რკალი.
			ხალიფა აღ-ამინი(ჰ.193-198=809-813 წწ)	
			ბ უ ხ ა̄ რ ა̄ بجارا	
69	10330გ	3,27	194წ.ჰ(=809/10 წ)	
	ტაბ.XIX	24/25	როგორც 5, მხოლოდ بمدينة بجارا سنة اربع وتسعين و مئة. ორმაგი რკალი და ზედ 00 ∘ 00 ∘ 00 ∘	ცენტრში: محمد رسول الله/ مما امربة الامير المامون/ ولي عهد المسلمين/عبد الله بن امير المومنين/ თავზე: الله ქვეშ: الفضل ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.

68 T - 1125; Br.Mus.I - 183; Nützel I-1055; Марков-26/336

69 T - 1573; Br. Mus. IX-ბ3.52, № 235ª; Nützel I- I25I ,Марков-36/617 (მხოლოდ Rv - ის ზედწერილის ქვეშ ع)

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
			მაჲინ ბაჯუნაჲსი معدن باجنيس	
70	10314გ	2,95	195წ.ჰ(=810/11წ)	
	ტაბ.XIX	22/23	როგორც 5, მხოლოდ بمعدن باجنيس سنة خمس وتسعين ومئة ორმაგი ხაზოვანი რკალი და ზედ 00000	ცენტრში: محمد رسول الله/مما امرية الخليفة/محمد امير المومنين თავზე: لام جعفر ქვეშ: عسرور ირგვლივ წერტილოვანი რკალი.
			ს ა მ ა რ კ ა ნ დ ი	سمرقند
71	10315გ	3,02	1966წ.ჰ(=811/12წ.)	
	ტაბ.XIX	23/24	როგორც 5, მხოლოდ بمدينة سمرقند سنة ست وتسعين ومئة ცენტრალური ზედწერილის თავ-ზე ع , ქვეშ: ـه ორმაგი რკალი და ზედ: 000 00 000 00 000	ცენტრში: محمد رسول الله/مما امرية الامام/المامون امير المومنين. თავზე: لله ქვეშ: الفضل/ـه ირგვლივ ორმაგი რკალი.

70 T -1603-04; (სხვა Rv -ით). Br.Mus. - არ არის; Nützel I- არ არის; Марков - არ არის; Rare - 247, სხვა Rv - ით.ერმიტაჟის აღმოსავლური მონეტების კოლექციაში არის ამ ზარაფხანაში ჰ.194წ.მოჭრილი მონეტაც(Марков - 36);გ.ჯაფარიძე ცდება როდესაც აღნიშნავს, რომ ამ ზარაფხანის მოქმედების დასაწყისი ჰ.199 წელია(გვ.111-112).

71 T- 1636; Br.Mus. I- არ არის; Nützel I-არ არის; Марков-37/640 Rare - 250; Lane Poole, Kh. L. - არ არის.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			მადინათ ას-სალამი مدينة السلام	
72	თ.ე.	2,83 22/23	195წ.ჰ(=810/11 წ) როგორც 29, მხოლოდ خمس وتسعين ومئة ორმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00 00	ცენტრში: محمد رسول/الله مما امربة عبد الله الامين/ محمد بن امير المومنين თავზე: الله ქვეშ: بالعباس
			მუჰამმადინ محمدية	
73	10292გ ტაბ.XIX	2,85 23/24	196წ.ჰ(=811/12 წ) როგორც 43, მხოლოდ ست وتسعين ومئة ორმაგი ხაზოვანი რკალი და მეორე კონცენტრული ლეგენდა X طاهر بن الحسين مولى المامون ذو اليمينين	ცენტრში: محمد رسول الله/مما امربة عبد الله/ المامون امير المومنين თავზე: الله ქვეშ: الفضل ირგვლივ წერტილოვანი რკალი.

72 T - 1597; Br.Mus. I- 243; Nützel I-1288-90; Марков 36/622;

X " Тагер сын Хусейна, известный под именем ذو اليمينين — „обладатель двух дессниц..." считается родоначальником династии Тагеридов"(Тизенгаузен, მით.ნაშრ. გვ.177,№1601).

73 T-I6I9; Br.Mus. - არ არის; Nützel I-არ არის; Марков -38/648-4I.

(განსხვავებული Rv - ით)

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
74	10316გ	2,95	ისბაჰანი (ისფაჰანი) اصبهان	
	ტაბ.XIX	22/23	196ნ.ჰ(=811/12ნ)	
			როგორც 5, მხოლოდ بمدينة اصبهان سنة ست و تسعين و مئة	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: لله ქვეშ: هزتمه
			ორმაგი რკალი და ზედ	ირგვლივ ნერტილოვანი რკალი.
			⊙ ∘ ⊙ ∘ ⊙ ∘	
			ხალიფა მამუნი (ჰ.198-218=813-833ნ)	
			ბ ა ს რ ა بصرة	
75	10319გ	2,9	198ნ.ჰ(=813/14 ნ)	
		23/24	როგორც 18, მხოლოდ ثمان و تسعين و مئة	ცენტრში: محمد/رسول/الله ქვეშ: ذو الرياستين
			სამმაგი რკალი და ზედ	ირგვლივ ორმაგი რკალი.
			0 0 0 0 0	
			ს ა მ ა რ კ ა ნ დ ი	سمرقند
76	10320გ.	2,75	198ნ.ჰ(=813/14ნ)	
	ტაბ.XIX	23/25	როგორც 71, მხოლოდ ثمان و تسعين و مئة	როგორც 71, მხოლოდ სიტყვა الفطر ქვეშ არ არის ნიშანი ـــ
			ცენტრალური ზედნერილის ქვეშ ორმაგი რკალი და ზედ	
			0 0 0 0 0	

74 T - 1633; Br.Mus.-არ არის; Nützel I - არ არის; Марков -38/653.
Lane Poole, Kh.L.- არ არის;

75 T - 1668 Br.Mus. - არ არის; Nützel 1-1348; Марков - არ არის;
Lane Poole,Kh.L.569 (მხოლოდ Rv -ის ზედნერილის თავზე الله)

76 T - 1679; Br.Mus.- 286; Nützel 1-1365-67; Марков - 39/660.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			ისბაჰანი اصبهان	
77	10321გ.	2,92	199ნ.ჰ(=815/15ნ)	
	ტაბ. XIX	23/24	როგორც 74, მხოლოდ تسع وتسعين و مئة ორმაგი ხაზოვანი რკალი და ზედ 000000	როგორც 74, მხოლოდ ცენტრალური ზედწერილის ქვეშ: ذو الرياستين ირგვლივ წერტილოვანი რკალი
			ჰარათი (ჰერათი) هرات	
78	10322გ	2,7	206ნ.ჰ(=821/22ნ)	
	ტაბ. XIX	24/25	როგორც 5, მხოლოდ بمدينة هراة سنة ست ومايتين ცენტრალური ზედწერილის თავზე: الشكر ქვეშ: بن ابرهيم ხაზოვანი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: ذو ქვეშ: اليمينين ირგვლივ ხაზოვანი რკალი.
			მუჰამმადი محمدية	
79	10323გ	2,92	206ნ.ჰ(=821/22ნ)	
	ტაბ. XIX	24/25	როგორც 43, მხოლოდ ست ومايتين ცენტრალური ზედწერილის თავზე: اسحق ქვეშ: بن يحيى ნერტილოვანი რკალი და ზედ: 0 0 0 0 0 0	როგორც წინა, მხოლოდ რკალი ორმაგია.

77 T - 1695; Br.Mus. 1-276; (Rv , ع ნიშნის გარეშე). Nützel I- 1332-33; Марков - 39/682.

78 T - არ არის ძირითად ტექსტში, მხოლოდ №1787 სქოლიოში, №4 ქვეშ, აღწერილია ამგვარი მონეტა და აღნიშნულია, რომ იგი უთუოთ უკვე ტაჰერიანების დინასტიის უკუთვნის/ბ3.198/ B.Mus. I- 301; Nützel I - 1428-30 /როგორც ტაჰერიანების მონეტა/. Марков-98/I

79 T- ბ3.198, სქოლიო 1. Br. Mus. -არ არის; Nützel I- 1396; Марков-98/3 /როგორც ტაჰერიანების მონეტა/ Zambaur -pp.225-26.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			მაʿდინ ბა̄ჯუნაჲსი 210ნ.ჰ(=825/26ნ)	معدن باجنيس
80	10324გ ტაბ.XIX	2,43 23/24	როგორც 70,მხოლოდ عشر و مايتين ორმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00 00	ცენტრში: محمد رسول الله/مما امربة الامام المامون/ عبد الله امير المومنين/ თავზე: عبد الا علي بن ქვეშ: احمد ირგვლივ წერტილოვანი რკალი.
			მადინათ ას-სალა̄მი 204ნ.ჰ(=819/20ნ)	مدينة السلام
81	10326გ	2,92 24/25	როგორც 29,მხოლოდ اربع و ماتين ორმაგი რკალი და ზედ 00 00 00 00	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: الخليفة المامون ირგვლივ შერწყმულწერტილოვანი რკალი.
82	10327გ	2,97 25	205ნ.ჰ(=820/21ნ) როგორც წინა, მხოლოდ خمس و مايتين ხაზოვანი რკალი და მეორე ზედწერილი: طاهر ٥ بن الحسن ٥ مولى المامون ٥ ذو اليمينين	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: اله

80 T- არ არის; Br.Mus. - არ არის; Nützel I-არ არის; Марков - არ არის; Rare - არ არის; Rare - არ არის. Zambaur- p.44.

81 T - 1750; Br.Mus. IX-გვ.57,№295ª ; Nützel I- 1408; Марков -4I/724.

82 T- 1770; Br.Mus. I- 296; Nützel I -1409; Марков -42/735. ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№10328, ნ=2,95.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
83	თ.მ.	2,8	არ რ ა̄ ნ ი	ارّان
	ტაბ. XX	26	212 წ.ჰ(= 827/28წ)	
			როგორც 5, მხოლოდ بمدينة اران سنة اثنتين عشر ومايتين სამმაგი რკალი და ზედ 0 0 0 0 0 0	ცენტრში: محمد رسول الله/معا امربة عبد الله عبد الله/الامام المامون امير المومنين/ თავზე: احمد بن الاعلى ქვეშ: عبد الله بن يحيى
			ხალიფა მუთასიმი (ჰ.218-227=833-852წ)	
84	10331გ.	2,95	მაჩ̄ინათ ას-სალ̄ამი	مدينة السلام
		27	219წ.ჰ(=834წ)	
			როგორც 29, მხოლოდ تسع و عشر و مايتين და მეორე გარშემოწერილი: لله الامر من قبل و من بعد ويوميذ يفر المومنين بنصر الله	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: لله ქვეშ: المعتصم بالله ირგვლივ ორმაგი რკალი.
			სამარკანდი	سمرقند
85	10337გ	2,87	218წ.ჰ(=833წ)	
	ტაბ. XX	26/27	როგორც 71, მხოლოდ ثمان و عشرة و مايتين ხაზოვანი რკალი და მეორე კონცენტრული ლეგენდა როგორც წინაზე.	როგორც წინა, მხოლოდ ბოლო სტრიქონი სრულიად წაშლილია.

83 ერთი ამგვარი ეგზ.ინახება მოსკოვის ისტორიულ მუზეუმში(ნ=2,54)მეორე კი ტალინში.იხ.Пахомов II, стр.122.

84 T- 1842; Br.Mus - არ არის; Nützel I-1441; Марков-44/776
Lane Poole, Kh.L. - არ არის.

85 T-არ არის; Br.Mus. I-308; Nützel I- არ არის; Марков -არ არის.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			სურა მან რა̄ (სამარა) سرمن راى	
86	10325გ	2,97	226ნ.ჰ(=840/41ნ)	
	ტაბ.XX	25	როგორც 5,მხოლოდ سر من راى سنة ست و عشرين و مايتين ხაზოვანი რკალი და მეორე კონცენტრული ლეგენდა: الله الامير من قبل و من بعد و يومئذ يفرح المومنون بنصر الله	როგორც წინა.
			ხალიფა მუთავაქილი(ჰ.232-247=847-861ნ)	
87	10333გ	2,92	მადინათ ას-სალამი مدينه السلام	
	ტაბ.XX	24/25	233ნ.ჰ(=847/48ნ)	
			როგორც 84,მხოლოდ ثلث وثلثين و مايتين	როგორც 84, მხოლოდ ბოლო სტრიქონი: المتوكل على الله და ხაზოვანი რკალი.
88	10329გ	2,91	236ნ.ჰ(=850/518)	
		24/25	როგორც წინა, მხოლოდ ست وثلثين و مايتين ცენტრალური ზედწერილის ქვეშ: ابو عبد الله	როგორც წინა.

86 T - არ არის; Br.Mus.- არ არის; Nützel I - არ არის. Марков-2-ое добавление,стр. 877,№786 , Lane Poole, Kh. L. - არ არის;

87 T- 1881;(ტიპის მიუთითებლად); Br.Mus. - არ არის; Nützel I- 1482 Марков - 45/796; ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№11024,ნ=2,82.

88 T - 1890;(განსხვავებული Rv -ით);Br.Mus. I-331; Nützel I-1485; Марков - 45/802; ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№10334,ნ=3,00 და ერთი ეგზ. თელავის მუზეუმში, ნ=2,95 გრ. ტაბ.

№№ რიგ.	ფონდი ნომერი	წონა ზომა	შუბლი	ზურგი
			237 წ. ჰ (= 851/52 წ)	
89	10335გ	2,9 24/25	როგორც 84, მხოლოდ سبع و ثلثين و مايتين	როგორც 87.
			ს უ რ ა მ ა ნ რ	ა ʿ ن̄ سرمن راى
90	10332გ	2,91	235წ.ჰ(=849/50წ)	
	ტაბ.XX	23	როგორც 86, მხოლოდ خمس و ثلثين و مايتين	როგორც 87.
			ხალიფა მუქთადირი (	ჰ.295=320=908-932წ)
			ა რ მ ი̄ ნ ი̄ ჲ ა	ارمينية
			297წ. ჰ (=309/10 წ)	
91	თ.მ. ტაბ.XX	2,82 24/25	როგორც 5, მხოლოდ بارمينية سنة سبع و تسعين و مايتين	ცენტრში: محمد/رسول/الله თავზე: العباسين ქვეშ: امير المومنين

89 T -1891 (განსხვავებული Rv -ით); Br.Mus. IX-გვ.64, №331[a] Nützel I-1486; Марков - 45/805; ამავე თარიღის და ტიპის იხ.№ 10336, წ=2,94.

90 T - 1888; (აღწერილობის გარეშე) Br.Mus .I - 324; Nützel - არ არის; Марков - 45/801; Rare - გვ. 78, №272.

91 T - არ არის; Br.Mus. - არ არის; Nützel I - არ არის; Марков - არ არის; ე. პახომოვი არ იცნობს არმინიაში ამ წელს მოჭრილ მონეტას. სხვა თარიღის მონეტებთან დაკავშირებით შენიშნავს, რომ აბულ აბბასი, მოხსენებული ჩვენი მონეტის Rv - ზე, ხალიფა მუქთადირის შვილია, რომელიც შემდეგში ხალიფა არ-რადი ბილაჰის სახელით არის ცნობილი (Пахомов, II, 83.153).

NN რიგ.	ფონდი ნომერი	ნონა ზომა	შ უ ბ ლ ი	ზ უ რ გ ი
			ბ). ი დ რ ი ს ი ა ნ ე ბ ი	
			იდრის I (ჰ.172-177=788-793 ნ.ნ.)	
			ბ ე დ ა ʿ ა	بدعة X
92	10317გ	2,57	174 ნ.ჰ(=790/91 ნ.)	
	ტაბ.XX	23/24	როგორც 5 მხოლოდ بجدعة سنة اربع وسبعين ومئة სამმაგი რკალი და ზედ ◎◎◎◎◎◎	ცენტრში: محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم თავზე: • ქვეშ: على ირგვლივ ხაზოვანი რკალი და გარშემოწერილი: مما امرية ادريس بن عبد الله حا الحق...
			ი დ რ ი ს II (ჰ.177-213=793-828 ნნ)	
			თ უ დ ო ა	تدعة XX
93	10318გ	2,35	195ნ.ჰ(=210/11 ნ)	
		24/25	როგორც 5, მხოლოდ لتودعة سنة خمس وتسعين و مئة ორმაგი წერტილოდანი რკალი და ზედ 000000	ცენტრში: محمد رسول الله თავზე: عدل ქვეშ: ومدا... რკალი შერწყმული წერტილებისა გან და გარშემოწერილი ჩვეუ- ლებრივი.

X ლოკალიზებული არ არის, ტიზენჰაუზენის ცნობით, ქალაქი ასეთი სახელწოდებით, მდებარეობდა ჩრდ. აფრიკაში, (გვ.XXIV); Codrington-ის ცნობით კი იგი არაბეთში მდებარეობს(გვ.138).

92 T - არ არის; Br.Mus.I - გვ.53; N183; Nützel II-არ არის; Марков - არ არის; Lane Poole, Kh.L. - არ არის. Zambaur-ი არ არის.

XX ქალაქი მაროკოში (Codrington, გვ.145).

93 T- არ არის; Br.Mus. - არ არის; Nützel II-არ არის; Марков - არ არის; Lane Poole, Kh.L. -არ არის.
განძში შემავალი შემდეგი მონეტები NN 10338,39,40,41,42,43,44,45; ნნ=2,89; 2,7;2,49;2,89;2,87;2,7,2,32;2,54. მოჭრის მდარე ტექნიკის გამო ცუდად არის შენახული, მაგრამ ტიპით, VIII ს. ბოლოს აბბასიანში მოჭრილ მონეტებს მოგვაგონებს.

განძის შეფასება

1. სასანურ და სასანური ტიპის – 5 ეგზ.
2. ომაიანები – 12 ეგზ.
3. ესპანეთის ომაიანები – 1 ეგზ.
4. აბასიანები – 90 ეგზ.
5. იდრისიანები – 2 ეგზ.
6. ვერ განისაზღვრება – 8 ეგზ.

მ მ ა რ თ ვ ე ლ ე ბ ი

1. ხოსრო II– 3 ეგზ.
2. ომანიანი გუბერნატორი აღმოსავლეთში–1 ეგზ.
3. ტაბარისთანის აბბასიანი გუბერნატორი– 1 ეგზ.
4. ვალიდ I ომაიანის დრო– 3 ეგზ.
5. იაზიდ II " – 1 ეგზ.
6. ჰ ი შ ა მ " – 4 "
7. ი ა ზ ი დ III " – 1 "
8. მარვან II " – 3 "
9. აბდ არ–რაჰმან I ესპანეთის ომაიანი– 1 ეგზ.
10. ხალიფა საფაჰ აბასიანი – 1 ეგზ.
11. " მანსური " – 21 ეგზ.
12. " მ ა ჰ დ ი " – 12 "
13. " ჰ ა დ ი " – 1 ეგზ.
14. " ჰარუნ არ რაშიდი – 27 ეგზ.
15. – ამინ აბასიანი – 6 ეგზ.
16. ხალიფა მამუნ აბასიანი – 1 ეგზ.
17. " მუთასიმ " – 3 "
18. " მუთევაქილი " – 7 "
19. " მუთაზიდი " 1 "
20. " მუთადიდი " 1 "

21. იერის I იერისიანი - 1 ეგზ.

22. იერის II " - 1 "

ზ ა რ ა ფ ხ ა ნ ე ბ ი

1. ვასიფი واسط - 7 ეგზ.

2. ქირმანი كرمان - 1 "

3. რამ ჰურმუზი رام هرمز - 1 "

4. იფრიკიჲა افريقية - 2 "

6. დიმიშკი (დამასკო) دمشق - 1 ეგზ.

7. ქ უ ფ ა كوفة - 6 ეკზ.

8. აღ-ანდალუსი الاندلس - 1 ეგზ.

8. ბ ა ს რ ა بصرة - 8 "

9. არრანი ارّان - 2 ეგზ.

10. არმინიჲა ارمينية - 2 "

11. მადინათ ას-საღამი (ბაღდადი) مدينة السلام - 41 ეგზ.

12. მუჰამმადიჲა محمدية - 9 ეგზ.

13. ʿაბბასიჲა عباسية - 3 "

14. აშ - შ ა შ ი الشاش - 2 ეგზ.

15. ზ ა რ ა ნ ჯ ი زرنج - 1 ეგზ.

16. ბუხარა بخارا - 1 ეგზ.

17. მაʿდინ ბაჯუნაჲსი معدن باجنيس - 2 ეგზ.

18. სამარკანდი (სამარყანდი) سمرقند - 3 ეგზ.

19. ისბაჰანი (ისფაჰანი) اصبهان - 2 ეგზ.

20. ბ ე დ ა' ა بدعه - 1 ეგზ.

21. თუდღა تدعة - 1 "

22. ჰარათი (ჰერათი) هرات - 1 ეგზ.

23. სურა მან რა' ა (სამარა) سر من راى - 2 ეგზ.

ცხრილების კონკორდანსი

ტაბულა I

11848	ვასიტი	123 ნ.ჰ.
11849	საფაჰი, არდაბერ ხურრა	135 ნ.ჰ
11851	საფაჰი, ბასრა	135 ნ.ჰ
11857	საფაჰი ით მანსური, ბასრა	136 ნ.ჰ.
11862	საფაჰი ით მანსური, ქუფა	136 ნ.ჰ
11852	მანსური, არრაჯი	152 ნ. ჰ.
11853	მანსური, არმინია	143 ნ.ჰ.
11854	მანსური, არმინია	150 ნ.ჰ.
11855	მანსური, არმინია	155 ნ.ჰ.
11856	მანსური, არმინია	155 ნ. ჰ

ტაბულა II

11865	მანსური, ქუფა	142 ნ.ჰ.
11868	მანსური, რაჲ /რე/	147 ნ.ჰ.
11869	მანსური, მაღინაი ას-სალამი	149 ნ.ჰ.
11870	მანსური, მაღინაი ას-სალამი	150 ნ.ჰ.
11873	მანსური, მაღინაი ას-სალამი	152ნ.ჰ.
11877	მანსური, მაღინაი ას-სალამი	154 ნ.ჰ
11880	მანსური, მაღინაი ას-სალამი	156 ნ. ჰ.
11885	მანსური, მაღინაი ას-სალამი	157 ნ. ჰ.
11890	მანსური, მაღინაი ას-სალამი	158 ნ. ჰ.
11894	მაჰდი, არმინია	162 ნ.ჰ

ტაბულა III

11895	მაჰდი, ბასრა	160ნ.ჰ.
11896	მაჰდი, ბუჰამმადია	166 ნ.ჰ.
11898	მაჰდი, მაღინაი ას-სალამი	160 ნ.ჰ.
11908	მაჰდი, მაღინაი ას-სალამი	163 ნ.ჰ.

11910	ჰადი, მადინათ ას-სალამი	169 წ.ჰ.
11912	ჰადი, მადინათ ას-სალამი	170 წ.ჰ.
11911	ჰადი, ა რ რ ა ნ ი	169 წ.ჰ.
11915	ჰარუნ არ-რაშიდი, მადინათ ას-სალამი	170 წ.ჰ.

ტ ა ბ უ ლ ა IV

10700	ხოსრო II,	მეფობის მე-2 წელი
10701	ხოსრო II,	მეფობის მე-6 წელი
თ.მ.	ხოსრო II.	–
10730	არდაშირ ხურრა	90 წ.ჰ.
თ.მ.	არდაშირ ხურრა	96
10703	ისტაჰრი	91 წ.ჰ.
10702	მაკ ა-თაჯმარა	81 წ.ჰ.
10711	ას-სამია	81 წ.ჰ.
11077	დამასკო	90 წ.ჰ.
11861	ჰარაი / ჰერაი/	92 წ.ჰ.

ტ ა ბ უ ლ ა V

10842	ʿაბდ არ-რაჰმან I, ა- ანდალუსი,	166 წ.ჰ.
10710	აბბასიანია მოხრეებში, რაჯ	128 წ.ჰ.
10713	მანჯური, აბბასია	155 წ.ჰ.
თ.მ.	მანსური, აბბასია	157 წ.ჰ.
10718	მანსური მადინათ ას-სალამი	148 წ.ჰ.
10724	მანსური, მადინათ ას-სალამი	153 წ.ჰ.
თ.მ.	მანსური, მადინათ ას-სალამი	156 წ.ჰ.
10855	მანსური,მადინათ ას-სალამი	158 წ.ჰ.
10746	მანსური, ბასრა	139 წ.ჰ.
10753	მანსური, ბასრა	146 წ.ჰ.

ცხრილი VI

10757	მანსური, ქუჩა	1385.ჰ.
10762	მანსური, ქუჩა	141 წ. ჰ.
10755	მანსური, მუჰამმადია	148 წ. ჰ.
ო.მ.	მანსური, მუჰამმადია	150 წ.ჰ.
10792	მაჰდი, ჰარუნაბადი	167 წ. ჰ.
10793	მაჰდი, ჰარუნაბადი	169 წ.ჰ.
10803	მაჰდი, მუჰამმადია	168 წ. ჰ.
10806	მაჰდი, ქირმანი	166 წ. ჰ.
10810	მაჰდი, იფრიკია	165 წ.ჰ.
10812	მაჰდი, იფრიკია	166 წ. ჰ.

ცხრილი VII

10813	მაჰდი, იფრიკია	166 წ. ჰ.
10814	მაჰდი, იფრიკია,	167 წ.ჰ.
10817	მაჰდი, ბასრა	160 წ.ჰ.
10821	მაჰდი, ხაჯ	162 წ. ჰ.
10836	მაჰდი, აბბასია	161 წ.ჰ.
ო.მ.	მაჰდი, აბბასია	161 წ.ჰ.
10835	მაჰდი, აბბასია	163 წ.ჰ.
ო.მ.	მაჰდი, მადინათ ას-სალამი	161 წ.ჰ.
10881	ჰადი, მადინათ ას-სალამი	169 წ. ჰ.
10915	ჰადი, იფრიკია,	170 წ. ჰ.

ცხრილი VIII

10808	ჰადი, იფრიკია,	170 წ.ჰ.
10791	ჰადი, ჰარუნია	170 წ.ჰ.
10935	ჰადი, ხაჯ	170 წ.ჰ.
10884	ჰარუნ არ-რაშიდი, არრანი	184 წ.ჰ.
10712	ჰარუნ არ-რაშიდი, არრანი	187 წ.ჰ.
10887	ჰარუნ არ-რაშიდი, არრანი	190 წ.ჰ.

10888 ჰარუნ არ-რაშიდი, არრანი 190 წ.ჰ.

10883 ჰარუნ არ-რაშიდი, არრანი 191 წ.ჰ.

10892 ჰარუნ არ-რაშიდი, არმინია 188 წ.ჰ.

10893 ჰარუნ არ-რაშიდი, არმინია 192 წ.ჰ.

ფ ა ბ უ ლ ა IX

10904 ჰარუნ არ-რაშიდი, მუჰამმადია 183 წ.ჰ

10798 ჰარუნ არ-რაშიდი, მუჰამმადია 185 წ.ჰ

10911 ჰარუნ არ-რაშიდი, მუჰამმადია 188 წ.ჰ.

10912 ჰარუნ არ-რაშიდი, მუჰამმადია 189 წ.ჰ.

10910 ჰარუნ არ-რაშიდი, მუჰამმადია 189 წ.ჰ.

10913 ჰარუნ არ-რაშიდი, მუჰამმადია 189 წ.ჰ.

10809 ჰარუნ არ-რაშიდი, იფრიკია, 173 წ.ჰ.

10918 ჰარუნ არ-რაშიდი, იფრიკია, 176 წ.ჰ.

10815 ჰარუნ არ-რაშიდი, იფრიკია 179 წ.ჰ.

10988 ჰარუნ არ-რაშიდი, იფრიკია. 180 წ.ჰ.

ფ ა ბ უ ლ ა X

10920 ჰარუნ არ-რაშიდი, მა'დინ ბაჯუნაჯსი 190წ.ჰ.

10929 ჰარუნ არ-რაშიდი, მა'დინ ბაჯუნა სი 191 წ.ჰ.

10923 ჰარუნ არ-რაშიდი, არ-რაფიკა 189წ.ჰ.

10925 ჰარუნ არ-რაშიდი, ბალხი 187 წ.ჰ.

10926 ჰარუნ არ-რაშიდი, ბალხი 189 წ.ჰ.

10930 ჰარუნ არ-რაშიდი, ზერენჯი 179 წ.ჰ.

10933 ჰარუნ არ-რაშიდი, ზერენჯი 183 წ.ჰ.

10936 ჰარუნ არ-რაშიდი, სიჯისთანი 173 წ.ჰ.

10790 ჰარუნ არ-რაშიდი, მარვი/ნერვი/ 185 წ.ჰ.

10944 ჰარუნ არ-რაშიდი, მადინათ ას-სალამი 171 წ.ჰ.

ცაბუღა XI

10726	ჰარუნ არ-რაშიდი, მაღინაო ას-სალამი	183 წ.ჰ.
10975	ჰარუნ არ-რაშიდი	176 წ.ჰ.
10976	ამინი, არმინია	195 წ.ჰ.
10978	ამინი, მა'ღინ ბაxუნაძსი	194 წ.ჰ.
10979	ამინი, მა'ღინ ბაxუნაძსი	194 წ.ჰ.
10980	ამინი, მაღინაო ას-სალამი	195 წ.ჰ.
10998	ამინი, ნისაბური	195 წ.ჰ.
10934	მამუნი, სამარკანდი	198 წ.ჰ.
10982	მამუნი, მუჰამმადია	200 წ.ჰ.
11000	იდრის I, იდრისიანი, ველიღა	173 წ.ჰ.

ცაბუღა XII

10896	იდრის I იდრისიანი, ველიღა	173 წ.ჰ.
10999	იდრის II იდრისიანი, ველიღა	180 წ.ჰ.
609	ბასრა	100 წ.ჰ.
610	დამასკო	101 წ.ჰ.
618	ას-სამია	131 წ.ჰ.
606	სუკ აღ-აჰვაზი	95 წ.ჰ.
604	ქირმანი	90 წ.ჰ.
608	მაჰი	97 წ.ჰ.
605	ვასიტი	94 წ.ჰ.
612	ვასიტი	116წ. ჰ.

ცაბუღა XIII

616	ვასიტი	130 წ.ჰ.
619	მანსური, ქუფა	144 წ.ჰ.
620	მანსური, ბასრა	144 წ.ჰ.
628	მაჰდი, xაღ	162 წ.ჰ.
631	მაჰდი, ბასრა	167 წ.ჰ.
632	ჰადი, xაღ	170 წ.ჰ.
637	ჰარუნ არ-რაშიდი, არმინია	177 წ.ჰ.
639	ჰარუნ არ-რაშიდი, არმინია	186 წ.ჰ.

638	ჰარუნ არ-რაშიდი, ბალხი	182 ნ.ჰ.
646	მამუნი, სამარყანდი	195 შ.ჰ.

თ ა ბ უ ლ ა XIV

648	მამუნი, ისბაჰანი	201 ნ.ჰ.
650	მამუნი, მადინათ ას-სალამი	204 ნ.ჰ.
651	მამუნი, მადინათ ას-სალამი	208 ნ.ჰ.
652	მამუნი, არ- რაყკა	208 ნ.ჰ.
654	მუთევაქილი , სურა მან რა'ა (სამარა)	233 ნ.ჰ.
655	მუთევაქილი, სურა მან რა'ა	236 ნ.ჰ.
5394	ხოსრო II	მეფობის 31 - წელი
5395	საიდ იბნ დალ'ახი, თაბარისთანი	126 თ.ე.
5398	დამასკო	89 ნ.ჰ.
5406	დამასკო	-

თ ა ბ უ ლ ა XV

ა397	ვასიტი	93 ნ.ჰ.
5399	ვასიტი	124 ნ.ჰ.
5410	ვასიტი	125 ნ.ჰ.
5418	მანსური, რაჲ	(14)7 ნ.ჰ.
5400	ჰარუნ არ-რაშიდი, სიხისთანი	172 ნ.ჰ.
5404	მამუნი, არმინია	217 ნ.ჰ.
5405	მამუნი, მადინათ ას-სალამი	218 ნ.ჰ.
5403	იბრაჰიმ I აღლაბიდი, იფრიკია	189 ნ.ჰ.
5402	იბრაჰიმ I აღლაბიდი, იფრიკია	193 ნ.ჰ.
5416	მადინათ ას-სალამი	-

თ ა ბ უ ლ ა XVI

5415 5417 5420 5421 5425	დაჭრილი დირჰემები	
10348	ხოსრო II	მეფობის მე-3 წელი

10350	ხოსრო II	
10351	დარაბჯერდი	41 ნ.
10349	ʿომარ იბნ აღ-ʿაღა, ტაბარისთანი	124 ნ. თ.ე.

ტ ა ბ უ ღ ა XVII

10245	ვასიტი	95 ნ.ჰ.
10246	ვასიტი	122 ნ.ჰ.
თ.მ.	ვასიტი	123 ნ.ჰ.
10251	რამ ჰურმუზი	92 ნ.ჰ.
10252	იტრიკია	111 ნ.ჰ.
10253	დამასკო	117 ნ.ჰ.
10254	ქუტა	102 ნ.ჰ.
10347	ʿაბდ არ რაჰმან I, აღ-ანდაღუსი	169 ნ.ჰ.
10256	საფაჰი, ბასრა	134 ნ.ჰ.
10263	მანსური, ქუტა	145 ნ.ჰ.

ტ ა ბ უ ღ ა XVIII

10266	მანსური, არრანი	149 ნ.ჰ.
10267	მანსური, არრანი	154 ნ.ჰ.
10268	მანსური, არმინია	143 ნ.ჰ.
თ.მ.	მანსური,მადინათ ას-საღამი	151 ნ.ჰ.
თ.მ.	მანსური, მადინათ ას-საღამი	157 ნ.ჰ.
10276	მაჰდი, მადინათ ას-საღამი	159 ნ.ჰ.
10284	მაჰდი, მუჰამმადია	165 ნ.ჰ.
10311	ჰადი,აბბასია	170 ნ.ჰ.
10285	ჰარუნ არ-რაშიდი, იტრიკია	175 ნ.ჰ.
10288	ჰარუნ არ-რაშიდი,მაʾდინ აშ-შაში	189 ნ.ჰ.

ტ ა ბ უ ღ ა XIX

10330	ამინი, ბუხარა	194 ნ.ჰ.
10314	ამინი, მაʾდინ ბაჯუნაჯსი	195 ნ.ჰ.
10315	ამინი,სამარყანდი	196 ნ.ჰ.

10292	ამინი, მუჰამმადია	196 წ.ჰ.
10316	ამინი, ისბაჰანი	196 წ.ჰ.
10320	მამუნი, სამარყანდი	198 წ.ჰ.
10321	მამუნი, ისბაჰანი	199 წ.ჰ.
10322	ტაჰერიდი? ჰარათი	206 წ.ჰ.
10323	ტაჰერიდი? მუჰამმადია	206 წ.ჰ.
10324	მამუნი, მა'რიბ ბაჯუნა სი	210 წ.ჰ.

ტაბულა XX

თ.მ.	მამუნი არრანი	212 წ.ჰ.
10337	მუთასიმი, სამაოყანდი	218 წ.ჰ.
10325	მუთასიმი, სურა მან რა'ა (სამარა)	226 წ.ჰ.
10333	მუთავაქილი, მადინათ ას-სალამი	233 წ.ჰ.
10332	მუთავაქილი, სურა მან რა'ა	235 წ.ჰ.
თ.მ.	მუქიადირი, არმინია	297 წ.ჰ.
10317	იეზიდ I, იეზიდიანი, ბერდა'ა	174 წ.ჰ.

Описание таблиц

Таблица I

II848	Васит	I23 г.х.
II849	Саффах, Ардашир Хурра	I35 г.х.
II85I	Саффах, Басра	I35 г.х.
II857	Саффах или Мансур, Басра	I36 г.х.
II862	Саффах или Мансур, Куфа	I36 г.х.
II852	Мансур, Арран	I52 г.х.
II853	Мансур , Арминия	I43 г.х.
II854	Мансур, Арминия	I50 г.х.
II855	Мансур, Арминия	I55 г.х.
II856	Мансур, Арминия	I55 г.х.

Таблица П

II865	Мансур, Куфа	I42 г.х.
II868	Мансур, Рей	I47 г.х.
II869	Мансур, Мединат ас-Салам	I49 г.х.
II870	Мансур, Мединат ас-Салам	I50 г.х.
II873	Мансур, Мединат ас-Салам	I52 г.х.
II877	Мансур, Мединат ас- Салам	I54 г.х.
II880	Мансур, Мединат ас-Салам	I56 г.х.
II885	Мансур, Мединат ас-Салам	I57 г.х.
II890	Мансур, Мединат ас-Салам	I58 г.х.
II894	Махди, Арминия	I62 г.х.

Таблица Ш

II895	Махди, Басра	I60 г.х.
II896	Махди, Мухаммедия	I66 г.х.
II898	Махди, Мединат ас-Салам	I60 г.х.
II908	Махди, Мединат ас-Салам	I63 г.х.
II9I0	Хади, Мединат ас-Салам	I69 г.х.
II9I2	Хади, Мединат ас-Салам	I70 г.х.
II9II	Хади, Арран	I69 г.х.
II9I5	Харун ар-Рашид, Мединат ас-Салам	I70 г.х.

Таблица IУ

I0700	Хосрой П	2-ой год царствования
I070I	Хосрой П	6-ой год царствования
ф.д.[X]	Хосрой П	-
I0730	Ардашир Хурра	90 г.х.
ф.д.	Ардашир Хурра	96 г.х.
I0703	Истахр	9I г.х.

х Этим шифром обозначены экземпляры хранящиеся в Историко-этнографическом музее г.Телави(Груз.ССР).

I0702	Шак ал-Таймара	8I г.х.
I07II	Ас-Самия	I3I г.х.
IIO77	Д а м а с к	90 г.х.
II86I	Г е р а т	92 г.х.

Т а б л и ц а У

I0842	ʿАбд ар-Рахман I, ал-Андалус	I66 г.х.
I07I0	Приверженцы Аббасидов, Рей	I28 г.х.
I07I3	Мансур, Аббасия	I55 г.х.
ф.д.	Мансур, Аббасия	I57 г.х.
I07I8	Мансур, Мединат ас-Салам	I48 г.х.
I0724	Мансур, Мединат ас-Салам	I53 г.х.
ф.д.	Мансур, Мединат ас-Салам	I56 г.х.
I0855	Мансцр, Мединат ас-Салам	I58 г.х.
I0746	Мансур, Басра	I39 г.х.
I0753	Мансур, Басра	I46 г.х.

Т а б л и ц а УI

I0757	Мансур, Куфа	I38 г.х.
I0762	Мансур, Куфа	I4I г.х.
I0775	Мансур, Мухаммедия	I48 г.х.
ф.д.	Мансур, Мухаммедия	I50 г.х.
I0792	Махди, Харунабад	I67 г.х.
I0793	Махди, Харунабад	I69 г.х.
I0803	Махди, Мухаммедия	I68 г.х.
I0806	Махди, Кирман	I66 г.х.
I08I0	Махди, Ифрикия	I65 г.х.
I08I2	Махди, Ифрикия	I66г.х.

Таблица УП

I08I3	Махди, Ифрикия	I66 г.х.
I08I4	Махди, Ифрикия	I67 г.х.
I08I7	Махди,Басра	I60 г.х.
I082I	Махди, Джей	I62 г.х.
I0836	Махди , Аббасия	I6I г.х.
ω.∂.	Махди, Аббасия	I6I г.х.
I0835	Махди, Аббасия	I63 г.х.
ω.∂.	Махди, Мединат ас-Салам	I6I г.х.
I088I	Хади, Мединат ас-Салам	I69 г.х.
I09I5	Хади, Ифрикия	I70 г.х.

Таблица УШ

I0808	Хади, Ифрикия	I70 г.х.
I079I	Хади, Харуния	I70 г.х.
I0935	Хади, Джей	I70 г.х.
I0884	Харун ар-Рашид,Арран	I84 г.х.
I07I2	Харун ар-Рашид,Арран	I87 г.х.
I0887	Харун ар-Рашид, Арран	I90г. х.
I0888	Харун ар-Рашид,Арран	I90 г.х.
I0883	Харун ар-Рашид, Арран	I9I г.х.
I0892	Харун ар-Рашид, Арминия	I88,г.х.
I0893	Харун ар-Рашид,Арминия	I92 г.х.

Таблица IX

I0904	Харун ар-Рашид,Мухамедия	I83 г.х.
I0798	Харун ар-Рашид,Мухаммедия	I85 г.х.
I09II	Харун ар-Рашид,Мухаммедия	I88 г.х.
09I2	Харун ар-Рашид,Мухаммедия	I89 г.х.
09I0	Харун ар-Рашид,Мухаммедия	I89 г.х.
09I3	Харун ар-Рашид, Мухаммедия	I89 г.х.

I0809	Харун ар-Рашид,Ифрикия	I73 г.х.
I09I8	Харун ар-Рашид,Ифрикия	I76 г.х.
I08I5	Харун ар-Рашид,Ифрикия	I79 г.х.
I0988	Харун ар-Рашид, Ифрикия	I83 г.х.

Таблица X

I0920	Харун ар-Рашид,Ма'дин Баджунейс	I90 г.х.
I0929	Харун ар-Рашид,Ма'дин Баджунейс	I9I г.х.
I0923	Харун ар-Рашид,ар-Рафика	I89 г.х.
I0925	Харун ар-Рашид,Балх	I87 г.х.
I0926	Харун ар-Рашид, Балх	I89 г.х.
I0930	Харун ар-Рашид, Зеренж	I79 г.х.
I0933	Харун ар-Рашид,Зеренж	I83 г.х.
I0936	Харун ар-Рашид,Сиджистан	I73 г.х.
I0790	Хаджар Рашид,Мерв	I85 г.х.
I0944	Харун ар-Рашид,Мединат ас-Салам	I7I г.х.

Таблица XI

I0726	Харун ар-Рашид,Мединат ас-Салам	I83 г.х.
I0975	Харун ар-Рашид	I76 г.х.
I0976	Амин,Арминия	I95 г.х.
I0978	Амин, Ма'дин Баджунейс	I94 г.х.
I0979	Амин,Ма'дин Баджунейс	I94 г.х.
I0980	Амин, Мединат ас-Салам	I95 г.х.
I0998	Амин,Нисабур	I95 г.х.
I0934	Мамун,Самарканд	I98 г.х.
I0982	Мамун,Мухаммедия	200 г.х.
II000	Идрис I,Идрисид,Велила	I73 г.х.

Таблица XII

I0896	Идрис I, Велила	I73 г.х.
I0999	Идрис II, Велила	I80 г.х.
609	Басра	I00 г.х.
6I0	Дамаск	I0I г.х.
6I8	Ас - Самия	I3I г.х.
606	Сук ал-Ахваз	95 г.х.
604	Кирман	90 г.х.
608	Махи	97 г.х.
605	Васит	94 г.х.
6I2	Васит	II6 г.х.

Таблица XIII

6I6	Васит	I30 г.х.
6I9	Мансур, Куфа	I44 г.х.
620	Мансур, Басра	I44 г.х.
628	Махди, Джей	I62 г.х.
63I	Махди, Басра	I67 г.х.
632	Хади, Джей	I70 г.х.
637	Харун ар-Рашид, Арминия	I77 г.х.
639	Харун ар-Рашид, Арминия	I86 г.х.
638	Харун ар-Рашид, Балх	I82 г.х.
646	Мамун, Самарканд	I95 г.х.

Таблица XIV

648	Мамун, Исфаган	20I г.х.
650	Мамун, Мединат ас-Салам	204 г.х.
65I	Мамун, Мединат ас-Салам	208 г.х.
652	Мамун, ар-Рафика	208 г.х.
654	Мутаваккил, Сура ман Ра'а (Самара)	233 г.х.
655	Мутаваккил, Сура ман Ра'а	236 г.х.

5394	Хосрой П	3I год царствования.
5395	Сайд ибн Даладж,Табаристан	I26 т.э.
5398	Дамаск	89г.х
5406	Дамаск	-

Таблица ХУ

5397	Васит	93г.х.
5399	Васит	I24 г.х.
54I0	Васит	I25 г.х.
54I8	Мансур, Рей	(I4)7 г.х.
5400	Харун ар-Рашид,Сиджистан	I72 г.х.
5404	Мамун, Арминия	2I7 г.х.
5405	Мамун,Мединат ас-Салам	2I8 г.х.
5403	Ибрагим I, Аглабид, Ифрикия	I89 г.х.
5402	Ибрагим I, „ Ирфрикия	I93 г.х.
54I6	Мединат ас-Салам	-

Таблица ХУI

54I5 54I7 5420 542I 5425	Резанные дирхемы	
I0348	Хосрой П	3-ий год царствования
I0350	Хосрой П	-
I035I	Дарабджерд	4I г.х.
I0349	Омар ибн ал-Ала,Табаристан	I24 г.т.э.

Таблица ХУП

I0245	Васит	95 г.х
I0246	Васит	I22 г.х.
т.ж.	Васит	I23 г.х.
I025I	Рам Хурмуз	92 г.х.
I0252	Ифрикия	III г.х.
I0253	Дамаск	II7 г.х.

I0254	К у ф а	I02 г.х.
I0347	Абд ар-Рахман I, ал-Андалус	I69 г.х.
I0256	Саффах, Б а с р а	I34 г.х.
I0263	Мансур, Куфа	I45 г.х.
	Т а б л и ц а ХУШ	
I0266	Мансур, Арран	I49 г.х.
I0267	Мансур, Арран	I54 г.х.
I0268	Мансур, Армения	I43 г.х.
ф.Э.	Мансур,Мединат ас-Салам	I5I г.х.
ф.Э.	Мансур,Мединат ас-Салам	I57 г.х.
I0276	Махди,Мединат ас-Салам	I59 г.х.
I0284	Махди, Мухаммедия	I65 г.х.
I03II	Хади, Аббасия	I70 г.х.
I0285	Харун ар-Рашид, Ифрикия	I75 г.х.
I0288	Харун ар-Рашид,Ма'дин аш-Шаш	I89 г.х.
	Т а б л и ц а XIX	
I0330	Амин, Бухара	I94 г.х.
I03I4	Амин,Ма'дин Баджунейс	I95 г.х.
I03I5	Амин, Самарканд	I96 г.х.
20292	Амин,Мухаммедия.	I96 г.х.
I03I6	Амин,Исфаган	I96 г.х.
I0320	Мамун, Самарканд	I98 г.х.
I032I	Мамун, Исфаган	I99 г.х.
I0322	Тахериды? Герат	206 г.х.
I0323	Тахериды? Мухаммедия	206 г.х.
I0324	Мамун,Ма'дин Баджунейс	2I0 г.х.

Таблица XX

	Мамун, Арран	2I2 г.х.
I0337	Мутасим, Самарканд	2I8 г.х.
I0325	Му'тасим , Сура ман Ра'а (Самара)	226 г.х.
I0333	Мутаваккил , Мединат ас-Салам	233 г.х.
I0332	Мутаваккил, Сура ман Ра'а	235 г.х.
	Муктадир, Арминия	297 г.х.
I03I7	Идрис I Идрисид, Бида'а	I74 г.х.

11848

11849

11851

11857

11862

11852

11853

11854

11855

11856

11865

11868

11869

11870

11873

11877

11880

11885

11890

11894

11895

11896

11898

11908

11910

11912

11911

11915

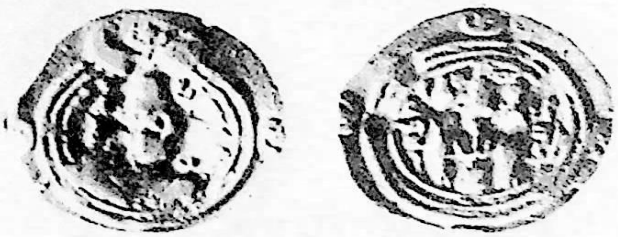

10700

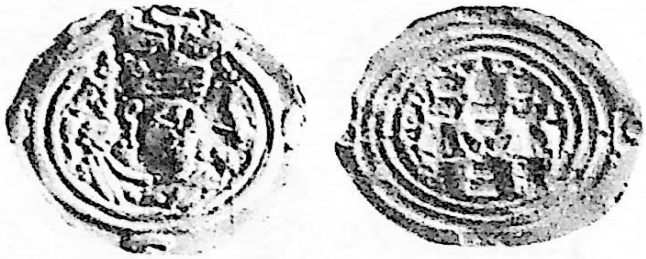

10701

10730

10703

10702

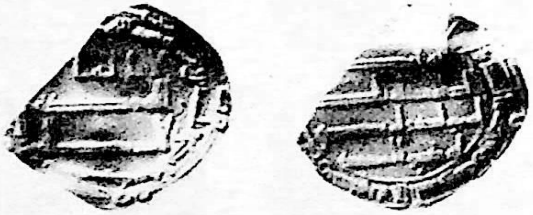

10711

11077

10861

10842

10710

10713

ס. ג.

10718

10724

ס. ג.

10855

10746

10753

10757

10762

10775

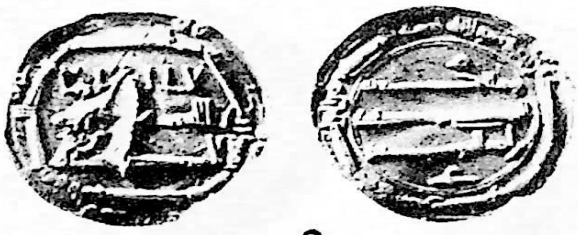

ס.ג.

10792

10793

10803

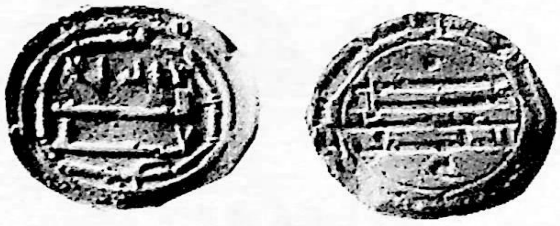

10806

10810

10812

10813

10814

10817

10821

10836

თ.ბ.

10835

თ.ბ.

10881

10915

10 808

10 791

10 935

10 884

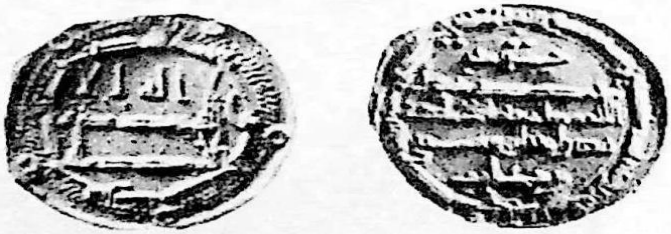

10 712

10 887

10 888

10 883

10 892

10 893

10904

10798

10911

10912

10910

10913

10809

10918

10815

10988

10920

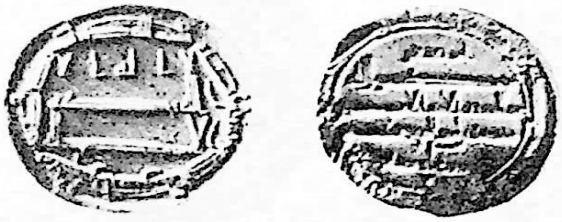

10929

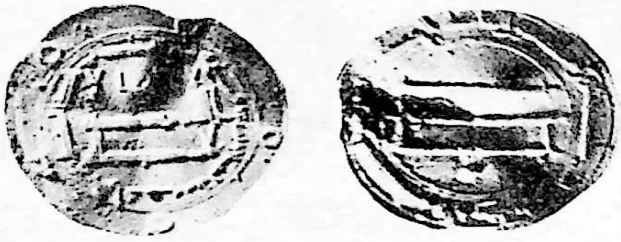

10923

10925

10926

10930

10933

10936

10790

10944

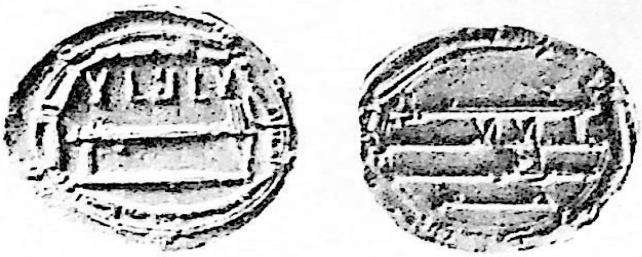

10726

10975

10976

10978

10979

10980

10998

10934

10982

11000

10896

10 999

609

610

618

606

604

608

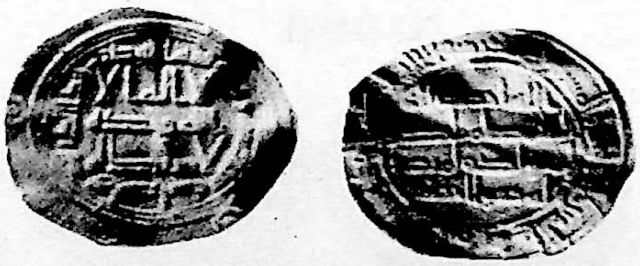

612

616

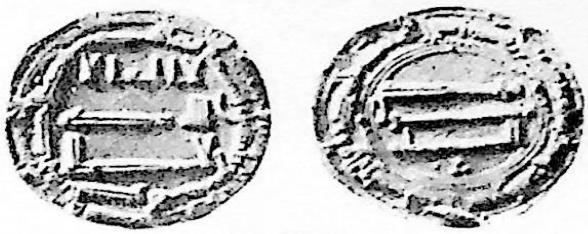

619

620

628

631

632

637

639

638

646

648

650

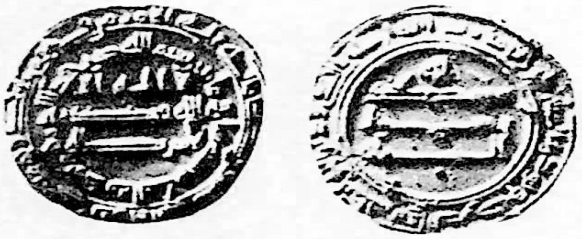

651

652

654

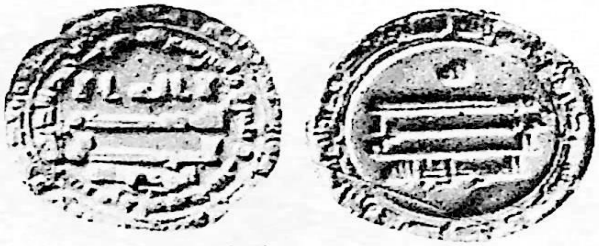

655

5394

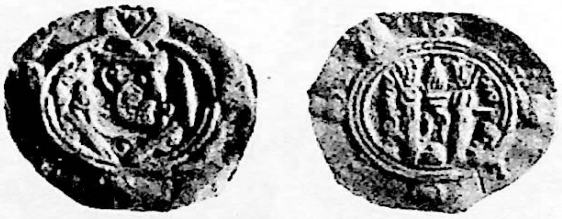

5395

5398

5406

5397

5399

5410

5418

5400

5404

5405

5403

5402

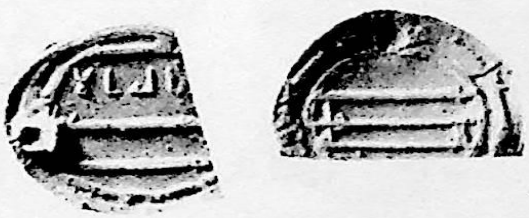

5416

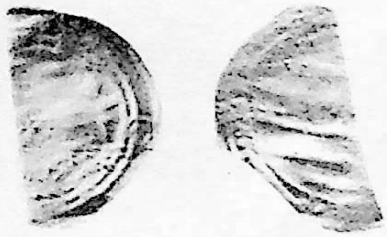

5415

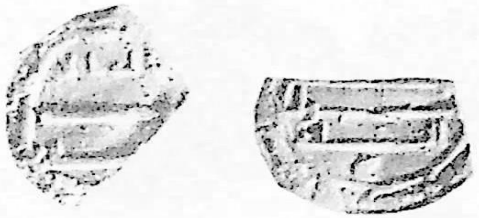

5417

5420

5421

5425

10348

10350

10351

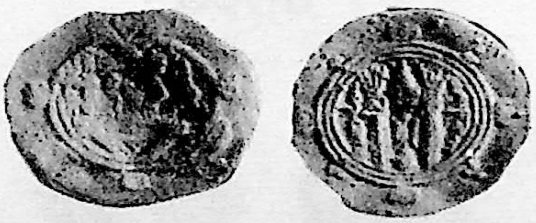

10349

10 245

10 246

ต. ฮ.

10 251

10 252

10 253

10 254

10 347

10 256

10 263

10 266

10 267

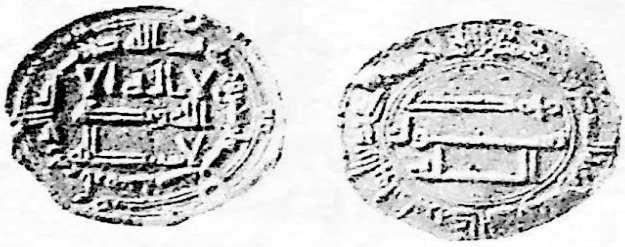

10 268

ᴍ.ᴅ.

ᴍ.ᴅ.

10 276

10 284

10 311

10 285

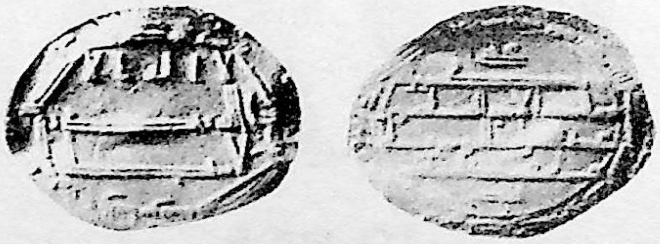

10 288

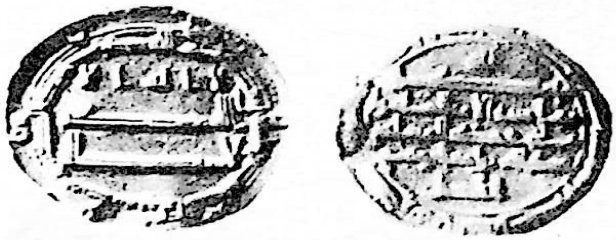

10330

10314

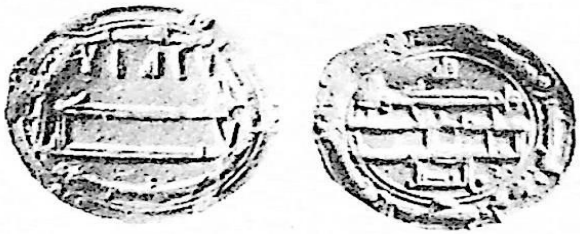

10315

10292

10316

10320

10321

10322

10323

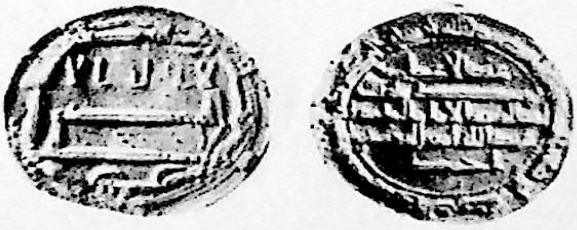

10324

ס.ג.

10337

10325

10333

10332

ס.ג.

10317

შ ი ნ ა ა რ ს ი

1. შ ე ს ა ვ ა ლ ი ..... VIII-XXI გვ.
2. Вступление ..... XXII - XXV
3. Состав кладов ..... XXXVI-XLIII
4. სავანის განძი 1-12
5. ფშაველის განძი 13-37
6. მთისძირის განძი..... 38-89
7. "უპასპორტო" განძი 90-103
8. ლილვის განძი 104-111
9. ფიჩხოვანის განძი 112-141
10. ცაბუღების აღწერილობა 144-151
11. Описание таблиц..... 152-159
12. ც ა ბ უ ღ ე ბ ი 1-XX

Ирина Левоновна ДЖАЛАГАНИЯ

МОНЕТНЫЕ КЛАДЫ ГРУЗИИ

დაიბეჭდა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის
სარედაქციო-საგამომცემლო საბჭოს დადგენილებით

რედაქტორი რ. ქებულაძე
გამომცემლობის რედაქტორი ს. ხანჯალაძე
ტექრედაქტორი ნ. ოკუჯავა

გადაეცა ნაწარმოებას 30/VII-75; ხელმოწერილია დასაბეჭდად
28.7.1975; ქაღალდის ზომა 70X108/16; ქაღალდი № 2;
ნაბეჭდი თაბახი 14.0; საარიცხვო-საგამომცემლო თაბახი 9.10

უე 11587; ტირაჟი 500 შეკვეთა 2842

ფასი 90 კაპ.

გამომცემლობა "მეცნიერება" თბილისი, 380060, კუტუზოვის ქ., 19
Издательство "Мецниереба", Тбилиси, 380060, ул. Кутузова, 19.

საქ. სსრ მეცნ. აკადემიის სტამბა, თბილისი, 380060, კუტუზოვის ქ., 19
Типография АН ГССР, Тбилиси, 380060, ул. Кутузова, 19.

ژدن 90 صادق